

10484

kat. komp.

I

Mon. Si. B.

P

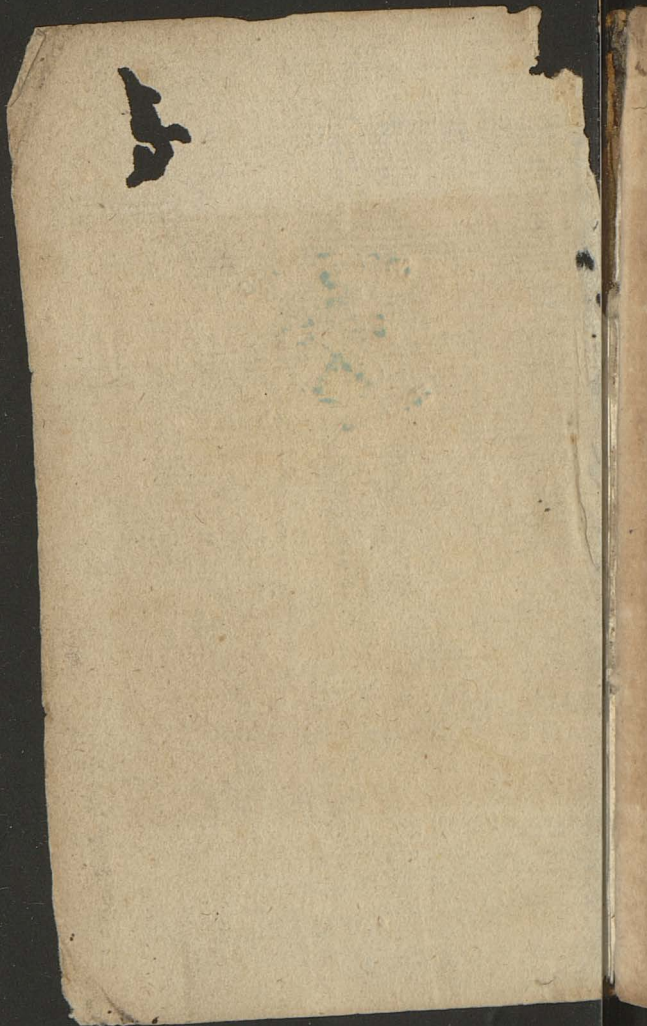
10484

I

XIV. h. 48

19. V. 46.

L. Tamaheara

HISTORIA.
P O E T I C A
AD FACILIOREM
P O E T A R U M
ET

VETERUM AUCTORUM
INTELLIGENTIAM
A. R. Patre, P. Gautruche, Socie-
tatis JESU Gallicè conscripta.

POST SEPTIMAM EDITIONEM
Latine reddita ab Vno ejusdem Societatis.

In gratiam Pòétiques Candidatorum.

Typis Collegii Gallicensis Soc: J.
Annò Dom: 1722.

104847

Handwritten red ink markings, including the number '104847' and some illegible scribbles.

BIBLIOTHECA
VNIV. MAGELL.
CRACOVENSIS.

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

D

S

cit
fest
mor
clar
ui
sens
di
tum
sunt
bus
quas
festi
ge p
non

PRÆFATIO
DE DEORUM, QUOS
ETHNICI COLUERUNT,

ORIGINE ET IDOLOLATRIA.

SICUT Solem in mundo existere dubitari nullo modo potest, quod & radiorum, quos quaqua versus ebrat, fulgore, & innumerabilium effectuum, quos in hac rerum universitate producit, irrefragabili testimonio, se ipsum manifestè exhibeat: ita de unius DEI, veri animorum Solis, existentia quis ambigat, qui clarissima tot argumentorum luce se prodit, ut neminem latere possit, qui se iudicio uti, sensibusquè fateatur.

Res creata, omnes, quotquot vastissimo mundi huius ambitu continentur, & quem in istum ordinem, tum pulchritudinem demiramur, sunt totidem veluti tersissima specula, in quibus bonitatem, sapientiam, potentiam, & reliquas magni illius Opificis excellentias & perfectiones clarissimè liceat intueri. Quod ne longè petita inductione palam fieri sit opus, à nobis nunc discedemus. Partes omnes & organa, ex
A 2
quibus

P R Æ F A T I O.

quibus admirabilis illa humani corporis structura componitur, propter inclinationem, singulis à natura insitam, quâ ad Deum honorum omnium auctorem & conservatorem confugimus. Sunt voces totidem & lingua, quæ eum sine intermissione laudantes. ejusdem mirabilia vocali nobis silentio deprædicant.

Quidam nihilominus flagitiosi, homines ad omnem vitæ licentiam projecti, & indomitæ cupiditatibus obsequentes, eò insanie debenerunt, ut totâ licet naturâ reclamante, ad tanti momenti veritatem oculos occluserint, & plena in luce caligantes, cultum soli Creatori debitum, ad res creatas traduxerint, nullum pene amplius. Numen agnoscentes. quàm ijs in rebus, quas vel oculis, vel aliis sensibus perciperent.

Hinc factum est, ut primo solem, Lunam, aliâque sidera in Deorum numerum transtulerint, eâ scilicet pulchritudine splendore ac luce perfricti, quâ præstantissima illa corpora cæteris eminere mirabantur. Exinde invaluit error in dies, & quicquid lucis circa Numinis agnitionem supererat, paulatim extinctum est, ut non modò lobem aliquem, aliâque id genus Numina: quæ diversis mundi partibus moderarentur, confixerint; sed ipsis simulacris, ligneis licet & lapideis, Sacrificia obtulerint: quòd à Prophetis sæpius exprobratum in variis S. Scriptura locis legimus.

Ninus, ut quidam voluit primus Assyriorum Monarcha, qui Patri Belo statuam venerationemque

P R Æ F A T I O.

temque divinam addixerat, ad quam omnes
 ejus subditi tanquam ad Numen confugiebant,
 primus hujus auctor impietatis fuisse memora-
 tur. Ex eo enim tempore singula Nationes iis
 hominibus, quos dignitas eminentior supra ca-
 teros ebexerat, quales erant Reges & Impera-
 tores, eundem cultum detulerunt, quantum vis
 forent sceleribus infames & execrandi. Sic
 afflita Regi Saturno divinitas, ejusque statua
 supremis eulta honoribus, quamvis nota esset
 impia crudelitas, quam in Patrem suum exer-
 cuerat. Eâdem infamiâ Iupiter Deus credi-
 tus est, & Deorum parens appellatus, qui aliâs
 sub atatem Abrahami Patriarchæ Cretensum
 Rex fuerat. Ita Pluto & Neptunus Iovis fratres,
 ita Apollo, Mars, Minerva, atque ex liberis
 ejus alij, Deorum more, sua templa, aras &
 sacrificia habuere. Neque hic stetit profana
 superstitio, sed eò tandem progressa est, ut nihil
 ex omnibus in mundo amplius reperiretur, si-
 ve animatum esset, sive exanimatum, nè exclu-
 sis quidem ab hac insania ventis, fluminibus,
 montibus, cui hoc augustum nomen divinitatis
 non attribueretur; ut brutas animantes ta-
 ceam, quarum nè spurcissima quidem & im-
 mundissima excludebantur. Quin & ipsas
 usque adeò cepas, & allia suis in hortis crescen-
 tia adorabant Egyptii; tantumque Felibus,
 Aspidibus, & Crocodilis honorem deferebant, ut
 ejusmodi vel tantillum nocere, crederent gran-
 de nefas & morte piandum. Ita cujus arguo,

PRÆFATIO.

scientum sit illud, quod Diodorus Siculus suis refert se oculis usurpasse, è Romanis quempiam, quod Felem occidisset, quambus casu, tanta subito irruentis plebis rabie undique cinctum, obrutumque fuisse, ut nequicquam interposita Regis principumque auctoritate, momento temporis in frustra discerptus sit.

Serpentes passim, sed maxime Epiduari, Græcia Civitate, adorabantur; & unum semper vrbium asserabant, qui sue urbis protector esset & defensor. Quid Romanos referam, quorum licet & in re militari, & temperanda sanctissimis legibus Rep sapientia prudentiâque supra ceteras nationes eminent? in hoc tamen uno sic ceci desipuere ut in suum Partheon omnia reliquorum populorum Numina, undequaque collecta congererint: & ut cetera taceam. teste Plinio & Valerio Maximo, ingentem Colubrum, qui Deus Æsculapius esse putabatur, Epidauro petatum, in Urbem induci voluerint; qui cum postea tantam Serpentum copiam genuisset, ut eorum peste tota latè Regio cum magna incolarum pernicie afflaretur, eos flammis consumere oportuerit.

Mitto dicere de statuis & simulacris, sive ex ligno & lapide, sive ex vario genere metallorum, qua totidem erant Numina, qua pro suo quisque ingenio sibi fabricabat: quemadmodum in DEO Priapo euenit, quem artifex quispiam casu produxit, ex parte ligni, unde scamnum alioqui se formaturum animo designauerat, &

P R E F A T I O.

in eum finem adaptabat, ut Horatius sub initium Satyræ octavæ libro primo commemorat.

Has insanias, ceteraque id genus superstitionum monstra, maxima ex parte Græci commenti sunt, undè pœmatum suorum argumenta ut plurimum mutuabantur, quæ deindè successu temporum in alias Nationes omnes disseminata totum facile orbem infecerunt.

Horum omnium succinctam compendiosamque Historiam, ut ordini & perspicuitati consulatur, in tres libros dividemus. Et primo quidem de Dijs præcipuis & majoribus, ut vocant, qui Ethnicorum istorum fide & existimatione primo loco habebantur, differemus.

In secundo, heroum res gesta tradabuntur quos Semi Deos apelebant. Et in tertio de religionibus, & caremonijs in eorum honorem institutis agemus. Et sic in unum corpus continenti rerum ordine, & cetera connexionem omnia illa fabularum fragmenta colligemus, quæ non nisi per partes hinc & inde per Dictionaria & opera Pœtarum sparsim inveniuntur, quo expeditius jucundiusque earum studium Inventionis faciamus.

Ex hac Historia obvium erit singulis cognoscere, primò; quàm densa errorum caligine omnes terræ Nationes obvoluta, per tot sæcula excutierint; quàm horrenda item fuerit illa Demonum servitus, quæ implicati extra spem salutis tenebantur, cum veri DEI agnitio totius nostræ felicitatis primum sit atque unicum prin-

PRÆFATIO.

cipium Secundo quanta Crucis virtus fuerit, quanta Evangelij D. N. JESU CHRISTI potentia, quod Idololatriam everterit, funditusque extinxerit, qua tam inveteratâ consuetudine altissimas in omnium animis ubique locorum egerat radices, & tota Monarcharum, Principumque omnium potentia sustentabatur. Denique quanto beneficio, nos sibi Servator noster JESUS CHRISTVS debinxerit, quod sua nos luce collustratos, de tantis tenebris eduxerit, unius veri DEI, unice adorandi veritatem nobis manifestaverit, ejusdem miserationes amoremque promeruerit, & patefactâ omnibus ad calum viâ media sufficientia, rationesque illuc certò perveniendi, liberalissimè obtulerit.

Atque hac ratione optimè congruet hac Historia, cum Historia sancta, quam huic præmissimus, in qua ordo chronologicus à me accurate observatus ad faciliè traducetur.

HISTO-

HISTORIA POETICA.

Ad faciliorem Pòetarum &
veterum auctorum intelligen-
tiam.

LIBER PRIMUS. De Dijs Majoribus Ethnicorum. CAPUT PRIMUM.

Historia Saturni.

DEORUM antiquissimus. ut Pòète
fabulantur, cælum fuit: inter alios,
quos suscepit liberos, tempus pepe-
risset dicitur, quem Saturnum voca-
vère qui per summam impietatem Patri virilia
falce præcissa in mare projecit, ex quibus subin-
de undarum fluctibus agitata, accedente etiam
spuma, Deam Venerem progenitam esse qui-
dam putavère.

A,

Saturno

Saturno natu grandior frater Titanus fuit, ad quem hoc nomine in regnum successio pertinebat; hoc tamen jus suum fratri ultro concessit, ut cum matris Vestæ, tum etiam Cybeles sororis suæ voluntati genioque obsecundaret; ea tamen lege, ut Saturnus nullam prolem masculam educaret, & mundi imperium ad suos revolveretur.

Consueverat propterea Saturnus quoscunque suscipiebat masculos, ut primùm lucem aspexerant, devorare, Cybele tamen, editis in lucem uno partu Jove & Junone, hanc solam ei ostendit; Jovem autem Curetibus quos Coribantas vocant, clam patre educandum tradidit. Hi, ne fraus in lucem erumperet, nec suis infans vagitibus clamoribusque proderetur, novum ludi genus excogitarunt, quo certis mensuris legibusque incedebant, unde Dactyli Idæi vocabantur, quod certos illos gradiendi modos Dactylos appellarent, atque ita parmulis instructi mutuò concurrentes, certis spatiis numerisque sese vicissim impetebant, quo concursantium strepitu effecere, ne Jovis vagientis voces ad aures Saturni pervenirent.

Alijs postea prolibus auctus est, Plutone scilicet & Neptuno, quos itidem Mater Patris gulæ subductos clanculum nutrire voluit: cumque aliquando quid in lucem protulisset marito urgenti ostendere cogeretur, lapidem ostendit, quem è vestigio devoravit. Sed Titanus comperta fraude, videns occultis machi-

machinationibus sibi obstacula obijci, quominus in Regnum exactis jurejurando firmatis succederet, vocatis in belli societatem filiis suis Titanibus arma in saturnum sustulit, & victum cum Cybele conjugē in carcerem compegit, quo tandiu detenti sunt, donec Jupiter ætate jam robustus eos inde liberavit: sed cum Saturnus comperisset, ab uno se filiorum é folio deturbandum, Jovi sibi suspecto struxit insidias, sed fatales sibi. Nam Jupiter hoc facinore irritatus, arma in illum cepessivit, belloque tam felici profecutus est, us Regno exutum cœlo cedere compulerit. In terram igitur migravit, latuitque in Italia, quæ inde nomen *Latium* accepit. Hic à Jano illius Regionis Rege perhumaniter acceptus, in terras, ut fama est, auream illam ætatem toties celebratam attulit, cum tellus nullius labore culta, bona omnia uberrimè proferebat. & *Africa*, alio nomine *Iustitia* nuncupata hic regnaret, hominibus æquo parique Jure viventibus, & perfecta vitæ societate amicitiaque conjunctis. Hic Janus in numerum Deorum illatus est, tum ob beneficia in Saturnum collata, tum quòd omnium ejus ætatis principum sapientissimus esset, & rarâ præteriorum futurorumque scientiâ celebris haberetur. Quam ob causam biceps depingitur. Numa Pompilius Romanorum Rex templum ejus honori extruxit, quod belli tempore patebat semper, & non nisi pacis tempore claudebatur.

CAPUT II.

Historia Cybeles.

CYBELE Saturni uxor varijs nominibus vocata fuit; nam & *Dyndimena* & *Berecynthia*, & Magna Mater dicebatur; siue quod Deorum Parens, seu quòd Telluris, unde tam diuersa producuntur, Dea haberetur, ut capite 12 sub initium referemus: eandem ob causam *Ops* à latinis, & à Græcis *Rhea* appellabatur.

Curru à leonibus tracto vehebatur. Ludi solennes, Magalenses dicti, quarto quoque mense in ejus honorem celebrabantur in quibus Corybantes ejusdem Flamines sarro correpti furore, inter confusos cymbalorum, tubarum, aliorumque instrumentorum strepitus quasi furijs agitati discursabant. Idem à Gallis Phrygiæ populis servabatur, qui capitis jactatione & totius agitatione corporis in rabiem agitabantur; dein lymptorum more digladiantes mutuis se vulneribus conscindebant, & tandem finientes ad fluvium aliquem eidem Deæ sacrum, vulnera lavaturi properabant.

Cybele etiam quandoque Vestæ nomen tribuitur: sed in hoc poëtæ pro solemnibus sibi contradicunt. Vestam mox Saturni conjugem, mox Matrem, mox sororem, mox etiam filiam nominantes; atque eidem personæ, quæ pluribus conveniunt tribuentes: quemadmodum etiam cum de Jove, Hercule, aliisque meminerunt. Ut ut sit, Cybele, cum Vestæ di-

GILV,

citur, est Dea ignis præses, quam Numa Pompilius variis Cæremoniis apud Romanos honoravit Nam & ignem consecravit, quem æternum appellabant, quod in altari, ejus honori sacro, eum perpetuo ardere voluisset. Ideoque virgines Sacerdotum munere functuras instituit, quæ Vestales dicebantur, in quas severe animadvertebatur, si earum negligentia sacer ignis restingueretur; qui quidem non nisi solaribus radijs rursus accendi debebat. Hæ Vestales è familijs Romæ nobilioribus seligebantur, quæ quam diu hujus Deæ sacris occupantur perpetuam virginitatem servare jubebantur, si quæ contra hanc legem deliquisset, viva sepeliebatur.

CAPUT III.

Historia jovis.

JUPITER Saturni & Cybeles filius, patre in fugam acto mundi imperium suos inter fratres partitus. Neptuno aquarum, & Plutoni Inferorum imperium permittit, sibi verò cælum vindicavit, Rex hominum dictus fuit & Deorum parens, solus potens jacere fulmina, & reliquo orbi summa cum potestate moderatus. Tellus tamen ab eo Titanas fulmine percussos indignata, horrenda monstra enormis magnitudinis produxit, à quibus oppugnatus inde pelleretur, In hunc finem in Phlegrais agris, Thessalix collecti, alios atque alios montes superingerunt, quibus veluti

scalis cœlum oppugnant, & rupibus alijsque validis machinis impetunt. Inter alios nominantur Enceladus, Briareus, & Egron Centimanus, qui centum simul Saxa immania in Jovem jaculabatur. Sed inter omnes insignis fuit Typhoeus quidam, qui & mole corporis & virium robore omnia ista monstra facile superabat: parte altera hominem, serpentem altera referebat, ut aliorum plerique, ignes ore flammisque terribilem in modum evomens. Dij, qui suppetias Jovi allaturi venerant, territi, in Ægyptum se fugâ abripietes sub varijs animantium formis latuère. Solum Jupiter tantâ vi se eorum furori opposuit fulmina in eos intorquendo, ut tandem superior & victor, omnem illam Gyantum gentem tunditûs ableverit, raptosque ad stigem in vinculis tenuerit, altissimis montibus, ut *Ænâ*, aliisque superinjectis, ut nullus ijs resurgendi locus relinqueretur. Interea dum hæc geruntur, Prometheus primos homines ex luto & aqua formavit, & ablato è cœlis igne animavit. Quo iratus Jupiter, iussit eum à Vulcano in monte Caucaso catenis ferreis alligari, voluitque ut aquila, vel vultur partem ipsi jecoris in dies singulos depasceret, nocte in sequenti semper renascentem, ne novis quotidie cruciatibus, nova unquam deesset materia; quo in statu tamdiu miser relictus est, donec invictâ Herculis fortitudine in libertatem assertus est. Sed Jupiter hac punitione

non contentus Pandoram ipsi opposuit, mulierem illam admirabilem, Deorum voluntate à Vulcano fabricatam, inquam singuli singulas dotes raræque decora contulerant. Hæc à Jove subornata Epimetheum Promethei fratrem convenit, obtulitque pyxidem omni malorum genere refertam, quâ ab ipso incautè apertâ, pestes omnes in humanum genus latè diffuse sunt, sola spe in fundo latente.

Jupiter omni jam hostium metu liberatus ad suis fruendum voluptatibus se convertit, laxatâ ad probrosissima quæque, maximeque infamia, libidine. Ut enim nihil dicam de incestuoso cum Junone forore concubitu, quam in uxorem accepit; ut taceam Ganymedem Trojs Trojanorum Regis filium, quem ipse Aquilam mentitus rapuit; quid omisit turpitudinum, ut pudendam adeò libidinem satiret? ut cùm Tauri formam induit, ut Europam abriperet Agenoris Phœniciz Regis filiam: à qua pars orbis nobilissima nomen accepit. Ita quidquid diligentiz adhibuit Argorum Rex Acrisius, Danaen filiam inturri znea includendo, Jovis tamen insidias eludere non potuit, qui in imbrem aureum transformatus, per turris fastigium sibi aditum patefecit, modumque invenit cupiditatem explendi, unde natus Perseus, de quo suus erit postea dicendi locus.

Longum foret cæteras ejus obscenitates profligatasque libidines enarrare: in ipso historie contextu locus erit nonnulla attingendi. Hoc

tantum dicam cum Tertulliano, mirum non fuisse homines videre omni spurcitiarum genere abominandam duxisse vitam, cum Deos colerent, quorum exemplis, & incurrendæ eorum offensionis metu, eò trahebantur.

C A P U T IV.

De Junone ejusque liberis.

JUNO Deorum Regina, & Regnorum ac divitiarum Dea vocata est, quod Jovis uxor esset. Nuptiis eadem, partibusque profecta, hoc nomine in varijs templis ac aris ipsi consecratis colebatur. Hæc enim juventutis Deam peperit, cui tantam apud Jovem gratiam conciliavit, ut ejus mensæ ministraret, & nectar ipsi propinandum infunderet, donec in ejus locum Ganymedes, de quo supra, surrogatus est. Genuit & Vulcanum, sed vix natum. Jupiter, ejus deformitatem detestatus, pede è summo cœlo præcipitem egit, qui in terram prolapsus tibiam fregit, unde perpetuò claudicavit. Idem grandior factus ad fabrilem artem animum adjecit; operâ Dijs elocatâ, sed maxime Jovi, cui fulmina procudebat. Officinas habuit, non modò in Insulis Lemno & Lyparâ, sed etiam in montè Ætnâ. Famulis utebatur Cyclopibus, quos ita nominabant, quòd unum tantum oculum in media fronte haberent; quorum nominatissimi fuere Brontes, Steropes & Pyracmon.

Sed

Sed ut ad Junonem redeamus, narrant Pœtæ eam à Jove aversionem concepisse, quòd ex eo sibi offensum putaret, quia sine ejus operâ Deam Palladem aliàs Minervam solus progignere voluerat. Hæc ex ejus cerebro toto cataphracta corpore, lanceam manu prætendens, exsiliit pyrrhicham saltando, quod saltationis genus militare hominum proprium, à Pyrrho Achilis filio inventum, ad numeros carminis illius agebatur, quod *Hyporchematicum* appellabant. Propterea Dea bellorum, præliorumq; præses habita est, licet variarum artium atque scientiarum, quæ pacis ornamenta sunt, ipsi inventio tribuatur; quam ideò Athenienses singulari cultu profecuti sunt, festis diebus ejus honori consecratis, cujusmodi erant Panathenæa, quæ cum varijs gratisque spectaculis celebrabantur, Juno autem Jovi propter Palladem offensa, parere etiam ipsa sine viri commercio voluit; quod & perfecit, ut testatur Ovidius floris alicujus contactu, quem Dea Flora ipsi designaverat, unde Martem peperit, qui belli & exercituum, æquè ac Pallas, Deus fuit.

Famulum habuit Argum nomine, cujus operâ ad observandas Jovis actiones utebatur, erat enim undiq; oculis plenus, quorum alterâ parte sopitâ somno, altera vigilabat. Hunc tamen Argum Jovis imperio Mercurius fistulæ cantu consopitum interfecit; quem Juno, in fidei in explorando præstitæ, præmium, in pulchrum pavonem, convertit qui multicolore pluma-

rum.

rum firmate, oculorum, quos ante habuerat multitudinem adhuc repræsentat.

C A P U T V.

Historia Apollinis & Salis.

JUPITER Junonem perturbatus, amores suos in Latonam transtulit, cum qua congregiebatur sæpè, multaque benevolentia significatione loquebatur. Unde Juno tantâ Zelotypiâ & æmulatione exarsit, ut Pythonem stupendæ magnitudinis serpentem ex varia putriq̃ue materia post Deucalionis diluuium, de quo infra, productum in eam immiserit. Et ne Latona monstri istius rictum effugere posset, Tellus adpromisit, nullum alium locum se fugituræ permitturum, quàm Delon Insulam. quæ tunc aquis latè depressa per Oceanum huc & illuc passim ferebatur, sed Neptuni Latonæ faventis beneficio supernatavit, ut misera profuga jam vicina partui secutum ibi domicilium, ubi extra periculum lateret, nancisceretur. Ita illuc appulsa Dianam & Apollinem in palma casu reperta in lucem edidit. Cum Apollo adolevisset matris injurias à Pythone Serpente acceptas ulturus, sagittis eum confixit, non tamen sine conflictu, quo durante, voces ingeminantium *Io Pean* exaudiebantur, undè manavit consuetudo eas in ludis publicis, victoriis, & triumphis celebrandi.

Hoc facinore perfunctus, filium suscepit nomine *Æsculapium*, quem *Chironi Centauro*
edu-

educandum & medicinæ præceptis informandum tradidit, cujus postea Deus creditus est. Hic Jovis fulmine ictus periiit, quòd miserum Hyppolitum, à propriis raptatum & discerptum equis, cùm patris iram declinaret, ut in Thesei historia videbimus, vitæ restituisse. Mors Æsculapii Apollinem plurimum affixit: ulturus injuriam, càm in Jovem nil posset, Cyclopes interfecit, qui fulmen confaverant, quo percussus interierat. Sed Jupiter gravissimè irritatus, eum è cælo proscripsit, & ad tempus divinitate privavit.

Exul ergo, & omni divinitatis jure exutus, extremis miseris, & rerum omnium inopiâ sic consistari cœpit, ut vivendi conditionem querere coactus, operam suam in pascendo grege Admetio Thesaliæ Regi obtulerit, quæ causa fuit cur Pastorum Deus habitus fuerit, eiq; lupus, ovium inimicus, hoc nomine in sacrificium offerretur. Boves die quadam pascenti unum Mercurius eripuit; & injuriam querenti, pœnasq; reposcenti, pharetram ab humeris etiam abstulit; ita ut omnis inter eos controversia in risum reciderit.

Tanta calamitas Apollinem impedire non potuit, quò minus insano Daphnes alicujus amore caperetur; quæ persequentem, precantis amores adversata, fugiens, in laurum mutata est. Neque hic stetit miseri infelicitas; cùm enim aliquando cum charissimo sibi adolescente Hyacintho disco luderet, eum imprudens inter-

interfecit; unde natus flo: Hyacinthus. in quem à Tellure casu tam funesto indolente, conversus est. Sed neque hic finis miseriarum fuit: nam Apollo timens eos, qui in morte Hyacinthi læsos se putabant, Trojam versus profugit, ubi cum Neptuno congressus est, qui Jovis etiam gratiâ exciderat. Placuit utrique, cum ad extremam se calamitatem redactos cernerent Laomedonti Regi, in ædificanda civitate, quam moliebatur, operam suam addicere. Sed promissa mercede frustrati injuriam ulcisci decreverunt. Quare prope absuit, ut Rex cum universo populo immixtis à Neptuno undis obrueretur; Apollo autem lucem adeo pestilentem immisit, ut ingenti hominum strage omnia popularetur.

Laomedon tot malis appetitus, qua ratione mederi posset, Oraculum consuluit, à quo responsum accepit, unicum iratos Deos placandi medium esse, si in mariis rupibus Trojanam Virginem ab æquoreis monstris devorandam quot annis exponeret. Contigit igitur miserando fato, ut fors in Hesionem Regis filiam caderet. Sed Hercules ad ea monstra oppugnanda, eamque liberandam ea lege se obtulit, ut quos Laomedon equo divino prognatos semine asservabat, eos mercedis loco acciperet.

Sed tamen à perfido impetrare non potuit, licet periculo Hesionem exemisset. Cujus rei indignitate commotus, in Civitatem ferro flammæque defavire constituit. Laomedontem in-

tere-

teremit, ejusque filium in captivitatem abduxit, qui deinde à Trojanis præsentato lyro redemptus, nomen inde Priami sortitus est, ut sequenti libro narrabitur.

His periculis feliciter perfunctus Apollo, & Divinitatis dignitati restitutus, inter Deos brevi tempore facile celeberrimus evasit, non modò propter varia, quæ in aliis atque aliis terræ Regionibus edebat oracula; sed etiam ob diversas functiones & munera ipsi attributa, tum denique ob Heroes illustrissimos quorum parens fuit.

Et primò quidem Sol habebatur, quo sub titulo Phœbi nomen usurpabat, quæ vox lumen viventium significat. Non desunt tamen qui aliter sentiant, & solem dicant Hyperionis unius ex Titanibus esse filium, unde & Titan dicitur, eumque curru vehi asserant. Addunt eum sub vesperam in Oceanum invehì ubi usque ad sequentis diei auroram conquiescit quæ ubi primum illuxit, Horæ accedunt equos ad currum juncturæ

Insulam Rhodum præ cæteris adamasse visus est; & reverà, Solino teste, nullus anni dies adeo nubilus est in illa regione, quem Sol serena facie non illustret. In hac Insula nata ipsi filia Rhodia cujus natalem diem aureo imbri, magnaque rosarum subito efflorescentium copiâ cæterem facere voluit. Nec ingrati Rhodii famosum illum ex ære Colossum in ejus honorem excitarunt, qui centum & amplius pedum altitudine

eminebat, crassitie altitudinem iusta proportione adaquante. Hoc orbis prodigium à Saracenis eversum est, qui ad annum Christi 684. positi Insulâ, comminuerunt in frustra, undè tantùm aris avexere, quantum nongentis camelis onerandis suffecit, ut Historici memoriz prodiderunt.

Quod autem ad loca attinet, ubi Apollo sua reddebat oracula, Delphus præcipuè memoratur; ibi templum visebatur, operis elegantiam magnificentissimum, innumeris locupletatum donariis, quæ undique mittebantur. Sacris in templo illo fungebatur sacerdos Phœbas dicta, vel Pythia, & Pythonissa, quæ parvæ mensæ tripedali insidens, Divino entheata Numine Enthusiasmum ab Apolline accipiebat. Hæc mensa *Trypus* nominabatur, & *Cortina*, quòd Pythonis Serpentis exuviis contegeretur.

Musicæ inventio huic etiam Deo tribuitur, qui & Marsiæ Satyro cutem vivo detraxit, quòd cum ipso die palma canendo decertandi avidus eum provocare non debuisset. Musas Jovis & Mnemosynes filias instituendas accepit. Novem erant, nimirum Galiope, Clio, Erato, Thalia, Melpomene, Therpsichore, Euterpe, Polyphymnia, & Urania. Varia à variis locis, ubi morari consueverant, nomina sortitz sunt: nam modò Pierides dicebantur, à nemore Pieride, in Macedonia sito, ubi primùm lucem aspexerant: modò Heliconiades ab Helicone, qui mons est proximus parnasso, loco ipsis præ reliquis

liquis gratissimo, undè parnassides dictæ, & Cytherides à monte Cytherone; denique Castitas vel Aganippides, à fontibus ejusdem nominis earum honori consecratis.

His Musis uti & Apollini tum Pòeseos, tum etiam Musicæ debetur inventio, Eorum portò erat officium sacris conviviiis interesse, ubi Heroum res gestas cantu celebrabant, ut alios ad illustria ejusmodi facinora excitarent. Castitatis laude celebrabantur, & Adonidem Veneris delicias interfecère, quòd aliquam amoris impudici flammam iis afflavisset.

Reliquum est ut de prolibus Apollinis sive Solis aliqua dicamus, inter quos præter Rhodiam cujus supra meminimus, fuit Æetha Medæ pater, Rex Golchidis, cui Phryxus Athamanti Thebarum Regis filius, cum novercæ infidias cum sorore fugeret, de quo postea erit loquendi locus, vellus aureum donavit. Suscepit subinde Pasiphæén, quæ Minoi Cretensium Regi nuptui tradita, infami amore Tauri exarsit, unde Minotaurum suscepit, cujus historiam alibi exequemur. Denique Phæcontem, qui juvenili ambitione excæcatus, Solis parentis currum regere, & mundo vel unam saltem diem facere petivit, & obtinuit. Sed viarum signarus quæ per cœli orbitam debent observari eoque robore destitutus, quod par esset ad equos illos alatos, qui impetu vehementi ferebantur, regendos, cœlos pariter, mundumque universum flammis accendit; quo facinore iratus Jupiter,

pter, eum vibrato fulmine interemit egiſque in Eridanam præcipitem ; ubi Heliades ejus ſorores, fratri parentantes in Alnos, vel ut alii in Populos, earum autem lachrimas in electrum converſas eſſe pœtæ fabulantur.

Non multò poſt hoc incendium tempore, caſus contigit priori contrarius, cùm Deucalion Promethei filius, Regnum Theſſaliæ obtineret: tunc enim aquas ſic inundâſſe referunt, ut fluctibus altè ſepultâ animalia omnia interierint ſolus Deucalion cum Pyrrha Conjuge furenti elemento in monte Parnaffo ſe ſubducere potuit. Cùm autem ſe viderent ſolos, Deos rogârunt, vel ut & ipſi vitâ privarentur, vel certè homines alios ſibi vitæ ſocios procrearent. Precibus annuerunt ſuperi: nam à Themide Dea juſtitie reſponſum acceperunt, voti ſui fore compotes, ſi Magnæ Matris ſuæ oſſa poſt terga jacerent. Ipſi ergò Tellurem Magnam illam eſſe Matrem, ejus autem lapides oſſium nomine vocatos eſſe rectè judicantes, oraculo paruerunt. Quotquot ergò à tergo lapides Deucalion jaciebat, in viros totidem, qui verò à Pyrrha proijciebantur, in foeminas repente mutabantur à quibus deinde humanum genus in hanc uſque ætatem rurfus propagatum eſt. Hoc pereuntis orbis diluvium, quodque Ogygis Thebanorum Regis tempore contigit, eorum ſunt nominatiſſima, quæ à Pœtis memorantur.

CAPUT VI.

Historie Dianæ.

DIANÆ Apollinis sorori, tria communiter à Poëtis nomina tribuuntur, five ob diversa munia, quibus perfungi creditur; five quòd tria Numina, quòd passim faciunt, in unum ab illis confundantur. Utut se res habeat, triplex, five triceps. Hacate nuncupatur, eadem & in cœlis Luna, & Diana in terris, & apud inferos Proserpina.

Primum ergò sciendum est, Dianam, cum Luna dicitur, varijs prætereà nominibus insigniri. Nam & Phœbe dicitur à Phœbo fratre, à quo lucem mutuatur; vel Cynthia aut Delia, à loco, ubi eam natam esse credidit antiquitas. Endymionem pastorem adamavit quem Jupiter perpetuo sopore damnaverat, quod suspectam haberet nimiam ejus cum Junone familiaritatem. Sed Amalthea suum in montem transtulit, ubi tutus delitesceret. Porro huic fabulæ occasionem dedisse videtur Endymion, qui quòd totus esset in motibus Lunæ contemplandis, integras noctes in locis à turba remotis ad hoc studium exigebat. Magi Thessaliæ tantam carminibus suis vim inesse jactabant; ut lunam ex cœlis in terram excire canendo se posse crederent; ideoque huc eam animi causa descendere existimabant, quoties Eclypsim patiebatur.

Secundò Dianam in terris dictam fuisse meminimus, quo nomine Sylvarum, Montium, & ve-

natorum Dea esse fingebatur; quæ causa fuit, cur Pharetrâ & sagittis armata depingatur, numero sexaginta Nympharum comitatu stipata, quæ ab ejus latere nunquam recedebant Partibus adesse credita est, & hoc titulo Lucinam nominabant. Castitatis cultrix fuit perpetua, nec unquam pudori suo ullam injuri notam, turpitudinis passa est, Specimen hujus edidit, cum Actæonis venatoris imprudentiam severe ulcisci voluit, à quo, dum se cum sociis lavaret, se nudam conspectam esse indignabatur. Postquam enim suam ei impudentiam gravissimè exprobrasset, eum in Cervum convertit, qui à propriis canibus pro fera habitus miserè discerptus interiit. Templum Ephesi inter orbis miracula numeratum habuit, quod Erostratus, subjectis flammis evercit, ut vel hoc facinore cum alio non posset, nominis immortalitatem consequeretur. Nec tamen sic voto potitus est: Ephesij enim edixerunt, ne quis vel ejus nomen pronuntiaret, latâ in secus facientes capitâ sententiâ. Tanti adificij cor flagratio eodîe accidisse dicitur, quo Alexander Magnus in lucem prodijt Reperti sunt populi inter Sarmatas Ponti Euxini accolæ, quos Tauros vocant, qui non nisi homines Dianæ immolabant, & quotquot ex Græciâ aut aliis exteris Regionibus naufragium passi, aut tempestate acti in oras illas pellebantur, ad ejus aras jugulabantur; ut in Orestis Historia pluribus memoratur.

Postre-

Postremò dicitur hæc triceps Dea apud Inferos Proserpina; malunt tamen alij Proserpinam Jovis & Cereris filiam, quam in Ætna Sicilia monte flores legentem Plutus vi rapuit. Unde factum est, ut Ceres amissam toto requirens orbe, colendorum agrorum rationem mortales docuerit, usuglandium in Panem abeunte: idè & frumentorum frugum que Dea existimata est.

C A P U T VII.

Historia Bacchi.

THEBÆ civitas Græciæ, Baccho, Jovis & Semele filio natalis fuit. Hunc mater dum gestaret utero Junonis cœubinas mariti quoquo modo posset persequentis, odio doloque interijt. Rem narro: Juno, anum vultu totoque corporis habitu ementita, Semelem convenit, persuasi que ut erat subdola, plurimum ipsius ad honorem interesse, si à Jove hoc gratiæ loco peteret, se ut fulmen manu contorquens inviseret, quomodo cum Junone eum solere congregi mentiebatur. Quod cum impetrasset, fulmine tacta in cineres abiit, quod unum Juno intenderat. Sed Jupiter foetum oportune sublatum in femur suum insuit, inde jam luci maturus in auras prodijt: Ita officio matris in Bacchum perfunctus occasionem dedit eum *Bimatrem* nominandi: multa præterea nomina habuit, ut Dionisij, Liberi, Bromij, Lyxi, aliaque Sileno & Nymphis educandus traditus, quas in præmium in-

stitutionis Jupiter in cœlum translatas in stellas convertit quæ Hyades appellantur.

Bacchus peregrinandi cupidus omnes prope orbis Regiones peragravit: Indos oppugnavit vicinque, ubi & Nylam Civitatem condidit. Pompa triumphalis ab eo primum excogitata est, primusque regio insignis diademate triumphavit. Currus ejus à Tigrisibus vehebatur, & pelle cervina tectus sceptri loco Thyrsus, id est lanceolam hederâ pampini que circumtextam dexterâ præferbat. Ab ipso etiam vini potus in usum traductus est, quod cum Indis propinasset, toxicum putavere, quod hoc potu ebrii velut in furias egerentur. Humanis victimis antea placabatur, sed post susceptum ad Indos iter Hircos tantum æquosve in sacrificium ipsi obtulerunt, nec male: nam cum Bacchi nomine vinum intelligatur, homines solis ipsi Asinis, vel Hircis sacrificare dicuntur; ut discamus, immodico vini potui addictos, vel stupiditate ac segnitie in æquos, vel obcenitate morum in Hircos converti. Et ut inter rectæ rationis & honestatis terminos ejus usus contineatur, Bacchum à Nymphis educari censeamus, hoc est, æquæ æffusione debere temperari. Præter Satyros ad sacris operandum suis solas adhiberi famulas voluit, quem per varias Provincias peregrinantem cantando discurrendoque furibundis similes penè assiduo comitabantur *Bacchantes*, *Bassarides*que nominabant, *Thyades* etiam ac *Menades*, quæ voces rabiem & furo-

rem sonant; quemadmodum & in eius honorem tertio quoque anno summa celebritate festa agebantur, unde *Trieterica* dicta sunt, vel *Orgia* à Græco *orgi* quod irascentis rabie significat: ritus enim & ceremoniæ ludorum erant, ut mulieres istæ, Tygridum aut Pantherarum exuvijs formidabiles, passis capillis, cum tædis ardentibus, aut Thyrsis, per montes discurrerent, suum illud *Eubæi Eban*, *Eubæi Bacche*, hoc est bone filii, ingeminantes; quod nomen à Jove honoris gratiâ acceperat quòd cùm Gyantium bellum ingrueret, Bacchus formâ Leonis assumptâ, in eos irruisset, primumque obvium discerpisset.

C A P U T VIII.

Historia Mercurij.

MERCURIUS inter Deorum illustrissimos celeberrimosque numerabatur, non modo propter generis amplitudinem, sed etiam ob varia officia, quæ Horatius Ode 10. libri primæ eleganti carmine ad posteritatis memoriam exornavit.

Hanc enim Jovi Maia peperit; famosi illius Atlantidis filia, qui cælum humeris sustinet; locum autem natalem in Cylleno monte Arcadiæ habuit.

Hoc autem præcipuè inter cætera munia dignitatis obtinuit, ut Deorum nuncius esset ac interpres; hoc nomine capite pedibusque alatus dexterâ Caduceum gestabat, id est, virgam

duobus utrimque serpentibus implicatam, in pacis & concordia Symbolum. Ita in communi sermone hoc erebrò usurpamus, per Mercurium sermonem designari mentis nostræ interpretem; qui cum summâ celeritate ab ore proficiscatur, videtur evolare; quippè cum verbo nihil sit velocius, quo pariter hominum animi positis odiis ad pacem conciliantur.

Alterum, quoungebatur officium erat, vias itinerantibus præmonstrare, & mortuorum animas ad Inferos deducere. Atque ita nemo potest vitâ excedere, ut Pœtæ asseruat, nisi Virgâ Mercurij arcum illud vinculum dissolvatur, quo divina manus animam cum corpore colligavit. Cum autem Manes in Campis Elysij morando statutum tempus explere, ipse est, qui mirâ ejusdem Caducei virtute eos in alia traducit corpora in quibus rursus vivere incipiunt ut illi somniant, qui Merempsycolia admittunt. Præter Citharæ, cujus exercitium primus invenit, certi etiam lyre generis auctor fuisse perhibetur.

Idem eloquentiæ Deus habitus est, qua suis in legationibus, alijsque negotijs plurimum utebatur. Quin & furibus præfectis fuit, trisur ipse expertus scribitur, cui Admeti greges pascenti, boum partem clara surripuit, nemine furtum præter Battum Pastorem observante, quod quia contra promissionem minis extortam divulgaverat, in saxum conversus est.

Natus ipse ex Venere filius Hermaphroditus,
que

quo cum Salmacis Nympha ad fontem congressa fertur, cujus instantissimis moti precibus Dii utrumque in corpus unum, in quo tamen utriusque sexus servatus est, confluere. Hac fictione innuere volebant Pœtæ, quàm perfecta esse debeat inter conjugatos unio, talis nimirum, ut in unum quasi corpusque animumque amore reciproco coalescant.

Hæc denique a nonnullis laus Mercurio tribuitur, quòd Dædalum tam excellenti artis architectonicæ cognitione imbuerit, ut operum à se inventorum elegantiam totum orbem admiratione compleverit. Hic Dædalus Athenis digressus in certam Iasulam se contulit, ubi adictâ Minoi Regi operâ labyrinthum tanto artis miracula spectabilem tot viarum ambagibus inflexum elaboravit, ut qui eum ingressus esset, ob inextricabiles occurfus egredi non valeret. Ibidem ab offenso Rege cum Icaro filio in vincula conjectus, modum è carcere per aëra avolandi aptatis sibi filioque alis excogitavit: neque spem consiliumque eventus fecisset, nisi Icarus paternæ præmonitionis temerè negligens, solâ proprior volare præsumpisset: cujus calore resolutâ cerâ, quâ humeris alas agglutinaverat, in subjectum mare prolapsus aquis submersus est, quas exinde Icarias appellârunt.

CAPUT V.

Historia Veneris

PRÆTER opinionem de Veneris progenie, quam Capon retulim is alia est, quæ Jovis

ex Dione filiam afferit. A norum voluptatum-
 que Dea credita est, ob incomparabilem oris
 rotiusque corporis qua omnium animis impe-
 rabat, venustatem Currui insidebat, qui à Cy-
 gnis & Columbis lascivis volucris trahebatur:
 loca autem ubi præcipuo honore colebatur,
 erant *Amathus, Cythera, & Paphos*, deliciis
 & amenitate nulli ea tempestate secunda.

Præter Hymenem, nuptiarum Deum, tres
 præterea Charites, hoc est gratias peperit, quas
 comites ubique habuit individuas: ex eadem
 uterque cupido prodire, quorum alter honesti
 amoris, obscenarum alter Deus libidinum.
 alis insignis & pharetrâ, sagittis instructus ac-
 dentibus ad animos hominum Deorumque turpi
 libidine faciendos inflammandosque utebatur.
 filium præterea suscepit Priapum moribus re-
 busque gestis infamem, sacris in litteris no-
 minatum, qui solis asininis victimis placaban-
 tur. Hæc demum parente Æneas apud Virgiliū
 gloriatur; & quamvis hæc Dearum impudissi-
 ma, luparum more, omnibus se passim pro-
 stitueret, Vulcanum nihilominus conjugem
 habuit, ex quo tamen nullam suscepit prolem.

C A P U T X.

*Historia Aurora, aliorumque Numinum
 Cælestium.*

LUX illa diei prodroma, cujus radiis, Prius-
 quam Sol nostro in Hemisphærio appareat
 extrema montium cacumina in nubis cælo inau-
 rari

rari conspicimus, antiquis Dea Aurora dicebatur, quæ auro coruscanti in vesta curru, roseis digitis manibusq; te rore nectareo stillantibus & Solis adventum mundo prænuunt. Hæc Dea Tichonum Læomedontis filium, cujus amore exarserat, vi sustulit, cui immortalitatem à Jove impetravit, ve ùn cum senectatem illi deprecata non fuisset, ipsa terendis extreme ætatis incommodis jam impar, in Cicadam conversus est. Alludit fabula ad Tichonum quendam priscais temporibus celebratum, qui, ut erat Astrologiæ studiosissimus, diem suis prævertere studiis consueverat, & sub auroram sidera contemplari; hujus autem vigilantie beneficio, ad decrepitam usq; senectatem, sed robusto adhuc validoq; corpore pervixisse. Sed cum præter alia vitia garrulitas sit propria senectutis, inde factum est, ut in Cicadam transformatus, esse diceretur.

Aurora famosum illum Pugilem Memnonem Tichono peperit, qui in Trojana obsidione Priami partes tuitus in singulari certamine eum, Achille commisso occubuit. Sed afflictæ matris commiseratione in avem conversus est, eo tempore quo ejus cadaver in cineres abiturum in rogam conjiciebatur. Hanc Deam Ægyptij præcipuis honoribus coluisse memorantur, & nominatim ipsi statuam erexisse, quæ primos solis orientis radios excipiens, risu lætitiâ testari, & suavem concentum edere videbatur.

Sidus illud, quod sub crepusculum mate-

zium lucere conspicimus, Auroram patetentem habere perhibetur: dicitur Venus ab Astrologis, ab alijs *Lucifer* vel *Phosphorus*, cum suo lumine solem à tergo adventare denunciat; cum verò post Solis occasum rursus se prodit, *Vesper* vel *Hesperus* appellatur. cuius officium est reliquo stellarum agmini prælucere, easque ad noctem suis Illustrandam radijs velut invitare.

Si Ethnici in numerum Deorum Auroram retulerint, mirum non est, non tantùm de Sole & Luna, ut supra retulimus, eos tam fabulosa credidisse, verùm & de cæteris etiam globis cælestibus, quos vel certos quosdam homines ut plurimum esse dicebant, vel animantia, è terris in cælos translata, ac in stellas conversa, quorum pars maxima Deorum nomine censebatur; ita de Hercule creditum est; ita de Cephæo cum Cassiopea conjuge & filia Andromede, & Perseo genero. Eadem dignitas Erichonio contigit, qui ex vulcani semine genitus, ut pedum, quos Draconum more fissos habebat, de fornicatam tegetet, usum carruum reperisse memoratur. Stella illa in Polo Arctico quæ alijs Cynosura, alijs *Ursa minor* dicitur, quam navigantes boni omnis exultimant, è Nympharum chora fuit, quæ Jovis Infantis curam habuere. *Ursam* verò majorem, quæ & *Helice*, sive *Callisto* nominantur, aiunt esse *Lycaonis* *Arcadiæ* Regis filiam, & à *Diana* in *Ursæ* figuram commutatam; quòd licet è suo foret *Gy-gæo*, corrupti se nihilominus à *Jove* permi-

fisset: usque adeo pudicitiam adamabat, ut ne in suo quidem comitatu ullam residere labem pateretur; Sed miseræ fatum miseratus Jupiter, eam in astrum ejusdem nominis convertit. Quamquam non desunt, qui eam Plautrum nomenent, quò minorum siderum ordo. quem præfert, vehiculi speciem intuentibus representet; unde & Astrum, quod à tergo insequitur Aristophilacem vocant, quasi Urse custodem; aut Bootem id est, velut Bibulcum, qui currui moderatur. Sidus pluvie imminentis prognosticum. Orion dicitur, qui à Diana venationi adhibitus. Tanto virium robore simul ac industria valebat, ut nullius feræ, quantumvis ferocissimæ, occursum formidaret, Longum foret singula singulati persequi: nam præter equum Pegasum & Serpentem Hesperidum pomorum Custodem Aquila que Jovi Canymedem attulit & Cetum advocandum Andromedem, de quo infra, à Neptune submissum inter cælestia Nomina censebatur; mitto dicere de Cane Majore, de Canicula, cui & nomen Procyno, deque alijs sine numero animantibus, que vel in Zodiaco, vel in alijs coeli partibus statuuntur

C A P U T XI.

Historia Neptuni, aliorumque Deorum maris

NEPTUNUS Saturno genitus. in Universâ partitione, maris præfecturam sortitò obtinuit: tridentem sceptri loco dexterâ præ-

ferens, conchâ marinâ tanquam curru iuehitur,
 trahentibus vel cetis vel vitulis marinis, vel
 eius posteriori sui parte piscium speciem re-
 ferentibus. Uxorem habuit Amphitritem, sic
 dictam quod mare suo ambitu terram comple-
 ctatur. Hoc conjugium Delphino concili-
 ante perfectum est, qui deinde relatus in si-
 cilia Capricorno Proximus cœlos illustrat. U-
 sum equorum primus reperisse, creditur, quod
 equus e terra exiliisset quam tridente percus-
 serat, cum in Arœopago cum Minerva de nomi-
 ne Atheniensi Civitati imponendo contende-
 ret. Conspiratione adversus Jovem constatâ
 implicitus in terras relegatus est, ubi coactus
 Regi Laomedonti se famulum addicere, in Tro-
 jana Civitate adificanda operam posuit, ut in
 Historia Apollinis retulimus, Tritones supernè
 homines infra pisces genuit, qui certis piscium
 squammis quasi buccinantes, ab ejus latere
 nunquam recedebant. Harpyas præterea ex Tel-
 lore suscepit, monstra ejusmodi, quæ avari-
 alicujus qualitates omnes aptissime representa-
 bant. Facie erant puellarum speciem eformatâ,
 sed exangui pallore luridâ: reliquo corpore vul-
 tures erant, alatis humeris, pedibus manibus-
 que in modum Gryphis in aduncos unguës dis-
 sectis, gulâ insaturabili, immani membrorum
 mole terribiles; inficiebant præsentem toxico qui-
 quid tetigissent & obvia quæquæ furabantur.

Ipsi Oceano, cui Neptunus moderabatur,
 divinitatem affluxit antiquitas, eundem fluvii-
 orum

orum patrem credant, & specie hominis Taurorum more cornuti, uti & reliquos flaviorum depingebant. Ex Thetide uxore Nereum & Dotidem suscepit, qui matrimonio sociati filias magno numero peperere, Nympharum nomine à Poëtis celebratas: harum alie in coelum translatae, alie capillo viridi spectabiles partim in fontibus & fluviis, partim in pratis & nemoribus hæc illac dispersæ vagabantur. Napeæ, Dryades, & Hamadryades, silvis, agris, floribus & simul pascuis erant prepositæ: Naiades ad fluviis, fontes, & loca irrigua morabantur, & Nereides, à Nereo patre sic dictæ, ad Oceanum, destinatae Alcyonibus marinis avibus ut plurimum oblectabantur, de quibus hoc memorabile scribitur, quod rigidissima etiam hyeme in maris fluctibus nides constent, ubi dum pullos excludunt, vel jam exclusos educant pacatur mare, & si quæ procella ingruat, illæ tamen velut in portu conquiescunt, Uua Nereidum, quæ matris Thetidis nomen retinuerat, formæ elegantiam præ reliquis commendanda; amorem Jovis sibi gratiam & decore demeruit. Sed Jupiter ab oraculo edoctus, si nuptui daretur, eam filium suscepturam qui patrem virtute & generositate superaturus esset gloriæ quam voluptatis appetentior, à se dimissam Peleo conjugem tradidit cui & magnum Achillem peperit. de cujus armis & fortitudine suus erit infra dicendi locus.

Protheus Neptuni pastor, Phocis pascendis

prox. Aus

præfectus, quod alij vitulos marinos vocant, Oceani & Tactidis filius fuit. Hic Latinis *Verumnus* dicitur, quod in omnes se formas induere, & in quoslibet se possit vultus convertere; atque ut erat futurorum cognitione celebris, qui eum consulebant, imparatum ex improvise quasi adorti, & vinculis arctè constringere debent. ut eum ad pristinam formam induendam compellerent, & responsam acciperent.

Glaucus Ino & Melicerte Diis marinis etiam accensetur. Ille antea piscandi artem professus, cum die quadam advertisset, pisces in litoris gramen expositos, solo herbe illius attractu, quæ miræ virtutis erat, subito resilire in Oceanum; ipse vim quoq; experiri voluit, quam ubi ori admovisset, in furorem actus in mare se præcipitem devolvit, ubi ab aquarum Diis in societatem perhumaniter acceptus est.

De Inone plura & implicatiora referuntur. Athamanti Thebanorum Regi, qui Nephelen priorem conjugem dimiserat, nupta Phryxum & Hellen mariti ex Nephelè liberos è medio tollere decreverat. Phryxus novercæ insidijs se subducturus, modum reperit arietem aureo insignem vellere secum abducendi, qui ut pretiosissimus Regiæ familiæ thesaurus sollicitè servabatur. Hoc igitur cum sorore inventus in alias Regiones, procul à patria se recepit: Sed dum mare traiecit, Helle insolito assurgentium fluctuum spectaculo exterrita in undas prolabitur

prolabitur, unde fretum illud Hellespontus dictus est. Phœxus Colchidem feliciter elapsus, Jovi sospitatori arietem immolavit, quo inter duodecim signa Zodiaci relato, detractum velus pene Æham Colchidis Regem remansit, quod intra septum quoddam Marti sacrum collocavit, ubi adhibitis custodibus, studiosè custodiri voluit, ut in Historia Jasonis referemus.

Injuriam Nephele in liberis illatam vindictura Juno, Achamantis animum ita perturbavit ut mentis impos & furore amens Junonem & susceptas ex ea proles ad necem quæreret. Illa tam repentinâ viri mutatione territa, se cum Melicerte filia, in mare præcipitem dejecit, quas Neptunus commiseratione motus in Deorum familiam adscivit, quorum comitatu ad pompam utebatur. Ipsa deinceps Aurora credita est, dictaque Laucothea, seu primum diei nascentis dilucalam; filius autem acepto Palæmonis nomine portubus maris præpositus est.

Sed non est mihi hoc loco prætereundus Æolus cujus quidem imperium totum orbem complectitur. Oceanum tamen potestate singulari pervagatur. Ipse Ventorum Deus habitus. in Insula Siciliæ contermina domicilium fixerat ubi eos conclusos attinebat, & pro arbitrio emittebat.

Supereſt ut de monſtris illis nominatiſſimis quæ toto paſſu in mari nautis infeſtiſſima facebantur, pauca referamus. Scylla & Charybdis fauces.

fauces Sicillæ occupaverant: & Charybdim, quidem memorant mulierem fuisse asperi ingenij, & ab omni humanitate alienam, quæ in obvios quosque peregrinos belluino ruebat impetu, omnia diripiens & depopulans. Quâ immanitate cùm aliquâdo boves Herculis abieciisset indignatus Jupiter insana n vibrato fulmine prostermit, & in monstrum terribile conversam in maris voraginem, quæ ejus nomen retinuit præcipitem devolvit.

Scylla nisi Magarensium Regis erat filia quæ Minois Regis Cretensium amore excecata, nefariam in caput patris prodicionem confluxit ut infami libidine animum satiaret, Hoc consilium susceperat, cùm Minos bello Megarenses prosequeretur, & urbem Magarensis obsidione præmeret. filij Androgeti cædem ulturus, qui ab ijs crudeliter crucidatus fuerat. Scylla obsidionis tempore ad civitatis moenia frequenter accedebat, ut gratissimò illo concentu sese oblectaret, quem edebant saxa. ex quibus erant constructa: (nam Apollo, qui urbis fuerat Architectus, Lyram suam supra illos lapides depositam reliquerat, ex cujus attractu hanc vim hauserant, ut vel leviter tacti gratissima auribus harmonia resonarent) hæc princeps virgancula viso Minoe, tanto ejus amore flagrare cœpit, ut se ejus voluntati patrem tradituram sponderit, modo suæ libidini obsequeretur. Omne negotium erat in crine purpureo, qui Nilò patri in capite exereverat

verat, quem quamdiu circumferret, à nemine poterat superari. Hunc ergo per summum nefas sopito patri resecurit. Sed Minos paricide mulieris facinus detestatus, quamvis proditionis fructum non recusaret. eam in gurgitem maris fluctibus absorbendam deijci voluit, ad promontorium quod Charybdim ex adverso respicit ubi in horrendum monstrum abiit, cujus membra omnia à lateribus ad usque pedes in eandem continuè eam ilatratibus laceffentium formas conversa sunt. Alij aliam hujus tragœdiæ catastrophæ retulerunt; scribit enim Ovidius Scyllam in Alaudam Nisum in Accipitrem transmutatam, à quo illa assiduè exagitata poëas dabat perfidiæ, & hanc quidem ab altera longè diversam Scyllam esse referunt, quam Circe venefica in figuram illam mutaverat, favoris illius & gratiæ æmula, quam Scylla ista apud Glaucum obtinebat.

Sirenes quoque non procul à Sycilia domicilium habuisse fabulantur, quæ superiori parte virgines referebant. reliquo corpore pisces in longum à tergo siforma abeuntes, uti vulgo depictas videmus. In imaginibus, vel in statuis excisas: licet à Poëtis antiquioribus pedes alasque volucrum, loco caudæ illius piscium propriæ tribuerunt. Tanta vocis suavitate & concentu modulari noverant, ut prætereuntes omnes suâ musicâ fascinosos facile irretirent, quos deinde summâ crudelitate devorabant. In hac fabula symbolum habemus clarissimum
illicitæ

illicita voluptatis, cujus illecebris capti homines infelicem plerumque exitum sortiuntur, nisi Ulyssis prudentiam imitentur, qui loca monstris illis infamia prætervehendus, nautas ac Epibatas omnes cerâ aures obducere; se autem malo navis vinculis adstringi voluit; ne Syrenum blanditijs cum suis caperetur.

C A P U T XII.

De Djs terrarum inquilinis.

CYBELE quam 2. Cap. Deorum parentem esse diximus, Telluris etiam Dea existimata est: ideoque sedens representabatur, coronata urbibus, latera utrimque stipantibus arboribus, varijsque animantibus. Hanc quoque singulari cultu ut Deam suam pastores venerabantur, à quibus & *Magna Pales* dicebatur.

Pax, Deorum agrestium facile princeps & ex Mercurio in Capri formam converso prodierat, ideoque promisso barbitio, fissis Pedibus, cernibusque in fronte prominentibus captum referebat. Idem Sylvanus nominabatur quamquam Virgilius aliud de hoc sentire videatur. Ejus familiaritate Nymphæ plurimum lætabantur, & choreas ducebant, sæpissimè ipso interim sùtula animante, Ab Arcadibus præcipuo honore colebatur, cui lac & mel in sacrificium offerebant. Mense Februario certa festa, quæ Lupercalia à loco ipsi ab Evandro consecrato, ubi Romulus & Remus à lupa educati fuerant, nominabantur, apud Ro-

manos in ejus honorem quotannis magno apparatu colebatur.

Pico latinorum Regi filius fuit Faunus nomine & ipse agrestium Deorum unus, nec postremus, quique qui varia ad Agriculturam pernecessaria primus reperit. Reliqui Fauni Satyrisque cornutis frontibus, pedibusque caprini, monstrosi, eo patre geniti credebantur. Satyros jam etate proventus Silenos nominabant quo tempore affiduis comotationibus dies noctesque exigebant: qui inter eos & dignitate princeps erat, & etate superior, is Bacchum infantem educandum susceperat, & quocumque pergeret, Asino vehabatur, qui in bello quod Bacchus adversus Indos gerebat, magnum sibi nomen comparavit: cum enim coepisset rudere hostium Elephantos tanto terrore complevit ut relatae victoriae gloria asino debetur propterea inter sidera relatus locum Cancro proximum occupavit.

CAPUT XIII.

Historia Deorum Inferni

UT de Inferno ex veterum Poetarum sententia breviter aliqua attingamus, supponendum est locum esse in terrae visceribus medium magnitudinis & vastitatis propè incredibilis, quo defunctorum animæ, vinculis solutæ corporeis, quam primum transportantur. Iis locis suprema cum potestate Plutus imperat, Jovis & Neptuni frater. ut initio libri retulimus. Uxo-

rem habuit Proserpinam Cereris filiam, quam vi rapere & in Orcum abstrahere debuit; cum ex toto Dearum grege nulla reperiretur, quam maritum tam turpi facie indecorum non respiceret, & in locum perpetua nocte horridum subire non reformidaret.

Mæcis undique fluviiis circumcingitur quorum primus Acheron; alter Styx dicitur quæ novies Regnum universum circumfluit filiam habebat nomine Victoriam quæ cum Jovi contra Gigantes prælianti favisset tantæ inter Deos venerationis esse cœpit, ut qui per ejus aquas jurassent jurejurando scire tenerentur, hæc poenitentibus proposita, ut & necesse & divinitate per annos centum privarentur. Originem habet in fronte Areadix aquis adeo pestilentibus ut & potæ mortem afferant presentissimam, & haustæ non possint nisi in vase ex Mali ungula confecto conservari. Tertius Goccytes solis lacrymis augebatur. Quartus dicitur inde Phlegæton, cujus aquæ vehementi æstu ebulliunt.

Hic semper aderat Charon Nauta senectutis decrepitæ, qui quotquot ex orbe appelebant nullâ ordinis, ætatis, conditionis differentia, cum divitibus inopes, cum Magnatibus infime fortis hominuculos promiscuè sine discrimine omnes in Cymbam trāsvehendos admittebat, ut quos æqua moriendi necessitas pariter iam conditione miscuisset. Quorum tamen cadavera insepulta jacuerant, ipsi ad centum
ANNOS.

annos expectandum donec traicerentur.

Navim exscendentibus occurrebat Cerberus triplici capite formidandus canis, & pilorum loco toto corpore serpentibus coopertus. Hic ad Inferni fores perpetuò excubans omnibus quidem aditum, nulli verò exitum permittebat.

Intra Inferni penetralia Nox horrida morabatur inter Deas ex Chao natas, facie antiquissima, foecunda multorum monstrorum mater, quæ locum illum funestissimum subeuntibus terribili specie primum occurrebant. Nam præter invidiam, Dolorem, Paupertatem, Desperationem, Mors pallida, & mortis frater Sopor videbatur: hic tamen apud homines non sine magno honore ferebatur, ut qui mortalibus non parum faveret, & quietem conciliaret Inter alios ministros comitesque, Morphæo ut plurimum utebatur, qui somnijs præfectus formas omnes inducere noverat. Ibidem præter Harpyas ad perpetuas tenebras condemnatas, Chimæram videre erat ignes totis faucibus horrendum evomentem quæ Leonem capite, Capram ventre, & inmanem Draconem caudâ referebat.

Hanc sequebantur Furia, alio nomine Diræ, sive Fumenides, Tufiphone scilicet, Megara & Alesto, tardis armatæ ardentibus rabie spumantes oculis velut fulgurantibus scintillantes, viperis caput undique comarum loco ambientibus.

Erant & ternæ sorores, Clotho, Lachesis & Atropos

Atropos, Parca à Póetis dictæ, quæ in aula Plu-
tonis versabantur, Fatales prorsus Deæ, & vi-
ventium omnium fata, casusque pro arbitrio
destinantes: quicquid enim ex Deorum judi-
cio decreverant, necessitate prorsus incommu-
tabili contingebat, nulla vi, aut arte declinan-
dum. Filo, id est, humanæ vitæ cursui sin-
gulari præerant potestate, ita distributis inter
se officijs, ut natu minimá colum teneret, fi-
lumq; duceret, altera, fufum flamine involveret;
senior deniq; forcipe filum refecaret inevita-
biliter consequente.

Manes ad Inferos admissi, vitæ retrò aetas
rationes Minoi. Rhadamanto: atque Æaco Ju-
dicibus reddere cogebantur, qui fatalem Ur-
nam tenebant manu, in qua omnium in terris
viventium nomina inclusa servabantur, quæ
casu fortuito educta: quem mori oporteret,
designabant. Hoc judicandi munus Deorum
beneficio ipsis permissum fuerat; in præmium
æquitatis quam olim, dum viverent in rebus
administrandis singulari cum laude servaverant.

Neque silentio prætereundum duco singulare
illud, quod de Æaco memoratur: cùm lues
pestifera omnes Insulæ Æginæ Incolas sustulif-
set, ubi rerum summo cum imperio potitus
fuerat, hoc à Jove impetravit, ut ad Regionem
civibus i eratò frequentandam, quotquot ibi
formicæ reperirentur, in homines commutârit
quos idèò Myrmidones appellârunt: licet re-
vera hoc nomen accepissent, quòd agriculturæ
plurimum

plurimum operæ, temporis que infunderent; in quo laboris genere formicas imitari videbantur, quæ terram assidue congerunt, & glebam moliuntur.

Prolatâ à Judicibus in reos manes sententiâ aderant è vestigio Eumenides, quæ miseros ad ima tartara, loca supplicij destinata præcipientes devolvebant.

In medio flammarum rogo Gigantes videbantur, & Titanes sub immani montium incumbentium mole fatiscentes, nulla spe reliqua resurgendi. Hic Tantalus, bonis omnibus affluens, famæ & siti cruciabatur. Iisdem addictus supplicij Salomonæus visabatur, qui Elidarum Regno moderatus, quod divinitatem affectasset, Jovis fulmine conciderat: Pontem enim incredibilis magnitudinis extruxerat, in quo, curru sublimi se circumagens, eos edebat fragores, qui referent tonitrua, & tadas ardentes vibrabat ut dique cum certa eorum pernicie, qui rangebantur. Erant item in ijs poenarum locis Danaidas, quæ & Belides dicuntur, nomen ab suo mutuatæ Regis Danai filio, à quo & Graci Daorum nomen acceperunt. Hic Danaus contractus est eas Egypti fratri sui filio nuptui tradere, qui quinquaginta erant numero totidem videlicet, quot ipsæ, sed omnes, unam si exceperis, eò perfidiæ devenerunt, ut suos singulæ maritos, primâ nuptiarum nocte, per insauditam barbariem jugularint; ideoque in tanti sceleris supplicium ad Tartara detractæ, coguntur.

tur pertuso dolio, aquas assiduò affundere, labore semper irritò, quippe cum tantum effluat, quantum infusum fuerit. Eodem migrare præterea Tytius compulsus est, quem ferunt tam portentosæ esse magnitudinis; ut humi jacens novem terræ jugera corporis vastitate occupet. Hic ob illatam Latonæ injuriam, ab Appoline jaculis confixus, damnatusque, ut iecur ejus vultures depascerentur, quod in novum cruentis illis avibus pabulum perpetuò renascatur.

Nec leviori supplicio Sisyphus apud Inferos prædo insignis, torquebatur, qui immani saxo in prærupti montis verticem evolvendo damnatus est, unde identidem ad ima revolvebatur, cum vel maxime labore se defunctum putaret: ita ut idem saxum infinities volvendo revolvendoque, eodem perpetuò in subjectam vâllem recedente, vano labore immensum crucietur.

Ixionem denique ad stygem damnatum fabulantur, qui rotæ illigatus perpetuâ circumvolutione agitur. Huic supplicio addictus fuerat, quod Junonis pudicitiam tentare non esset veritus: ipse Jupiter ut ejus insidias eluderet, nubem ipsi objecit. Junonis formam referentem ex qua Centauros genuit, sive monstra illa, quæ parte alterâ homines, alterâ equos representabant.

Qui vitam, cum virtute conjunctam traduxerant, aliisque qui statutum tempus in Orco expleverant

expleverant, in Campos Elyfios, loca delicijs & omni genere voluptatum fortunatiffima transferebantur; quibus tamen post certum annorum numerum ibi exactum, in terras remigrandum erat, ut in alijs rursus corporibus vivere inciperent; ne quæ autem Camporum Elyfiorum memoria, specièſque ſuperſſet, ex Lethe fluvio ſingulis potandum erat, cujus aquæ, rerum præteritarum oblivionem inducebant.

C A P U T XIV.

De alijs quibusdam privatis Dijs,

PRÆTER Deos omnibus communes, de quibus hætenus, alios longè plurimos colebant Ethnici, quorum vel ſinguli ſingulis hominibus, vel certè quibusdam domibus familiarique erant præpoſiti.

Et ut à domeſticis incipiam, qui *Lares* aut *Penates* dicebantur, nihil erant aliud: quàm efformatæ ridiculum in modum effigies, quas, ut protectores ſuos domus univerſa venerabatur, ijsque certis temporibus thus. & vinum loco ſacrificij offerebant.

Cum ſingulis etiam, ut credebant duo proprij & particulares genij, dicti *Damones* nascebantur; quorum alter erat bonus, ad virtutem & honeſtatem eòs exſtimulans, & bonis cumulans eorum ſtatui convenientibus: altero adverſario utebatur, qui quantum alteri prævalere poterat tantum eis malorum afferebat.

Fortunam denique esse Deam prædicabant, penes quam honores & divitiæ aliæque hujus vitæ bona, quæ pro suo arbitrio singula disperteret vel auferret; sed quæ cæca & instabilis, rotam manu perpetuò volveret, qua mox illos ad summa attolleret, mox ad ima deorsum deprimeret, nihil idcirco in ea firmum nil constans esset. Hoc Numen hominum pars maxima adorabat, cujus aureum simulacrum, magni principes domi æservabant, ut eam semper faventem experirentur.

Cætera minutim persequi nihil attinet. Nihil itaque de Dea Nemese dicam, quæ in omnium crimina intentum semper oculum advertebat, ut poenas reposceret. Nihil de Deo Momo, omnibus invisio, qui ubique male audiebat: erat enim obscurus Somni ex Nocte filius, & nihil dignum agens, utpote ineptus ad omnia, quærebat in singulis, quod reprehenderet, omnesque carpebat insultus blatero, quod & vano sui amore cæcus, & animo non satis constans, omnes infra se despiceret, ut

criticis illis solemne est quorum omnis

cura est alios observare, & quid-

quid ipsi non faciunt

improbare.

LIBER SECUNDUS.

HISTORIA.

SEMI-DEORUM.

ANTIQUORUM.

PRÆFATIO.

HESIODUS Scriptorum antiquissimus tria Deorum genera ab Ethnicis olim fuisse credita memoria prodidit, nam præter illos primi ordinis, de quibus priore libro egimus: aerem innumera minorum Deorum multitudine, quos Dæmones nominabant, refertissimum esse supponebant: Hi mortalium negotijs, ut ipsi quidem credebant, procurandis destinati, magnam in hæc sublimaria potestatem exercebant. Postremo erant plurimi qui ex parte, vel patris vel matris tantummodo, ex Deorum semine præcreati

creati, Heroes, vel Semi Dei vocabantur, ex quorum tamen numero eos nequaquam excludabant, qui virtutis exercita fama, & rerum præclarè gestarum gloriâ, ad Deorum perfectionem visi fuerant propiùs accedere; atque a deò ad hunc suprema dignitatis apicem evehbantur, licet parem cum alijs omnibus conditionem sortiti, homines essent, mortis, alijsque hujus vitæ miserijs obnoxij. Propterea si quas eorum nomini statuas grata posteritas erexisset eas naïvam illam magnitudinem volebant excedere quam olim corpore pratulerant; ut nihil dicam, Draconem ipsis singulari titulo ut plurimum fuisse dedicatum, quo symbolo immortalitatem designarent, ad quam ex hac vita mortali transiverant. Ita ex Virgilio discimus, qui cum de Anchisis sepulchro meminisset, magnum ex eo serpentem prodijse retulit; ita Plutarcho teste Cleomenus apud Ægyptios Deum habitus est, quòd natum ex ejus occisi cadavere colubrum adspexissent. Porro inter Semi Deos no minatissimi extitere Perseus, Hercules, Theeus, Argonauta, valijque Duces magnanimi, qui in bello Thebano. & Trojano, eximia virtutis edidère specimina, ideoque inter primos numerantur, de quibus hoc secundo libro
 ,mibi agendum
 erit.

HISTORIA
SEMI-DEORUM
ANTIQUORUM.
CAPUT PRIMUM.

Historia Persei.

DANAE Acrisij Argorum Regis filia
Perseum Jovi peperit : Acrisius ab
oraculo monitus, sibi á nepote ex
filia procreando mortem aliquando
inferendam, turri æneæ Filiam in-
cludi voluit, ut rescisso ipsa cum omnibus com-
mercio omnis omnino præcluderetur occa-
sio fatalis scilicet illius infantis procrean-
di, á quo sibi tantoperè metuebat. Jovem ta-
men virginis amore captum, hoc suo consilio
præpedire non potuit, quin ille (ut est in-
geniosus amor) in imbrem conversus aureum
per summum turris apicem intro penetraret,
unde natus est Perseus, ut in Jovis historia
superius meminimus. Sed dolus Acrisiam non
diu latuit, qui matrem cum Perseo inclusam
aræ, in Oceanum detrudi imperavit, unde ta-
men piscatorum beneficio incolumes emergere,
habuitque fidem oraculum, cum Acrisio, præ-
lio umbratili sese exercenti ; Perseus qui om-

nium ignarus tum fortè aderat, casu vulnus
Acrifio infixit, quo & occubuit.

Perseum jam ætate confirmatum Dii singu-
lari benevolentia, plurimisque favoribus sunt
prosecuti: nam à Minerva speculum dono ac-
cepit, quo tanquam clypeo utebatur, alas à
Mercurio, quibus caput & pedes instruxerat, &
ex Vulcani officina acinacem, quo raræ forti-
tudinis edidit argumenta. Nam primò, ut pau-
ca strictim persequar, vastissimam illam Regi-
onem, quæ à victoris nomine Persia dicta est
ditioni suæ subjugavit, deinde miseram An-
dromeden, quam Nereides, suam pulchritu-
dinem ab ejus matre despectam indignatæ,
rupi alligatam marinis monstris prædam ob-
jecerant, præsentem eraptam discrimine in liber-
tatem asseruit,

Nec minoris sanè laudis fuit illud facinus
quod prioribus adjungo: quâ tempestate sui fa-
mâ nominis orbem terrarum complebat, tres
sorores fuere, Phorcidis Dei marini filix, Gor-
gones dictæ, quarum duæ formâ terribiles;
monstris quàm hominibus similiore, unicuique
tribus communem habebant oculum, quamvis
ut alij referunt, tertia Medusa nomine, rarâ
oris totiusque corporis specie celebrarerur; cu-
jus aspectu in templo Minervæ Neptunus in-
ejus amorem tanta vi raptus est, ut moræ impa-
tientiæ suam ibidem cum ea libidinem expleverit
Displicuit enimverò Minervæ tanti flagitij
indignitas, & mulieris ultura audaciam, crines
ejus

ejus in serpentes tam horrendos commutavit, ut solo eorum aspectu homines in saxa obri- gescerent. Perseus ut hoc monstro patriam liberaret, nefandum caput à cervicibus reseca- re statuit. Sed, quis credat? ex defluente per corporis truncum sanguine prodiit equus Pe- gasus, qui terram unguâ feriens fontem Hy- pocrenem elicuit, tot postea Poëtarum laudi- bus decantantur. Idem pegasus multò evasit cele- brior cùm Bellerophontî in Chymæra oppugnâ- da auxiliatus, deinde à Jove territus sessorem ex- cussit, & in coelos evolans inter sidera locum accepit. Sed ut ad Medusam revertamur, hoc etiam notandum venit, eius capiti licet à cor- pore rescisso, eam vitam remansisse, ut quot- quot illud aspicerent subitò in saxa mutaren- tur. Hoc malò suò Atlas expertus est, à quo cùm Perseus hospitio exclusus fuisset, caput illi spectandum in vindictam objecit.

Hanc partem bello gloriam non minori lau- de Perseus cumulavit, cùm, ut eorum Prin- cipum mos est, quos supra plebem fortuna su- stulit, ad exornanda bonarum literarum studia curas convertit, ad quas tradendas in Helicò- ne monte scholam aperuit, ut locus esset, ubi honestis artibus juventus exerceretur; ideoq; non ingrati Poëtae & Astrologi eum inter astra retulerunt: nec sanè immeritò, quippe qui om- nes in se virtutes expressit, quæ magnos bellâ Duces cum primis decant. Nam ejus arma, quorum meminimus, sunt totidem velut hiero-

glyphica pulcherrimarum virtutum quæ ipsis sunt necessaria, ut & magna præclaraque moliantur, & eorum consilia successu prospero coronentur. Videbunt in Minervæ speculo expressam prudentiam, quo scuti locò corpus conregebat; videbunt adumbratam in acinace, Vulcani operâ fabricato, & in alis quas à Mercurio acceperat excelsitatem animi cum promptitudine conjunctam, in exequendis quæ mature statuta sunt adhibendam. Quod autem de Medusæ capite relatum est, significat solo viri tanti aspectu terreri adversarios, tantoque pavore perstringi, quasi in statuas abissent.

C A P U T I I.

Historia Herculis.

INTER Heroes fortissimos, quos unquam produxit antiquitas, & posteritas obstupuit, nemo est, qui rerum gestarum gloriâ, & nominis splendore Herculem adæquaverit: licet, si quorundam testimonium admittimus, plurimum virorum fortium ejusdem nominis facinora, uni solummodo tribuantur.

Hunc Alemena genuit, quæ Amphytrionē Thebanum Principem, eâ lege conjugem accepit, ut fratris sui necem armis ulcisceretur: digressio igitur ad bellum illud conficiendum Amphitryone, Jupiter Alemenæ amore saucius maritum formâ e mentitus, nocte quadam, quâ, æ lucis exortu prod eretur, solito longius produxit

produxit, furtivâ libidine cum Alemena congressus est, quæ licet jam Iphiclum utero gereret, ex Jove Herculem etiam concepit, & utrumque eodem partu in lucem protulit; Hercule interim *Anphitryonide* nomen apud Pœetas recinente; quamvis Amphitryone reversa non esset genitus,

Interea Scheleno Mycenarum Regi, cui brevi post, filius Eurystheus nasciturus erat. jurejurando Jupiter promiserat, eum qui primus, vel ex eo, vel ex Hercule nasceretur, Regno donandum, & alteri summa cum potestate imperaturum: quo comperto Juno, supra quam dici potest Zelotypa, & concubinarum mariti. & liberorum quos ex ipso suscipiebant, capitalis hostis, Eurysthei natiuitatem acceleravit, ut intra septem menses nasceretur, & sceptrum Herculi præriperet.

Non desunt tamen, qui dicant Junonem precibus Palladis inflexam, mitiorem sese Herculi præbuisse. & in benevolentie argumentum sugenda ipsâ propria ubera obtulisse, unde factum esse memorant, ut lacte per puellum casu effuso, pars illa cœli, quæ *Via lactea* dicitur, albedinem contraxerit. Sincera tamen non fuit illa benevolentia, ut postea patuit. sed ficta in speciem, ut satis Palladi facere videretur; infant enim nondum è cunis excesserat, cum geminos serpentes eum voraturos submisit; spem tamen sefellit eventus. Puellus etenim imperterritus apprehensus in frustra discerpit.

Et jam annis, viribusque auctiorem, Eury-
steus sexcentis exposuit periculis, ratus eum
in aliquo periturum; ita ut Hercules tor mo-
lestiarum pertasus, illius Tyranni jugum ex-
cussisset, nisi hanc esse Deorum voluntatem
didicisset, ut duodecim præterea subiret ejus
iussa pericula, quæ 12. labores Herculis com-
muniter appellantur.

Primum igitur in mandatis accepit. ut Le-
onem in Nemea sy'va grassantem histeret, qui
ex coelo Lunæ delapsus totam latè regionem
infestabat: telis spiculisque frustra petebatur,
erat enim ad omnes ictus impenetrabilis.
Hunc insecutus Hercules in speluncam adigit,
unde elabi non posset, & in ejus collum in-
filtrans fauces elisit bellæ nequicquam reluctan-
ti. In Trophæum tantæ victoriæ, Leonis il-
lius exuvijs reclusus incescit, quem eundem ef-
se dicunt cum eo, qui inter duodecim signa Zo-
diaci numeratur.

Alteram expeditionem ad Lernam Paludem
Argis adjacentem suscepit, Hydram serpentem
terribilem, & naturæ insolentis confecturus,
Septenis constabat capitibus, quorum si unum
resectum esset. alia continuo in ejus locum
pullulabant; ita qui monstrum illud profligare
vellet, ignem debebat ferro conjungere, & uno
ictu capita omniâ demerere, quemadmodum
felici eventu Hercules expertus est.

Erat eodem tempore in Erymantho monte
aper horrenda magnitudinis. qui vicinis agris
omnibus

omnibus vastitatem inferebat; hunc vivum Euristheo adduxit, qui ejus aspectu prope exanimatus est. Eadem industriâ Cervam æreis pedibus velocissimam, in Menalo monte comprehendit, quam per totum annum discurrendo insecutus est.

Nec minori felicitatē Stryphalides aves in fugam compulit, quæ infinito prope numero & prodigiosa magnitudine volando, solem ipsi obscurabant & passim captos homines devorabant.

Nunquam tamen virtutem suam magis exercuit, quàm in bello adversus Amazones suscepto. Erant mulieres partem Scythiæ Hircano mari contrematam incolentes; quæ maritos suos in bello prosecutæ, cum ad Thormodoontem Capadociæ fluvium cecidisse universos comperissent, ipsæ bella gerere decreverunt, exclusâ à consortio suo viris omnibus, neminem nisi è sexu suo passæ, qui potestatem aliquam in regno suo, vel in exercitu obtineret: ita ut ex commercio cum solis alienigenis proles susciperent, mares omnes occiderent, & solas educarent fœminas, quibus & dextrum uber adarebant, ut arcus facilius intenderent. Egregis ediderant in Trojana obsidione facinorâ Penthesileâ Duce: sed Hercules assumpto in belli societatem Theseo illas triumphavit, & Eurystheo obsecutus, Hippolytam earum Reginam abduxit, & Theseo uxorem dedit.

Laborum quos exanclavit, teste Virgilio se-

Historia Poetica

primus fuit, Angiæ Elidis Regis stabula perpu-
gare, ubi quot diebus aliquot bovm millia pas-
cebantur; ideoque aggestus finus, alixque per
annos complures sordes in immensum creve-
rant, quæ putida mephitici aërem circumquaque
corruperant: Alpheum fluvium per obliqua vi-
arum in stabula ista derivavit, cujus eluvione
sordes omnes dissipatæ; Angiam deinde tanti
beneficij immemorem, bonis primùm omnibus,
deinde etiam vitâ multavit.

Excepit subindè Herculem alius labor, cùm
Taurum cepit ignes horrendum evocentem &
à Neptuno in Græciam immissum, ut acceptam
à Græcis quandam injuriam ulcisceretur.

In Thraciam deindè se contulit, ubi in Dio-
medem, externos quoslibet equis suis in pabu-
lum obijcientem, poenâ Talionis animadvertit.
Eandem fortunam expertus est Basiris Rex Æ-
gypti, qui immanj crudelitate advenas omnes
ad aras Jovis, ut Religionis speciem crimi-
nibus suis prætenderet, jugulabat, Hercule ite-
dem justissimas poenas reposcente.

Gerion Rex Hispaniæ, quem tricorporem,
eò dixerunt, quòd tribus regnis imperaret;
quosdam boves, suas delicias, humanis carni-
bus non minori pascebat barbariè, ad quorum
custodiam canis triceps & Draco septiceps ex-
cubabant: Hunc Tyrannam Hercules Euristhei
jussu, pari cum Diomede poenâ sustulit: & quia
de Geryone qui in tribus corporibus unicam
habebat animam, sermo incidit, non erit abs

re Herilum Regem ipsi opponere, cujus meminit Virgil. 8. Æneid, qui in uno corpore tribus constabat animabus, ideoque non nisi morte triplici poterat occumbere.

Hoc labore perfunctus ad novum facinus con- tinuo se accinxit Eurytheus: poma Junonis au- tem sibi volebat afferri, que Nynphæ Hesperii Atlantis fratris filie custodienda susceperant. Erat tamen ante domandus Draco terribilis, qui ejus, in quo crescebant horti aditum, ne- mini permittēbat. Utrumque nihilominus ipsi ex voto cessit. Alij dicunt Atlantis operā hic usum fuisse; quo tempore eam præstolatus coe- lum tam diu suis humeris sustinuit.

Postremum tandem Eurythei imperium fuit ut Canem Cerberum ab Inferis educeret; unde eadem operā Theseum liberavit, qui Pirithoo amico suo comes illuc descenderat.

Tam inusitata fortitudine, & felicitate coe- pit Hercules non tantum Regi Eurytheo, sed omnibus etiam terrarum principibus esse formi- dandus; & ex inde nullum monstrum fuit, quod non profligaret, nullus Tyrannus, quem non op- pugnaret, expugnaretq;. Ita Balaicidem Neptu- ptuni filium interfecit, qui dolo captos adve- nas per inauditam inhumanitatem jugulabat. Ita Cacus prædonem insignem, tricripitem Vulcani filium trucidavit, qui ut in Æneide le- gimus in Aventino monte foeda populatione a- gros devastabat.

Per Caucasum montem iter faciens. Prome-

theum in libertatem vindicavit, & aquilam, aut vulturem jecur ejus depascentem confecit. Ut lib. 1. cap. 3. memoravimus.

Pari felicitate sustulit Entheum, Telluris filium, qui invisam corporis molem, morum icimanitate & sevitie superabat: hoc habens etiam singulare, quod quoties terra allideretur, hoc contactu recentes vires acciperet. Quo comparo Hercules monstrum sublatum in aera, contractum brachijs, suffocavit.

Erat Heros noster robusto vastoque corporis habitu cui alendo modicus cibus non sufficebat. Cum ergo die quadam fame pressus, ruri ageret, in Theodamantem agros colentem incidit, cui necquicquam reclamanti, & cum multabile iniquitatem exprobranti, bovem sustulit, totumque in eodem vestigio abligurijt; unde nata illis regionibus consuetudo, bovem inter mille imprecationes Herculi in victimam immolandi.

Aliam expeditionem in Hispaniam suscepit, ubi Calpen ab Abyla sepevit, ut per fretum Gaditanum via Oceano inter utrumque montem aperiret. Hi montes sibi mutuo ex adverso oppositi, nimirum Calpe in Hispania, & Abyla in Mauritania, duarum columnarum speciem praeserunt, quas Herculeas esse quidam asserunt; quibus hanc sententiam. *Non plus ultra*, insculpi voluit quasi mundi terminus is esse, aut expeditionibus suis ibi metam statuere coactus fuisse, in quibus nullis alijs armis.

armis usus est, quam clavâ Oleaginâ, quam Mercurio præfidi eloquentiæ, cui vim majorem armis, inesse agnoscebat, deniq; consecravit.

Juno tanta n Herculis gloriam non sine dolore incredibili videre poterat, ideoquæ in eam curam tota incumbebat: ut vel illum perderet vel gravi aliquo infortunio implicaret: Nam, ut alia missa faciam quo tempore apud inferos versabatur, Lycum quendam Thebis proscriptum suscitavit, qui eo absente Thebas ex insidijs inopinatò occupavit, Creontem Regem cum filijs interfecit, & jam prope aberat, ut Megaræ Herculis uxori, & Creontis filia vim inferret, cum intereà ab inferis Hercules opportunè supervenit, qui Lycum & complices è medio sustulit. Sed Juno ultura injuriam, tantum ipsa furorem immisit, ut mentis inops uxorem propriosque filios interemerit. Cum autem deseruisset insania, sibi restitutus, tantum moerorem ex illa calamitate concepit. ut violentas sibi manus attulisset, nisi Amphitryone, Theseoquæ intervenientibus, ab hoc consilio, ad saniora fuisset revocatus.

Verùm hic Heros tot Hostium spolijs dives tot exantlatis laboribus inclytus, tot editis facinoribus gloriosus, cum nihil amplius superesset, quod vinceret præter se ipsum, propriâ victus libidine, propudiosam mulieribus servitute inceptit. Huc tandem invictura illud robur animi recidit; ut quem nec monstra, nec Tyranni potentissimi frangere potuerant,

erant, mulierum illecebræ enervarent. Harum una fuit O nphale Lydiæ Regina, quæ suis illum blanditijs sic emollivit, ut clavam colobæ & leonis exuvias, puellari habitu commutârit, inter ministras hujus principis cubicularias cum æterno nominis sui probro vitam reliquã transigens.

Captus deindè amore Deianiræ, ut ea potiretur, Acheloum Tethydis filium oppugnavit qui se tanto hosti repellendo imparem sentiens, dolo rem aggressus, varias mox serpentis, mox tauri formas induit; sed amissò cornu quod Hercules ipsi detraxerat, ita confusus est; ut exindè sub forma fluvij, qui ejus nomen habet, remanserit. Naiades ejus filias tanto more ista calamitas afflixit, ut quo cornu Patri ereptum reciperent, Amaltheæ cornu sibi à Jave donatum ipsi obtulerint: cùm enim Jupiter ex infantia nondum egressus, Nympharum ejus Nutricum curâ lacte capræ cujusdam, quæ Amalthea dicebatur, nutritus fuisset, gratâ accepti beneficij memoriâ, inter sidera capram retulerat; cornu ejusdem Nymphis tradito; quod ejus erat virtutis, ut quidquid cuperent, ex illo assatum suppeteret, quo factum est, ut *Abundantiæ cornu* diceretur. Hercules cum Deianira rediens ad fluvium substitit, ubi Nessus Centaurus suam illi benevolè operam pollicitus. Deianiram tergo excepit per fluvium transferendam.

Sed perfidus, vix in ripa expositam, violâsset

set, nisi parantem facinus, Hercules jaculo transfixisset; quo jam moriturus, nè inultus decederet tegam suo tinctam sanguine sibi detractam Deianiræ obtulit. afferens si Hercules eam induisset, fore ut nullam aliam deinde mulierem adamaret. Cui nimium credula, eogam hanc marito in Oëta monte sacrificanti per Lycam famulum transmisit; sed eventu votis planè contrario, vix enim vestem illam corpori applicuerat, cum Nefsi sanguinis malignitas, qui venenum erat pestilentissimum, omnes subito corporis partes pervadens, ardorem tam furiosum in visceribus accendit, ut in rabiem, & desperationem actus, in ardentem rogam se conjecerit; cujus flammis consumptus in cineres abiit: Lycas famulus in mare se devolvit, ubi in rupem conversus est, & Deianira dolore amens se clavà mariti interfecit.

Hercules tamen priusquam efflaret animam, Philoctetum Pæanes filium comitem & amicū suum Iurejurando obligavit. ne cui unquam mortalium sepulchri sui locum proderet. eiq; sagittas suas Hydræ cruore imbutas, muneris locò donavit. Sed cū ad Bellum Troianum proficiscendum fuit: oraculo respondente, illam Civitatem fore inexpugnabilem, nisi cineres Herculis & sagittæ haberentur, locum, ubi eos occultaverat, prodere coactus est; ne autem datam fidem violaret, pede tantum intento, eos indicavit; quod nec impunè tulit.

Nam

Nam in itinere Trojano, pedem, suæ instru-
 mentum perfidiæ, unâ sagittarum læsit, vul-
 nere tam intolerabilem mephiticâ exhalante,
 ut in Lemno Insula, omnium solatio destitu-
 tus, subsistere coactus fuerit. Græci tamen sine
 sagittis Herculeis, conatus suos omnes ad-
 versus Troiam irritos esse advertentes. Ulyf-
 sem ablegarunt, qui eam in castra adduceret.
 Ubi deinde operâ Machaonis, expertissimi, ce-
 leberimique medici, Esculapii filij, tandem
 convaluit

C A P U T III.

Historia Thesei.

THESSEUS f. ius. Egei Atheniensium Regis, qui
 Egeo mari nomen dedit. Vixit ætate Her-
 culis, quem aliqua sanguinis conjunctione at-
 tingebat. Ideo & frequens ejus fortunæ socius
 & virtutis æmulator egregius extitit, postquam
 Medæ Novercæ insidias elusisset, quæ propi-
 natô toxicô, illum vitâ & spe in R. gnium suc-
 cedendi, exire nequidquam tentaverat.

Pars potissima magnarum, & principum ejus
 tempestatis prædones erant, qui felicitatem
 non sperarent satis cumulatam se posse consequi
 nisi quam creasset subditorum populorum mise-
 ria, & eorum quos capere poterant calamitas.
 Talis erat in Sicilia Phalaris, qui homines in
 tauro æneo vivos jubebat includi, qui cum
 subjectis ignibus ardentes, miserè ulularent,
 eorum clamoribus per tauro fauces emissis, &
 speciem.

speciem quandam magis referentibus, sese homo barbarus oblectabit.

Theseus tantam nefariorum hominum iniquitatem detestatus: ut qui bonitatem indolis cum excellentia animi conjunxerat, statuit Tyrannorum audaciam reprimere, & quibus alios torquebant supplicijs, iisdem in eos animadvertit. Hoc consilio Scironem quendam aggressus est: qui prætereuntibus omnibus in mare demergendis pascebatur; deinde Procrustes, qui quos deprehenderat, vel quadratum dilaniari, vel ad lectum suum distendi, & ex cruribus quantum eminebat, rescari imperabat; quorum utrumque pari supplicio subiit. Inde ad proffigenda monstra progressus, quæ identidem nascebantur, Marathonis Taurum, prodigiosâ magnitudine formidabilem, prostravit, tum aprum quem in Regem Calydoniæ Diana irritata immiserat, Meleagro huius Regis filio belluam frustra prosequente: nec potuit sine Thesei auxilio monstri infestationibus patria liberari: unde natum proverbium *Non sine Theseo.*

Hic mihi breviter perstringendum venit, hanc Victoriam Meleagro fatalem extitisse: qui cum huius bellæ caput cuidam sibi amicissimo obtulisset, aliorum quorundam emulatione gravissima contentio exorta est, in qua ejus avunculi occubere, hanc eadem Althæa eorum soror & principis mater modo inusitato ulcisci voluit. Nam quo tempore Meleager nascebatur,

nascebatur cum Althea animadvertisset, à Fa-
tis vitam infantis ipsidem definiri, spatijs, qui-
bus exarsurus erat titio, quem in cubili ardere
cernebat arreptum subito lignum extinxit, ser-
vandumque magno studio seposuit. Sed hac oc-
casionè utendum rata, ob fratrum cædem Ma-
legro indignata, fatalem stipitem ignibus consu-
mendum rursus iniecit, quo sensim exardescen-
te, tantâ eodem tempore vehementiâ Malea-
ger toto corpore exæstuare cæpit, ut malo al-
tius serpente violentâ morte extinctus sit.

Nunc ad Thesei historiam regredior, inter
cujus egregia facinora Principem sibi facilè lo-
cum vendicat illustri illa victoria, quam de
Minotauro, supernè homine, infra Tauro, re-
portavit: hujus ortum libro primo descri-
psimus ubi Pasiphæ, Minois Cretensium Regis
uxorem, hoc monstrum ex Tauro peperisse di-
ximus. Ut autem quomodo Theseus hoc nego-
tio implicatus fuerit intelligamus, memoriâ re-
petendum est, Minoem Atticis (ut patratam
ab eis in Androgeum filium necem ulciscere-
tur) bellum intulisse, cumque Megarense.
prælio superasset, pari que victoriâ Athenien-
ses sub jugum misisset, ut in tributum annuum
certum adolescentum numerum sibi witterent,
quos Minotauro isti in prædam pabulumque
obijciebat. Contingit igitur aliquando, ut
Theseus ultrò ad numerum illorum accesserit,
qui ad tam barbaram lanienam mittebatur, eo
consilio, ut monstrum suis civibus tam fatale

exterminaret. Locus ubi morabatur, erat Labyrinthus, opus à Dædalo architectatum, tam varijs implicatum viarum anfractibus, ut supra retulisse memini, ut ex ijs, qui intrò pedem tulissent, nemo se extricare exeurdo posset. Sed Theseus, ut erat mira sagacitate præditus, jam prospexerat qua ratione huic posset incommodo occurrere: Ariadnæ Regis filia benevolentiam sibi demeruit, à qua filum accepit, cujus ductu, trucidato Minotauro, se Labyrinthi ambagibus feliciter explicavit, & Ariadnam multis sibi jam promissis conciliatam Athenas abduxit. Eam tamen in itinere destituit cum Baccho, eam sibi in conjugem deposcenti, in Naxo Insula tradidit, acceptâ vicissim in memoriam beneficij Coronâ, quæ deinde inter astra relata est.

Navis qua Theseus in Cretam Insulam evectus fuerat velis atro, lugubrique colore tinctis ferebatur: *Ægeo* tamen patri promiserat se usum candidis, si victor abscederet; cujus faciendi oblitus est, insolenti abstractus lætitiâ, quam de tam glorioso reditu conceperat: undè factum est, ut pater, qui spem inter metumque suspensus, ejus reditum in horas præstolabatur, viso à longè Thesei filij navigio luctum velis ostentante, mœrore amens, in mare se demerserit.

Cæterum hæc navis ab Atheniensibus singulari curâ conservata est, velut pretiosum illius victoriæ monumentum, quæ tantam felicitatē

sua reip. attulerat; reparabant in ea magna sollicitudine, si quid temporum injuriâ computruisset. Unde familiare fuit ejus temporis Philosophis tette Plotarcho, exemplum ab illa navi desumere, cum de medijs loquerentur, quibus in corporum elementarium, eorum maxime, quæ accepto pabulo sustentantur, conservatione, natura rerum parens utitur.

Felicioꝝ subinde fortuna Theseum excepit, Pirithoum Lapitharum Thessaliæ populorum Regem ingens cupiditas incessit tantum Heroem coram aspiciendi. Ergo prædabundus se in ejus terras immittit, ut eum saltem ad sui defensionem compelleret. Dum variante fortuna utrinque concurritur, ambo Principes sibi mutuo occurrerunt, hæseruntque uterque in vestigio; alter alterus speciem pulchritudinemque demirantes, ut in mutuos amplexus ruerent reciprocum auxilium sibi pollicentes, sicubi alter alterius ope indigeret, sancirentque amicitiam, omni post tempore sanctissime excolendam.

Pirithous itaque, Theseo in partem laboris veniente, Centauros pennis favissimis multavit quod Lapithis gravissimis injurijs affectis, eadem etiam essent machinati, in convivio, ad quod eos invitârat, prima nuptiarum die, quas cum Hippodamia contraxerat. Centauri erant populi, qui artem equitandi primi repererant, quam ob causam semi homines & semi equi ab ijs existimati sunt, qui illos equi-

tantes

tantes vidcrant , unde & Hippocentauros ap-
pelabant.

Hunc etiam effectum habuit ex contracta
cum Theseo amicitia Pirithous quod in Hele-
na rapienda ejus operâ plurimum usus fuerit,
ut tuo loco dicemus : Hunc etiam comitem in-
dividuum habuit , cum rapturus Proserpinam
iter ad Inferos suscepit. Sed hujus consilij e-
ventus eorum votis non respondit, Plutone,
cujus imperio detenti sunt negotium interven-
cente.

Certè multos reperias , qui afferant , Piri-
thoum ad parem cum Ixione pœnam condem-
natum , Theseum verò , cum reperto sortè la-
pidi insedisset, ut à laboribus, quos in illa ex-
peditione graves exantlaverat , tantisper respi-
raret , tanta vi affixum saxo remansisse, ut nul-
lo unquam conatu sese inde extricare potuerit,
donec Herculis eodem descendens fortitudi-
ne liberatus est. Neque tamen ita feliciter at-
tollì potuit , quin infami vulnere cutem velut
glutine cum lapide jam coalitam amiserit :
cumquè fatofunctus illuc iterum devenisset,
eodem supplicio à Plutone damnatus est quòd
tam temerariè consilio suæ conjugii infidias ad-
ornasset.

Capite præcedenti diximus. Theseum sibi
Hippolytam Reginam Amazonum conjugio
copulasse , ex qua filium à matre dictum Hip-
polytum , alias Antiopum , suscepit : Phædræ
deinde Minois filiam uxorem duxit, quæ Hip-
polyti

polyti privigni amore capta, cum castissimi juvenis pudicitiam expugnare non potuisset. amore in odium verso apud Theseum patrem oblatus per vim stupri innocentem insinulat. Ille credulus miserum principem à se abegit, imprecatus ut tantum crimen, quod ipsi per calumniam objiciebatur, Neptunus digno supplicio vindicaret. Ratum se cit votum Neptunus immisso monstro marino, cujus aspectu equi exterriti curru, quo vehabatur, everso, miserum per vepres & saxa distraxerunt, contriveruntque. Quod ubi rescivit malè sibi conscia mulier, scelus suum, & crimen falso affictum apud maritum confessa, gladio se transfixit, Theseo nimiam credulitatem detestante. Motus commiseratione Æsculapius Hippolytum postea ad vitam revocavit.

C A P U T IV.

Historia Castoris & Pollucis

COMMUNIOR Poëtarum sententia obtinuit Ledam Tyndari Oebalia Regis uxorem, post magnam cum Jove familiaritatem duo ova peperisse, ex quorum altero de Jovis semine concepto Pollux & Helena ex altero quod eras à Tyndaro Castor & Clytemnestra prodierunt. Hoc tamen non impedijr quo minus uno omnes nomine Tyndarindæ dicerentur, quod ex eadem matre, Tyndari uxore extitissent.

Duo fratres Castor & Pollux summa animorum conjunctione amicitiam coluere; neuter dissentiebat

diffentiebat ab altero, socii semper individui. Sed solus Pollux nascendi conditione immortalitatis jure fruëbatur, eratque Jovi in delicijs & amoribus. Cum ergo fratris effect amantissimus summâ cōtentione ab Jove impetravit, ut Castorem etiam filij locò haberet; ita ut à Græcis Dioscuri, hoc est Jovis filij, per excellentiam vocati sint. Jupiter deinde consultum duxit, ut Pollux cum Castore immortalitatem suam communicatam vellet, ideoque alternis vivebant & moriebantur: donec in signa Zodiaci relati sunt, ubi signum cœleste conficiunt, qui *Gemini* appellantur.

Ad hoc tamen tam illustri gloriæ fastigium nequaquam evecti sunt, nisi posteaquam heroicis facinoribus tanta se laude dignos reddere; quale fuit, à manibus Thesei Helenam sororem raptam liberare; cujusmodi & illud, liberam tutamque à Pyratibus & Prædonibus maritimis navigationem præstare; undè in numerum Deorum maris accersiti sunt; fueruntque ex ijs quos vulgò *Apotropeos* dicebant, hoc est, malorum depulsores adeoque agnis candidissimis pro sacrificio placabantur.

Apud Romanos in summa semper fuerunt veneratione, quòd eorum opem in extremis necessitatibus experti fuissent, ut in prælio apud Rhegillam paludē adversum Latinos cōmissio: quibus idcirco insigne templum dedicârunt, eorumque nomina tantum in jurando ut plurimum usurpabant. Usitatum certè solis muli-

eribus iurandi adverbium *Æcastor*, ut virorum
Mehercule vel *Adipol*, id est per eadem Pol-
 lucis, sicut per *Æcastor*, eadem castoris intel-
 ligebant.

C A P U T V.

Historia Orphei.

DE antiquis Cantoribus atq; Musicis mira
 Poeta fabulantur; ut de Amphione quodam,
 qui saxis in murorum formam ordinemque,
 ad harmoniam instrumenti, quo canebat, con-
 fluentibus, Thebanorum mania adificavit.

Magnam sibi etiam Ariom gloriam eadem
 canendi arte peperit, ut ex sequenti patebit
 Historia. Hoc cum ex Italia in Graciam tra-
 iceret, videretque à nautis qui nummis suis
 inhiabant, sibi necem imminere, non nihil
 spatii sibi gratiæ locò concedi postulavit, quo
 veluti Cygnus moritutus, suas sibi exequias
 caneret; quòd cum impetrasset, lyrâ ac voce
 tam suavem symphoniam edidit, ut Delphini
 tam grato concentu magno numero undiq; ex
 fluctibus emergentes, navem circumfliterint,
 in quorum tergora insiliit, ut prædonum in-
 fidias eviraret.

Nec sua eum spes fefellit: exceptus enim
 Delphini tergo Corinthis evasit incolumis,
 ubi per humaniter à Periandro Rege acceptus est
 eius iussu prædones nautæ gravissimo supplicio
 sunt affecti; sed nec suum etiam Delphino so-
 spitatori præmium defuit, qui Deorum volun-

tate

rare in astra relatus est, illius officit intuitu,
quo innocentem & infortunatum fuerat profec-
tus.

De Satyro Marsia inulta dicere nihil attinet,
qui cum eadem arte supra vulgus aliquid posset,
eò vanitatis & arrogantiz devenit, ut cum ipso
etiam Apolline pro palma se concertare velle
assereret, eumq; præfidenter provocaret. Sed
cum turpiter victus cedere coactus fuisset, ipsi,
ex Musarum sententia, in iustum temeritatis
suplicium vivo, cutis detracta est, ut in Histo-
ria Apollinis retulimus.

Similis fuit illa, quæ inter Apollinem item
& Panem, montium & Pastorum Deum nata
est controversia. Hic cum artem ad numeros
inflandi fistulam calleret, inductus à Ruricolis,
ut sibi persuaderet neminem esse omnium in or-
be universo qui modulando secum conferri
posset, tantum sibi arrogavit, ut Lyram Apol-
linis suæ cedere debere fistulæ iacturaret. Ac-
cessit Midas Rex Phrygiæ, qui rudis licet &
impoliti esset ingenii, ausus est inter arbitros
ad ferendâ sententiam confidere, à quibus omni-
bus victoria Pani adiudicata est. Apollo in-
dignatus, stupidum Judicem asininis multavit
auribus, ut eum stoliditatem suam dedoceret.
Hic idem fuit, qui in delati officii cuiusdam
præmium, hunc à Sileno favorem obtinuit, ut
quidquid tangeret, in aurum mutaretur; cuius
eum voti postea pœnituit: cum enim ipsi eti-
am cibi, quos tangebatur, in aurum obduresce-

rent, licet aurea haberet omnia, inediâ panis emori cogebatur.

Sed ne diutius iis recensendis immorer, qui Musicæ peritiâ nomen suum celebrârunt, communis est omnium opinio, Orpheum, præter Pœsis & Philosophiæ scientiam, palmam reliquis canendo præripuisse.

Vocem cum Cytharâ tam suavi concentu maritabat, ut fluviorum rapacissimorum cursus fisteret, ventos & tempestates coërceret, feras immanitate terribiles mansuesceret, arbores etiam ipsas & rupes ad saltum adigeret.

Sed nunquam illustrius artis suæ specimen edidit, quàm cum Eurydicem uxorem ab inferis revocavit. Hæc Aristæum, Regem Arcadiæ, vim pudori suo molientem fugiens, serpentem fortè calcavit, cuius lethifero morsu interierat. Orpheus coniugis vices miseratus, ad inferorum usque adyta penetravit, ubi incredibili cantûs suavitate Plutonis & Proserpinæ animos ita demulsi, & quidquid ibi terum erat ac inhumanum, sic delinivit. ut Eurydicem secum revicturam abducere sic permissus, eâ lege. ut secuturam à tergo coniugem, donec terras attingisset, non aspiceret. Sed cum moræ impatiens, & amore victus, incautus retrospexisset, an verè sequeretur. rursû ad stygem ablata est. Ergo concepto ex tanta calamitate mœrore gravissimo, cœlibem vitam agere statuit, & omni erga fœminas amori renuntians, alios etiam in suam sententiam pertrahere conabatur

nabatur. Quo tantum sibi odium apud mulieres in Tracia confluxit, ut ab iis discerptus sit, cum festa Bacchi pro more in furias effase celebrarent. Sed in Cygnum deinde mutatus est, eius Lyrâ inter astra locum occupante.

C A P U T VI.

Historia Iasonis & Argonautarum.

PELIAS Rex Thessaliæ, Iasonem nepotem suum educandum suscepit, in quo cum rare indolis excellens animi indicia observaret, veritus, ne paternum Regnum, quo ipse potiebatur, reposceret, ut hoc se timore liberaret, ad aureum vellus auferendum iussit eum navigare.

Memoriâ repetendum, quod supra diximus de Æta Rege Colchidis, qui hunc thesaurum in Luce Marti sacro asservabat: adhibitis ad custodiam ingentibus Tauris eripedibus, horrendas flammis natibus exsufflantibus, præter Draconem inusitatæ magnitudinis, aliosq; armatos complures, qui dentibus Draconis in terram excidensibus procreabantur.

Iason ut tantum opus exequeretur Argo in mandatis dedit, ut sibi navem appararet, quæ ab Architecto nomen sortita est: ligna ex Nemore Dodonæo petebantur, cuius ipsæ arborcs editis oraculis celebrabantur; quâ virtute in excisis trabibus remanente, sermocinari etiam ipsa navis potuit, & verba facere nonnunquam audiebatur.

Navigationis comites ultrò se ad tam illustre facinus gloriæ aviditate adiungentes habuit Heroes ex Græcia nominatissimos quales fuere Hercules, Theseus, Castor & Pollux, Orpheus Typhis, Lynceus, aliquè, qui *Argonautarum* nomen assumpserunt: Typhis ad navis sedebat gubernaculum; Lynceus, qui oculorum acie valebat acutissimâ, syrtes scopulosq; sub undis latitantes, ne navis illuc impingeret, prospiciebat: Orpheus cæcu & Cychara labores navigationis & tædia sublevabat: Sed cæteris oneri erat Hercules, graviq; incommodo, tum quia pondere corporis navem pene ad fundum deprimebat, tum etiam quia plurimum annonæ absumebat. Accedebat quòd remum suum identidem frangeret. Sed percommodè accidit, ut eò tandem liberati fuerint, eventu quodam cæterorum vota secundante. Cum Hylam, comitem sibi charissimum, siti pressus vehementi, misisset in continentem, ut recentem sibi aquam afferret, Hyla in fontem unde haurire volebat delapsus, rumore in navi percrebuit, eum à Nymphis raptum esse. Hercules ergo relictis socijs comitem quaesiturus, profectus est. Ex hoc casu ortum duxere illa festa, quæ in illa regione celebrabantur; quibus incolæ per avia, & devia sylvarum Hylam inclamantes discursabant.

Interea varijs incòmodis Argonautarum patientia inter navigandum exercebatur. Ingens subire periculum, cum per Symplegades agrò admodum

admodum penetrarent, quæ Cyanei scopuli nominabantur trans Bosphorum Traciæ, in ipso Ponti Euxini ostio, quæ coire, & intercludere transitum videbantur. Sed tandem salvi in Colchidem appulere.

Jason ratus Medæ Regis filiæ favorem sibi cumprimis fore perutilem, in ejus se benevolentiam insinuavit, quæ magicis artibus & incantamentis, quibus valebat plurimum monstra ad custodiam Aurei velleris disposita gravî sopore oppressit, quo deinde feliciter, ille positus est.

Patrato facinore Jason sibi fugâ consulere debuit, cum Medea, quam & in conjugem accepit licet tam experta omnis humanitatis foret, ut Absyrtum fratrem, secum assumptum discerperit, artibus per viam late dispersis, ut Ætha patre, qui eos insequeretur, ijs colligendis distracto, haberent otium quo se commode subducerent.

Vix in Thessaliam venerant, cum Æsonis fœceri gratiam occupatura, sum suis incantationibus & præstigijs jam decrepitum primæ juventuti restituit, odium deinde ultura, quo Pelias eos persequeretur, cupiditatem ejus filiabus injecit, eandem artem in patre, iam extrema ætate confecto, experiendi. Et iam persuasæ, patris membra in minutas dissecta partes, cum herbis ab ipsa acceptis in aheno decoxerant; sed eventu spem evertente, fraudem demum agnovère, non sine ingenti dolore,

quòd tam crudeli morte proprium patrem sustulissent.

Vivebat interim cum Jasone conjuge suo Medea conjunctissimè, ex quo jam duas proles susceperat. Sed Jason Corinthum profectus eamque pertulit, cum Creontis Regis aulam frequentaret, Creusæ principis amore captus eam sibi conjugem adjunxit beneficiorum oblitus, quibus Medea obligatus tenebatur.

Medea injuriam ulcisci statuit, & hanc mutationem sibi non displicere simulans, novæ sponsæ capsulam, monilibus, alijsq; rebus pretiosis refertam transmissit in gratulationis speciem, ob felices cum Jasone nuptias celebratas. Sed erant omnia tot maleficijs, fascinisque illigata, ut apertâ arculâ ignem evenerit, quo universum palatium, cum sponsa & Creonte patre, miserabili incendio confligârunt.

Jason maleficij pœnas repetiturus ad Medeam advolat: prætolatur illa imperterrita, in ejus oculis prolem utramque ex eo susceptam iugulat; deindè in binos Dracones præstigijs advocatos insilit, à quibus per aëra Athenas translata est, ubi Aegeo Regi nupta, Medum ex eo peperit. Cum Theseum veneno tollere quævisset, in fugam cum Medo filio compulsâ, in illam partem Asiae se transtulit, quæ nomen ab ea sortita est, ubi reliquum vitæ exegit.

CAPUT VII.

Historia Cadmi & Thebana Civitatis,

A GENOR Rex Phœniciaë Europam filiam à Jove raptam, ut in lib. 1. cap. 3. retulimus, cum ingenti dolore intelligens, Cadmum filium in varias orbis Regiones ad eam inquirendam dimisit cum imperio, ne unquam, nisi ea repertâ, in patria compareret. Cadmus diversas provincias pervagatus, cum ne vestigium quidem illius reperisset, animi dubius Delphos concessit, quid sibi agendum esset, Oraculum consulturus. Hinc responsura talit Bovem ipsi obviaturum, à quo designandus locus, ubi domicilium figeret, & novam urbem excitaret: portò Bovis occursum, Bœotiaë nomen, dedit Regioni. Deos igitur sacrificio placandos ratus, socios ad Dircem fontem aquatum misit, ubi à Dracone ex improvise impetiti in prædam belluæ cesserunt. Cadmus inops consilii, à Minerva in spem erectus est, iussuque ad conficiendum Draconem illum proficisci, & excusso dentes in terram seminare: quo facto ingens hominum armatorum exercitus ex illo semine prodijt: qui statim mutuis sese vulneribus conciderunt, quin tantum sortem meliorem eligentibus; qui Cadmi obsequiis volentes se addixerunt, & ad condendam Civitatem, patriamque, incolis frequentandam, suam operam liberaliter obtulerant.

Ita Thebana Civitas ædificata est: ubi plures annos regnum obtinuit, numerosa prole auctus. Inter quas Ino, Semele Bacchi mater, & Agave, quæ in consortio Menadum aliquando in furias acta, Pentheum filium, hos enormes ritus carpentem interfecit.

Cadmum deinde cum tota familia gravissimæ calamitates excepere: ita ut urbem suam Amphioni invadenti cedere sit coactus, qui postea ad lyrae modulus Civitatis moenia extruxit, & cum uxore ad Illyricos; se recepit, ubi ex voto in serpentes ambo sunt conversi.

Hic silentio præterire non debeo Civitates Thebarum nomine plures antiquitus extitisse. Nam inter alias una fuit in Cilicia Andromache Hectoris conjugii natalis, quam Græci ad obsidionem Trojanam proficiscentes ferro flammaque exciderunt. Aliam Ægyptus habuit, reliquis amplitudine celebriorem, & centum portis insignem, quæ Provinciæ Thebaidi nomen fecit, tot olim Anachoretarum cœnobijs frequentata. Omnes tamen famam gloriisque superavit, quæ in Bœotia sita est, sive ob maxima bella, quæ ibi gesta sunt, sive ob Heroes illustrissimos, ut Epaminondas, Pelopidas alioque, quos Græcia ad sempiternum decus protulit; tum vel maxime: quod natalis fuerit Baccho, Herculi, Pindaro qui inter Pœtas Illyricos principatum obtinuit. Præluferant hujus felicitati apiculæ, quæ infantis in cunis jacentis, os certatim in volantes, mel in puellæ labijs

labijs posuisse memorantur, Prælagium etiam futuræ gloriæ fuit, quod diem ejus natalem Nymphæ, cum Pane aliisque accolis festâ lætitiâ celebrarint. Ipse Alexander Magnus tanti virum fecit ut cum Thebas militum Hôidini diripiendas; traderet, Pindari domum servari voluerit, iisque omnibus parci, qui ex ejus familia essent oriundi.

C A P U T VIII.

Historia Oedipi.

LAUS Thebarum Rex, ductâ in conjugem Jocastâ Creontis Thebani Dinastæ filiâ, ex Oraculo futurum intellexerat, ut a prole ex illo matrimonio suscipienda occideretur; Mandavit itaque Jocastæ, ut fetus omnes à primo statim ortu suffocaret. Sed cum Oedipum peperisset; tam barbarum facinus execrata, militi jugulandum dedit, qui & ipse innocentis puelli commiseratione motus, plantulas perforare satis habuit, vimineque trajecto, ad Cytheronis montis arborem suspendit, brevi, ut putabat, inediâ moriturum. Cæterum cum Phorbas Polybij Corinthiorum Regis pastor, illac iter faceret, auditò vagitu accurrens puerum servavit, in quo cum raram pulchritudinem futuræ indolis indicem observasset, eum Reginae domine suæ magni muneris locò donavit, à qua filij locò magno studio educatus & à pedibus ex vulnere tumantibus Oedipus est appellatus, quæ vox Græca plantarum tumorem latine significat.

Historia Pœtica.

Grandior deinde natus factus, se Polybii filium non esse, ut putaverat, intelligens, de patre oraculum consuluit, à quo edoctus se in Phocide reperturum, illuc cecendit, ubi Carum Patrem in exorta forte, in populo seditione compescenda laborantem, imprudens interfecit, cumquē de patre nihil certi comperrisset, Thebas revertit,

Interea Juno adversus Thebanos odio stimulatā, monstrum immisit Sphingem, cuius caput puellæ, corpus canis, alæ volucris, unguis Leonis, cauda Draconis similitudinem referebant. Hoc monstrum scopulo, viæ imminenti insidens, insolubilia ænigmata pætereantibus proponebat, & quotquot dissolvere non poterant, interficiebat. Hinc magna per Regione in undiquē populatio, aditu jam propè omni ad Civitatem intercluso. Oraculum respondebat, ita in fati esse, patriam à tanta calamitate non prius liberandam, quàm propositi ænigmatis sensus ex vero redderetur; quodam videlicet animal mane quadrupes, meridie bipes vesperti tripes esset. Creon qui Laii mortuo Regnum occupaverat, totā Græciā publicavit, se quæstionem solventi, Regnum simul & Jocastem Laii viduam cessurum. Oedipus gloriæ cupidus sese obtulit, & ænigmatis nodum ita dissolvit, ut hominem esse interpretaretur, qui mane, id est, in vitæ exordio manibus & pedibus reptando, ac veluti quadrupes incedit: Meridie, in firmiore scilicet ætate, ubi vis ei

ac robur accessit, suis insitit pedibus, & incedit bipes: vespere demum, ingravescentibus jam annis, languentibusque atate viribus, baculum veluti pedem tertium assumit sicque incedit tripes.

Sphinx hanc solutionem tam ægre tulit, ut alliso ad rupem capite se interficiens, patriæ magnam quietem attulerit. Oedipus verò in præmium Regno adnotus, ex Jocasta, quam suam esse matrem ignorabat, duos filios, Etheoclem, & Polynicem; totidemque filias, Antigonam & Ismenem suscepit.

Sed hac felicitate brevi post turbatus est. Nam Dij ob Laium crudeliter trucidatum, nondum placati, pestem in Thebanos immisere, qua, ut Oracula prodiderant, non nisi cædis auctore in exilium relegato, debebat extingui. Ergo in auctorem sic diligens inquisitio, & tandem per Necromantiam, Oedipus facinoris reus esse deprehenditur.

Oedipus compertâ eorum, quæ contigerant, veritate, incestas cum matre nuptias detestatus, tantorum à se scelerum poenam repetens, utrumque sibi oculum effodit, & voluntario exilio peregrè proficiscens, Etheocli, & Polynici filijs Regnum reliquit.

C A P U T IX.

Bellum Thebanum.

HOC bellum amplissimam veteribus Pœetis suggestit materiam, in quo stylum suum

egregiè exercerent, ut è Latinis Statio, qui libris duodecim illud complexus est; & è Grecis Antimacho, qui ætate Platonis hæc super re 24. libros conscripserat, quibus tamen sola obûdionis illius celeberrimæ præludia, & apparatus recensuit. Nos bellum à suis principiis repetamus.

Etheocles, & Polynices ex Oedipo fratres, ne parte Regni singulis attributâ, velut corporis in membra dissecti vires attererent; utriq; expedire iudicârunt, si in diverso imperio præessent alternis, & in orbem quotannis matuod sibi Regnando succederent.

Etheocles igitur, ut nativitatis ordine, ita & dignitate primus regnavit: sed anno imperii evoluto, tanto gubernandi amore inescatus fuit, ut sceptrum sibi ab altero è manibus eripi pati non posset.

Polynices armis occupaturus, quod jus & ratio ipsi concesserat, urbem obsidione cingere statuit, Adraffo, Argorum Rege in belli societatem advocato, quorum jam foedera inierrat, ejus sibi in conjugem acceptâ. Nec Adraffus genero defuit, sed collectas ex toto Regno copias, & acceptos à confœderatis sibi principibus subsidiariorum manipulos, in suppetias misit.

Thebis è contra ad egregiam omnia defensionem parabantur, & Tiresias artis Magicæ peritus, Martem faventem pollicebatur si tamen Menæceus Creontis filius, & ex Cadmi-
 poste,

posteritate ultimus, suam pro salute patriae vitam sacrificaret. Durior erat conditio, quam ut Creon ad eam descenderet. Sed Heros fortissimus urbe egressus, in omnium è mœnibus prospectantium oculis gladium sibi per viscera transfadigit, patre nequiquam obnitente.

Fidem oraculo fecit consecuta Thebanorum in suis adversus obsideutes eruptionibus felicitas, Argis omnibus ad interuicem deletis, ex quibus solus Adrastus superfuit. Inter cæsos celeberrimus fuit Hippomedon; qui Gigantia corporis vastitate spectabilis insculptam Argi toto corpore oculati imaginem ferebat in Clypeo; solo aspectu formidandus.

Eandem fortunam expertus est Parthenopeus ejus laudem hoc uno absolvam encomio, quod moribus, & imperio matrem exprimeret Atalantem, Principem inter Argos foeminam, quæ jaculando currendoq; magnam sibi famam conciliaverat; tam excelsa supra sexum animi magnitudine eminens, ut nullum de nuptijs cum ullo contrahendis sermonem admitteret, nisi cum aliquo ex ætatis illius Heroibus, à quo in exercitationibus illis vinceretur. Quod Hippomenes præstitit, sed quia in veneratione Cybele debita, nescio quid neglexerant, alter in Leonem, altera in Leznam conversa est.

Pari factò Tydeus periit; habitu quidem corporis infra mediocritatem, sed qui animi excellentia & generositate, hunc qualemcunque defectum compensaret. Cùm enim ad Etheoclem

clem de prætensionibus Polynicis tractaturus
 ablegatus esset, indignatus se ætam agere, re-
 infectâ ad castra reversurus singulos aulæ The-
 banæ Duces in arenam provocavit, secum eo-
 pugnae genere certaturo, quod ipsi eligerent;
 omnesq; prostravit quotquot aleam subire ausi
 fuerant. Hanc suæ gentis ignominiam non se-
 rentes, ex formidinis quinquaginta ad trucidan-
 dum per insidias Tydeum in itinere statuerunt,
 quos & cecidit omnes præter unum, quem ad
 Polynicem futurum cladis nunciū incolumem
 remisit. Sed ut est fortuna bellorum instabilis,
 telo hæud multò post infra pectus excepto vul-
 neratus est, cujus mortem vindicaturus Am-
 phiaræus, militem qui telum emiserat, detun-
 cavit, & caput moribando detulit, quod, velut
 oestro percitus, dentibus laniavit, excussit
 que cerebrum avidè deglutiit. Tantæ inhu-
 manitatis indignatione, Minerva adeo com-
 mota est, ut promissam immortalitatem antea
 barbaro negaverit, translato ad filium ejus
 Diomedem beneficio.

Amphiaræus artis Magicæ peritus, Dux &
 ipse in exercitu non ignobilis certò sibi illa in
 obsidione occumbendam prospiciens, latebras
 quæsierat, ne illuc proficisci cogaretur. Sed
 ab uxore proditus, & exercitum sequi ab Adra-
 sto iussus, horrendo mortis genere vitam ter-
 minavit: miserum enim fugam meditantem,
 cum curru quo vehebatur, ingente hiatu de-
 hiscens terra absorbit. Sed postea Diis ad-
 scriptus

scri
 er
 Ec
 fa
 bu
 gr
 ip
 ubi
 inq
 bi
 in
 eun
 se
 om
 to
 feor

C
 tuo
 sum
 hoc
 locus
 feris
 lite
 Nu
 mana

scriptus Oraculis tota Græciâ nominatiffimus evasit.

Tandem singulari inter utrumquè fratrem Echedem & Polynicem certamine controversia omnis decidi debuit in quo mutuis vulneribus ambo ceciderunt. Neq; tamen horum sanguine tanti belli incendium extingui potuit, ipse ex Orco faris locum illum occuparunt, ubi ab Antigona sorore tumultum erat utriusq; cadaver, quarum opera Malus Granata ibi excrevit, unde sanguis manabat uberrimè, in signum odij immortalis: injectis deinde in eundem rogam cadaveribus, flamma se divisisse dicitur, tanquam inimicitarum particeps omni conatu ad uniendo ignes frustra adhibito: ita ut cadaver Polynicis sepelari debuerit, seorsim tumulandum.

C A P U T X.

Historia Antigoni, & belli Thebani

Prosecutio.

CREON, qui voluntariâ abdicatione Oedipæ Regnum tradiderat, hoc cum liberis mortuo, revoluti falces imperij cum summa rursus potestate cepesivit; Regno igitur restitutus hoc primò curavit, ne sepeliendo Polynici locus daretur ullus, volens eum à canibus, & feris laniari, qui pietatis oblitus, externo milite patriam oppugnasset.

Nullis tamè minis Antigonam demortui germanam deterere potuit, quominus silentis noctis

noctis beneficio in terram clanculum defoderet. Sed comperta fraude cadaver effodi Rex inhumanus voluit, & volucris exponi laniamdum; quod cum Antigona, iterum pararet subducere, ab exploratoribus capta, sententiam accepit ut viva sepeliretur, cuius executionem elisis laqueo faucibus prævenit.

Pœnas dedit tantæ atrocitatis barbarus: quoniam enim tempore hæc gerebantur; Hemon ejus filius, Antigona Anafius, quam & sibi in conjugem brevi post futuram designarat, futurus ad inferos amica comes, sibi ferro vitam ademit, & Euridice Creontis uxor, doloris ex filij morte impatiens, sibi pari insania violentas manus attulit.

Atque hæc materia fuit, de qua Sophocles tragediam conscripsit, quâ coram populo Atheniensi exhibita, tantum applausum tulit, ut Samum Insulam cum imperio administrandam in laboris & industriz præmium acceperit.

Sed de Argis videamus, qui & spe obtinendæ Civitatis, & desideratis suorum quam plurimis, omnem latè planitiem prope Thebas cæcorum cadaveribus opertam reliquere. Quod erat, in illa præsertim hominum cæcitate lamentabile; putabant miserorum manes à Cymba Charontis tam diu excludi, & diuturnâ expectatione suspensos languere, donec eorum corpora sepulchro donarentur.

Adrastus ergo cum Creonte per Legatos egit, ne vellet extremis hisce officijs mortuos, defraudari.

defraudari: sed nihil preces nihil pietas ad emolliendum barbari animum valere. Adrastus ad belli remedia conversus, cum hosti potentissimis armis expugnando impar esset, Theſei Athenienſium Regis ope implorata validissimum coegit exercitum, quo tandem id effecit, ut caſorum cadavera terræ mandarentur.

Solus Capaneus hoc beneficio exclusus, diviso à cæteris rogo conflagravit, quod ob blasphemias Jovis fulmine tactus ideoque Diris devotus effecit. Sola Evadne uxor ei non defuit, quæ preciosissimi velut ad triumphum exornata vestibus, in ardentem rogam se simul conjecit, raro ad posteros fidei conjugalis exemplo, post fata etiam superstitis.

C A P U T XL.

Historia Tantali & Pelopis filij.

QUO tempore Argi cum Thebanis variante utriusque fortunæ aleâ præliabantur, eodem alibi Tantalus Rex Phrygiæ & Tantali-dæ ejus nepotes, varijs casibus exercebantur.

Impietas hujus principis tantarum calamitatum origo fuit nam cum Jove natus esset, & die quadam Diis per orbem divagantes ad ejus palatium honoris, & hospitij gratiâ divertissent, inter alia fercula Pelopis filij, membratim concisi, carnes comedendas apposuit, ut eorum divinitatem experiretur.

Illi verò à nefandis epulis abstinere omnes, unâ Cerere exceptâ, quæ, ut fame præmebatur,

mebatur, pueri humerum devoravit; alij commiseratione moti Principem adolescentem, vivis restituerunt, reductâ per Mercurium ab inferis animâ. singulisq; membris in pristinam formam compositis; humerum tamen eburneum in alterius à Cerere absumpti locum substituerunt, cujus attracta morbi quilibet continuè curabitur.

Tantalum verò impie crudelitatis reum, ad Inferos detruserunt, ubi medias inter undas. copiamque fructum, quos necquicquam capere nititur fame sitiq; insatibili & immortali cruciatur. Alia vide lib. præcedenti, capite ultimo.

Filiam antea susceperat nomine Niobem, quam sua vanitas & superbia perdidit: cum enim numerosam sobolem rara fecunditate genuisset, eò devenit arrogantia, ut ipsi etiam Latonæ se præferret, Mulieris temeritatem Apollo, & Diana non ferentes, liberos ejus omnes, unâ Chloride excepta, sagittis confixerunt, ipsa tædio & mœnore emacuit; undè nata occasio, eam in saxum obriguisse, sub ilandi.

Pelops relicta Phrygiâ in Elidem se contulit, ubi forma Hippodamiae, Oenomai Regis filiae, captus, eam sibi conjugem designavit. Verùm Oenomaus, Oraculo edoctus fore, ut Generi gladio interiret, hanc filiae proci conditionem inposuerat, ut qui nuptijs filiae potiri vellet, secum prius cæculi certamine contenderet, & victus morte plesteretur.

Nec

Nec legem Pelops recusavit, sed a leam certaminis subiturus industriâ hic maxime utendum ratus, multa promissorum ostentatione, Myrtilum Oenomai Aurigam sibi demeruit, qui ejusmodi artificio curiâs axes disposuit, ut in medio cursu rumpèrentur. deturbato sessore Oenomao, qui labendo cervices fregit, & Regnum Pelopi cum Hippodamia filia reliquit. Hic imperio potitus, longè latèq; gloriam suam extulit, & Peloponeso, quam hodie Moream dicimus, nomen indidit. In Atreo tamen & Thyeste filijs infelix fuit; quamvis Agamemnon & Menelaus, ex Atreo nepotes, qui illa ætate nominis gloriâ floruerunt, hanc labem utcumq; compensarint, ut infra videbjmus.

C A P U T X I I

Historia Atrei & Thyestis.

Odium implacabile, quod hos inter fratres intercessit, tot tragœdias excitavit, quas singillatim enarrare prolixum foret, Thyestes in hoc unum intentus, ut Atreo quomodo-cunque displiceret, ejus uxore per adulterium pollutâ, in tutum locum se recepit. Hinc Atreus Thyestis liberos jam suæ fecerat potestatis; & simulatâ præteritarum offensarum oblivione, ad convivium invitat, in quo æquâ utriusque gratiâ, amicèq; omnem controversiam dirimerent, componerentque. Thyestes haud gravatè adfuit, ut qui suavissimo liberorum aspectu frui vehementer percuperet. Sed sublata

mensâ

meufâ. Atreus fola eorum capita, refciflasq; man-
nus ei offendit, addiditque nullas ipfi in menfa
carnes miniftratas, quam ex difiectis eorum
corporibus. Pœta ut tanti maleficij atrocita-
tem nobis ob oculos ponerent, afferunt Solem
reconditâ fubirô facie obfcuratum verfus Ori-
entem iter reflexiffe, quafi inhumaniffimi ho-
minis facinus deteftantem.

Et ut aliud ex alio crimen nafcitur, cùm Æ-
gyfthus Thyeftris nothus, quem fama mortuum
vulgaverat (fuerat enim feris in filva expofitus,
fed à capris ibidem enutritus, unde & Ægy-
fthus dictus eft) jam adoleverat; cujus operâ
furibundus pater uti voluit, ut conceptam in
Atreum rabiem fatiaret. Ægyfthus patris in ju-
rias vindicandas cupidè amplexus. fufo Atrei
fanguine manus intinxit fuas, filium ejus Aga-
memnonem à Trojana reducem obfidione, à
propria uxore Clytemneftra, quam corruperat,
proditum, nefariè è medio fuffulit.

Dicemus alibi, quemadmodum Oreftes pa-
tris Agamemnonis mortem fit ultus, cùm Ægy-
fthum patris ficarium interfecit, foluto etiam
in propriam matrem furore, ob perfidiam in
virum exercitum

C A P U T XIII.

Historia Prognés & Philomela Sororis,

CASUS etiam triftiffimos hæc Historia com-
plectitur, ideoq; non minis quam præce-
dentes à Pœtis celebratur. Progne Pandionis
Athe-

Atheniensium Regis filis, ex Tereo Thraciæ Rege, Principem nomine, Ityn, susceperat. Conrigit si bindē ut Tereum Athenas cogitantem rogaret vehementer, ut Philomelam sororem, cūsus viderēda mirā cupiditate tenebatur, secum deduceret. Hanc cūm à Pandione parente non difficulter impetrāssēt, in vinere corrupit, & ne facti obscenitatem aperiret, linguam ei præsecuit, inclusatq; carceri abscondit, rumore pervulgato, ipsam casu quodam, quem ipse fingebat, perisse. Philomela interim. tædio carceris affecta, reo omnem, uti gesta fuerat, in tela proprio sanguine descriptam, ad Prognem sororem transmisit.

Hæc conceptum dolorem, & calamitatem sororis ultura, tantisper dissimulavit, donec festo Orgiorum appetente, inter bacchantes se miscuit, quibus in rabiem conversis, hæc occasione in omnem se libidinem effundendi, grassandiq; impunè permittebatur: valuit ad fraudem ista simulatio: illa sororem exsolvit vinculis, & simul ambæ in Ityn, unicum Terei filium irruunt, & in fruste comminutum in ferculum parant, ipsi pro prandio apponendum. Non diu latuit impium fecinus: siquidem Tereus conspecto puelli capite, ad extremum illato, filij mortem vindicāssēt; nisi, ut habent fabulæ. Progne in Hirundinem, Philomela in avem sui neminis, ex Deorum commiseratione fuissent transmutatæ; uti & parvus Itys in Phasianum, & Tereus in Upupam, qui quasi adhuc filium quæritans

quæritans clamabat *pu pu* hoc est ubi, ubi? Gorgias tamen apud Aristotelem lib. 3. Rhetoricorum; existimavit, Philomelam in Hirundinem & Prognem in Euseiniam conversam fuisse.

C A P U T XIV.

Historia Regum Trojarum.

TROIA inter omnes Asiae minoris Civitates celeberrima, cum magnitudine & opulentia, tum bello diu cum Graecis habito, ad perpetuam nominis famam inclaruit.

Sita erat in Phrygia regione: quæ ad Ægeum mare pretenditur, non longè ab Helle-sponto, Chersonesum ex opposito respiciens: hinc in Tenedum Insulam prospectus erat, quæ in exitu maris Ægei fauces Hellesponti occupabat. Moenia alluebat Scamander, fluvius, qui in monte Ida origine, junctus deinde Simœonti ad Sigei promontorium in mare se exonerat. Primus ejus conditor dominusq; Dardanus fuit Jovis ex Electra filius, qui Jasio fratre interfecto, patriam cedere coactus, in Phrygiam se recepit, ubi Teucri filiam in uxorem accepta, in illa Regione rerum potiti sunt, quæ ab illis appellationem mutuata, alias *Teucris*, alias *Dardania* dicebatur, eodem in Metropoli Trojam, successu temporis, derivato, Inciderunt hæc Trojanae gentis principia in tempus, quo regendis Israelitis, Moyse successit Josue. annis ante Romam conditam circiter sexcentis, 40 vel 50 postquam Majoris Asiae imperium ad Assyrios devolutum esset. Dar

Dardano successit Erichthonius filius, qui Troam filium sibi successorem constituit: ab hoc Urbs Troja, Regnum autem Troadis nomen accepit.

Inter alios Ganymedem genuit, quem Jupiter posticâ rapuit; item Assaracum parentem Cappyos, cui natus Anchises. Hic ex Venere ad Simoëntis fluvij ripas Æneam suscepit. Inter omnes veró Trois liberos Iulus emittit, qui Regno Paterno admotus, Trojam majori splendore auxit, undè & Ilium vocata est.

Laoco filius & hæres fuit Laomedon: qui Neptuno, & Apolline elocata operâ juvantibus, ut lib. prioris Cap. 5. diximus, Trojam mœnibus circum cinxit; sed cum eorum spem, negatâ quam adpromiserat mercede elusisset, multis ærumnis appetitus, Dijs violatam fidem ulciscantibus, pœnas dedit gravissimas, & ijs urgentibus filiam Hesionem monstris marinis obijcere coactus est. Superiûs etiam admixtæ in Herculem perfidiæ meminimus, qui Hesionem in libertatem afferendæ negotium suscepserat, pari sceleris pœna consecutâ. Nam Hercules collecto apud amicos principes exercitû; & Telamone sigillatim Salaminis Insulæ Rege, Ajacis parente, in belli societatem advocato, Laomedontem bello aggressus interfecit, gazas ejus omnes diripuit, Hesionem Telamoni in conjugem datâ, ejusque filio in captivitatem abducto, qui tamen lytro à subditis persoluto

postea dimissus, nomen Priami, quod redemptum græcè sonat, retinuit.

Priamus imperio restitutus, Regno suo alias adjecit Regiones, & reparatis, quæ temporū injuriâ conciderant, Trojanis mœnibus, ductoq; circum aggere, ac erectis multis propugnaculis, urbem quæ ea tempestate Pergama dicebatur, novo splendore exornavit.

Hecubam Traciz Regis filiam uxorem duxerat, ex qua plures suscepit filios, nominatim Hectorem, Politem, Deiphobum, Helenum vaticinijs clarum, Troilum, Paridem, & Polydorum; ex ejus filiabus illustriores fuere Polyxena, Cassandra, & Creusa: aulam habuit gloriâ, & magnificentiâ celeberrimam, vitamque ad extremam usque senectutem fortunatâ traduxit. Fatorum tamen inclementiâ, ea sibi semi doluit eripi, quæ habuerat jucundissima: in ejus enim oculis Troja funditus eversa est, quæ annis tantum trecentis steterat. Casus tam funesti historiam videamus.

C A P U T XV.

Historia Paridis.

HECUBÆ Paridem, qui & Alexander dicitur, in utero gestanti, per speciem obijciebatur sæpè ardentem facem se ferre, quæ bellum aliquando in patria accensurâ esset, solo incolarum omnium sanguine, exitioque restringendam.

Ideo quæ vix lucem aspexerat, cum Priamus Archelao

Archelao militi in silva feris obijciendum tradidit, ut imminentem patriæ pestem averteret.

Sed mater viso pulcherrimo Pulsionē, molliori consilio, pastoribus in Ida monte sollicitē educandum clam commisit. Educatio tam vilis & à Regia conditione tam aliena, sopire non potuit egregios illos spiritus, quos ipsa natura cum sanguine indiderat. Nam ut primū adoleverat, animi magnitudinem, prudentiam, & æquitatem Regæ dignam, in omnibus præferebat. Nihil in eo puerile præter ætatem, nihil rusticum, præter cultum corporis, in ipso notabatur; ita, ut à Junone, Pallade, & Venere dignus sit iudicatus, qui ortam inter ipsas controversiam suo arbitrio dirimeret. Litis materiam dederat in Peleū cum Thetyde nuptiis, pomum à Dea Discordia in medium projectum adjecta inscriptione: *detur pulcherrima*, Sed Paris Veneris captus illecebris, quæ pulcherrimam foeminarum illi uxorem promiserat, pomum ei adjudicavit, neglectis opibus, quas Juno pollicebatur, & contemptâ, quam Pallas offerrebat, sapientiâ: quo factō, Deæ utriusque odium in se suamq; gentem accersivit.

Nata est subindē alia occasio, ubi, qualis esset, se præstitit. Convenerant ad Trojam ex patriæ nobilitate illustrissimi quique ad lusus quosdam Palæstricos, in quibus de victoria singuli concertabant. His immixtus, in terram dejecit, quotquot se se illi obtulerant: Hector ipse Priami filius suas cōtra eum vires expertus,

manus dedit, sed tanta indignatione commotus ut Paridem ex specie velut agrestem despiceret & mortem intentaret, nisi Paris nescio quæ crepundia, à Matre Pastori suo nutritio olim tradita, ostendisset, quibus se Germanum ejus esse aperuisset.

Rex Priamus, qui ejus in certamine fortitudinem industriamque cum stupore spectaverat, incredibili gaudio perfusus de servato sibi tali, tantoq; filio, eum amplexus, in palatium duxit, ubi cultum & comitatum Regio dignum Principe ei attribuit, vaticiniorum jam oblitus, quibus eum oracula funestum aliquando patriæ futurum prædixerant.

Cum autem nihil, nisi magnum appeteret, aulæ delicias brevi pertractus, classem viginti navium apparavit, specie quidem repetendæ in Græcia Hesionæ amicæ suæ, aliâ ab Hercule raptam jam Telamon habebat; revera ut suggestum sibi à Venere consilium de rapienda Helena exequeretur, quæ Castoris. & Pollucis soror Menelao Spartanorum Regi in Poleponeso nupsit. Itaque Spartam recta contendit, ubi agente clam Venere omnibus humanitatis officiis exceptus in aula morari sine ulla suspitione permissus est, cum Rex interea negotiorum cautâ ad Cretam Insulam navigavit.

Non potuit illa Regis humanitas prodicionem impedire, quam Paris iam diu animo, designaverat, nam & Helenam occultis iam colloquiis sibi demeritam, occasione opportunè usus,

Troiam abduxit; licet dissentiat Herodotus; sic enim Dares, & Dictys referunt, qui de Trojanæ obsidioni interfuere, & illius temporis Historiam complexi sunt.

Priamus filij consilium non improbat, sive ob recentem memoriam injuriarum, quibus à Græcis captus affectus fuerat; & Trojanæ cladis, regnante Laomedonte, ab eis acceptæ; sive quod speraret Hesionem sororem ex eorum manibus hac via liberandam-

CAPUT XVI.

Græcorum adversus Trojanos conspiratio.

AGAMEMNON Mycenarum Rex in Peloponeso Argis vicinus Menelai partes inter primos suscepit: erant enim, ut cap. 12. retulimus, Germani ex Atreo, à quo & Atrides dicebantur. In hoc ergò laborare debuit, ut Principibus Græciæ proponeret, quantum dedecus hoc Paridis audax facinus toti genti suæ attulisset. In unum deinde omnes locum ad deliberandum convenere, & omnium provinciarum vires sub imperio Agamemnonis cogendas esse decreverunt, ut tandem injuriam vindicarent: præstitit deinde à singulis jusjurandum quo se adstringebant, non prius arma deponere, quam à Trojanis meritas pœnas exegissent.

Fuere nonnulli, qui se ab hoc bello eximere voluerunt, qualis Ulysses Laertis filius, duarum in mari Jonio Insularum. Ithacæ, & Dulichæ princeps, hic amore Penelopes conjugii

ex qua filium susceperat, nomine Telemachum; ita adstrictus tenebatur, ut ab ejus congressu se avellere non posset; insaniam in hunc finem simulans.

Jumentis ad aratrum utebatur planè ineptis, litora mari contigua præscindens, & pro tritico salem disseminans, Palamedem oculatorem cæteris hoc dolo fallere non potuit, qui ut hanc astutiam detegeret, Telemachum ejus filium ex sinu Penelopes abreptum in eum Locum deposuit, quo Ulysses aratrum adducturus videbatur. Hic, ne noceret proli, aratrum avertit, quo facto palam fecit, eam quam præferebat amentiam quæsitam esse, & artificio simulatam, atque ita detecta fraude, ad commune cum alijs consilium suscipiendum compulsus est. Paruit ille quidem, temporì cedendum ratus; sed acceptam à Palamede injuriã in obsidione ante Trojem ultus est, quando supposititias, à Priamo ad ipsum literas in vulgus misit, quibus gentem suam prodere visus, à furente milite fraudis ignaro lapidibus appetitus occubuit.

Movit etiam difficultatem Achilles Pelei ex Thetyde filius, qui corporis, animiquè robore invincibilis habebatur; & nisi obsidioni interesset, Græcorum adversus Trojanos irritos fore conatus ab oraculis responsum esse ferebatur. Thetys hujus præscia, eum cum Patroclo amico & consanguineo, à prima juventute in disciplinam Chironis Centauri viri Musicâ & medendi

medendi arte clarissimi, tradiderat, omnibus scientijs, sed maximè arte militari, informandum.

Hunc loco lactis, aliorumq; ciborum vulgarium, Leonum & Aprorum medullis nutriebat, ut horum animantium fortitudinem in ipsum cum nutritione traduceret. Eundem in stygem Therys immerfit, cujus aquarum virtute totodurus & impenetrabilis corpore evasit, præter extremam pedis partem, quã cum sustinens undis intinxerat. Neque totjam munitum præsidij aua est, belli tam ancipitis discrimini objicere, sed habitu puellari tectum, in aulam Lycomedis Regis clam subduxit, ubi in Pedisse quarum è Gynecæo virginum mores sese assimilans Dridamiz amore captus, Pyrrhum àliàs Neoptolemum ex ea suscepit. Ulysses fraudem odoratus, ad Lycomedem se contulit, cum varijs ad Gynecæum muneribus, quibus cum nescio quæ arma misicisset, Achilles rerum militarium à natura & educatione studiosissimus ea subito sibi arripiens, se, quis esset, aperuit, Cum ergo à sequendo exercitu eximi non posset, Therys per Vulcanum arma cudi tanta arte voluit, ut nullis jaculis essent pervia, & ita inter media pericula tectus & illatus persisteret.

Portus Aulidis in Bœotia, è regione Eubœæ insulæ situs, locus erat conditus ad exercitum colligendum: aliquot interea efflaxerant anni, priusquam omnis apparatus ad tanti momenti

expeditionem necessarijs præsto esset, & clas-
sis mille ducentis ratibus constans vela facere
posset. Quibus comparatis casus quidam mo-
lestissimus iter impedivit.

Res ita contigit: Agamemnon, totius exer-
citus Imperator, die quadam, cum venatione
mentem recrearet, Cervam Dianæ charissimam
fortè confixit. Illa injuriæ impatiens, conta-
giosâ lue infecit exercitum, quæ multos sustu-
lit, & in mare ventos immisit, concitâ tempe-
state navigationem remorabatur. Consulta hæc
de re oracula responderant, Dianam solo Aga-
memnonis sanguine placari posse. Ulysses De-
orum mentem feliciter interpretatus, Iphige-
niam Regis filiam sub alio prætextu in castra
accivit, quam cum in conspectu afflictissimi
patris iugulare pararent, Diana innocentis com-
miseratione tacta, ejus loco Cervam substituit
eamque in Tauricam Scythiæ provinciam in
templum sibi dedicatum transtulit, & Thoanti
Flaminum principi traditam sacris ministrare
voluit. Exindè felicibus auspicijs cæpta expedi-
tio, & admotus ad Trojam exercitus; Solus
Telephus Rex Mysiæ avsus est transitum negare:
Sed ab Achille in conflictu lanceâ vulneratus,
cum nullum curandi vulneris remedium inve-
niret, oraculo responsum est, fore ut eâdem
hastâ, qua vulneratus erat, sanaretur. Recon-
siliatus itaque Achilli, qui in schola Chironis
medendi artem didicerat, ab eo impetravit, ut
ex haste, quâ ictus erat rubigine, Malagma
confi-

conficeretur & vulneri suo imponeretur: quo facto sanitatem est consecutus.

C A P U T XVII.

Troia obsidio.

GRÆCI, castris ad urbem locatis, majoribus animis excepti sunt ab obsessis quam sibi antè persuaserant. Priamus omnium providus, necessaria omnia in locum convexerat, ut quàm diutissimè sustinere posset obsidionem. Accesserant. opportuna subsidia à Memnone inter Duces sui temporis clarissimo, qui copiosum militem à Rege Assyriorum adduxerat. Penthesilea, Regina Amazonum, aderat cum selectissima militum manu: aderant & Rhesus Thraciæ Rex, & Sarpedon Jovis Lyciæ Regis filius. Sed Trojani spem maximam in suum *Palladium* collocarant, quod erat, cœlitus demissa Minervæ statua, in qua totus præsentis belli successus situs esse credebatur. Hoc enim pro certo responderant Oracula, quamdiu illud servaturum essent, Trojanos nunquam superandos; cujusmodi apud Romanos regnante Numa Pompeio *Ancile*, quod in parvi clypei speciem efformatum è cœlis acceperant.

Sed Dijs utebantur maximam partem sibi adversantibus: Nam, ut refert Homerus, cum in hunc finem coram Jove convenissent: alij in aliam sententiam abierunt; ita ut prope factura fuerit ut in bellum res omnis recideret: Apollo Neptunum, Martem Minerua, Diana Junonè,

Historia Poëtica.

Latonam Mercurius, & Scamander Fluvius, à Dijs Xanthus nōminatus, Vulcanum oppugnabat.

Certè Scamander omnem agrum Trojanum ab Achille desolatum, ac undarum suarum cursum occisorum cadaveribus impediri indignatus, adjuncto sibi fluvio vicino Simoente se se extra alveum latè effudit, & Achillem fluctibus sepelisset; nisi Juno malo occursura Vulcanum in ejus auxilium immisisset, qui luculentâ flammâ circumdatus magno impetu in miserum Scamandram insilijt, & ejus aquas magna ex parte consumpsit.

Tenuit hæc obsidio ad multos annos utrique parti propè ex æquo funesta: Complures ibi rerum gestarum gloriâ inclyti pugiles, occubuerunt, nec pauci egregiè factis nomen suum immortalitati consecrârunt.

Secundum Agamemnonem & Menelaum Reges, Achilles animi magnitudine, alijs què virtutibus facillè supra ceteros eminebat. Ad hunc proximè accedebant Patroclus, quo chariorem habebat neminem, Idumeneus Deucalionis, Ajax Thelamonis filij, alius item Ajax ex Oileo Locrorum Rege, qui pernicitate in currendo, & in tendendo arcu industriâ, ceteros excellabat. Neque inferiores fuere Stolenus Tydei filius eiquè amicissimus Diomedes Rex Etholiz Capanei filius, alius tamen à Diomede Rege Thraciz, qui Herculi crudelitatis pœnas dedit: erat enim morum comitate gratissimus, idemque

quæ in præliando imperterritus: ruebat in confectissimos hostium cuneos instar fulguris, ac Hænerus, vel torrentis rapidissimis; ita ut solè Achilli & Ajaci Thelamonidi primas concederet. Ulysses junctâ cum generositate industria indolis, & in stratagematis ad circumveniendum hostem astutia, plurimum commendabat.

Nestor licet ætate grandævus, (annum enim tunc agebat trecentissimum) consilij dexteritate tantum Græcorum rebus profuit, ut Agamemnon profiteri non dubitaret, brevi se Ilium fuisse expugnatum, si Centum Nestores habere contigisset: Nam præter summam prudentiam ætatis diuturnitate collectam, tantâ præterea eloquentiâ excelluit, ut ex ejus ore melle dulcior fieri diceretur oratio. Græci etiam sapienter providerant, ut viri in Castris essent rerum omnium peritissimi, qui pro sua quisque scientia belli successum ad vota promoverent. Aderant divinandi arte præstantissimi Calchas & Euripilus, quorum augurij, & prædictionibus cuncta ordinabantur. Ut taceam Machaonem Æsculapij filium, in curandis morbis, & vulneribus versatissimum; felicissimumq; & Epeum qui præter complures alias machinas bellicas, arietem sive equum reperit, quo ad diruenda moenia utebantur. Solus erat in tanta clarissimorum virorum multitudine merito vituperandus Thersites quidam ingenio bardus & corpore insigniter deformis, qui cum ipse nihil ageret, carpebat tamen cæteros, & sapientissi-

mos quosque procaciter conviciabatur, quem
& hoc nomine Achilles inflicto colapho inter-
fecit.

Qui ex Græcis primus ex navi in Troadis lit-
tus insiliit Proteſilaus fuit, quem Hector è vesti-
gio lanceâ confixum in terram prostravit. Uxo-
rem habebat Laodamiam, quæ hoc unum do-
loris sui solatium a Dijs impetravit, ut mortui
umbram posset intueri, sed in ejus amplexibus
continuo expiravit.

Cruenta fuit imprimis hæc obsidio, obsessis
in hostilia castra frequenter erumpentibus, deso-
deratis semper utrimque quamplurimis. Ex
Priami filijs Troilus adhuc adolescentulus cum
Achille congredi ausus, cecidit; non sine gra-
vissimo Troianorum dolore: Eo enim vivo Tro-
iam capi non posse, ab Oraculis acceperant,
Hector frater natu maximus ejus mortem ultus
est magna Græcorum cæde, quotquot cum eo
manus audebant conferere; erat inter Trojanos
ejus nomen adeo celebre, ut ad delendum ho-
stilem exercitum, eum unum sufficere passim
dicerent.

Interea Græcis Trojani minus nocebant suis
eruptionibus quam suis mulieres illecebris. A-
gamemnon filiâ sacerdotis Apollinis turpiter
abusus, pestem in castra accersivit, quæ tam
diu grassata est, donec Achilles, Calchantis augu-
ris consilio, ut iratum Numen placaret, eam ad
suos remisit. Agamemnon jacturæ illius impa-
tiens, furore in Achillem converso, Briseidem à

Patre

Patre Briseida Appellatam, aliàs Hippodamiam, ei abstulit: quæ diffidij causa fuit inter utrumque implacabilis, Achille imperium detrectante, & exindè arma sumere pertinaciter recusante.

Sed contigit ut Patroclus, Achillis armis indutus, Hectorem imprudenter læcessiverit: cum autem nec robore Achillis, nec industriâ polleret, ab eodem confossus occubuit. Gravissimus hic casus Achilli fuit: erat enim cum Patroclo summa familiaritate conjunctus: rediit itaque in castra, certus amici mortem ulcisci, vel pari cum eo fato abire ad tartara, ubi recentibus à Vulcano missis armis cataphractus, Hectorem ad certamen compulsum interfecit, & ter circum Trojæ mœnia, & Patrocli sepulchrum bigis alligatum cadaver raptavit, vendidit denique Priamo Patri, ut pro suo arbitrio de illo disponderet.

Mors Hectoris plurimum Trojanos perculit, multò tamen amplius cædes Penthesileæ Amazonum Reginae, Achillis manu interfectæ, & universus sociarum ejus exercitus ad interuersionem deletus, vel Diomedis opera Scamandri fluvij undis confepultus.

Memnon hanc reparare jacturam existimabat, in quem spes Trojanorum omnis, & oculi erant defixi; sed ab Ajace Thelamonide, primùm graviter sauciatus, deindè ab Hercule in singulari certamine interfectus est. Diximus cap. 10. quantum hoc facto Aurora, ejusdem mater, indoluerit, & in avem sit conversus.

Regina Hecuba ad Menœonis & illustrissimorum è filijs suis cædem vindicandam conversâ, furorem omnem in Achillem effudit, adhibito ad eum trucidandum Paride, qui fraude in consilium advocatâ, cum Achillem Polyxenæ sororis amore captum advertisset, spem secit ejus obtinendâ, & prætextâ hac super se colloquendi specie, in templum Apollinis allectum ex improvise adortus, eam pedis ejus parte telo transfixit, quæ sola ex toto corpore patebat vulnere, quod Stygis aquis non fuisset intincta.

Terruit tam funestus ducum fortissimi interitus Græcorum animos, qui in sigzō promontorio ad perpetuam memoriam sepulchrū ipsi erexerunt, ubi Ajax, pluresq; alij Heroes tumulati sunt. Orta subindè Ajacem Thelamonidem inter, & Ulysses de armis Achillis gravissima controversia est Ajace cū ratione meritorum, tum etiam jure affinitatis ea sibi vendicante. Ulysses nihilominus suâ eloquentiâ, quâ omnium animis quodammodo imperabat, apud omnes exercitûs duces tantum valuit, effecitq; , ut ringente licet competitore, ea obtinuerit; quod Ajacem sic in furorem egit, ut mentis insaniam correptus, in suos sibi fortè obvias sevierit, ratus esse Agamemnonē, aliōsve, quorum sententiâ causâ ceciderat. Verum ubi ad mentis sanitatem rediit, seq; delusum cognovit, ari dolore compulsus, gladio, quem ab Hectore dono acceperat, se confecit. Ita proverbij illius veritas patuit, quod

apud

apud Græcos omnium sermone invaluit: *Fanestum est hostile donum*. Ita & Hector ad scutum ab Aiace vicissim acceptum alligatus, raptatus, fuerat.

Jacentes Trojanorum animos mors Achillis erexerat: Sed breve gaudium, recens excepit calamitas, Pyrrhus Achillis filius ex Græcia ap-
pulsus, supra ætatem judicij maturitate commendatus, in parentis mania pari in rebus gerendis felicitate successerat, ejusque mortem in varijs cum hoste prælijs, ubi & Paris morte perfidiam luit, fortissime vindicavit; voluit alij Paridem, à Philocteto Herculis sagittâ interfectum.

Accessit Trojanis ad infelicitatis cumulum, ut Ulysses cum Dionede Palladium, cui Civitatis fata inesse credebantur, furtim eis abstulerit. Ita coactus est Priamus pacisci cum ob-
sidentibus; quamvis apud animum pertinaciter statuisset, Helenam nunquam à se dimittere: quam ex ejus liberis Deiphobus, mortuo Paride, in uxorem acceperat.

Æneas, & Antenor Civitatis nomine pacis negotiis tractaturi in castra admissi sunt, quæ in has conditiones utrinque conclusa est, ut Trojanani Græcis certam auri vim penderent, & in patriam renavigaturis copiosam annonam suppeditarent.

CAPUT XVIII.

Troja occupatio & direptio.

GRÆCI his legibus pacem cum Trojanis simulatè sanciverant, ut incautos facilius opprimerent. Finxerant etiam se Minervam placare velle muneribus, quam ablato profanatoque Palladio, de quo supra, non leviter offenderant. Hac igitur obtenta religionis specie, prodigiosa magnitudinis equum magno artificio fabricârunt, in quo conclusi militum fortissimis, eoquè ad urbis mœnia relicto, simulantes abiturum, in Tenedum Insulam, consilij successum expectaturi, se recipiunt.

Et habuit dolus, qui sperabatur, exitum, Nam Trojani ex urbe, in qua tam diu conclusi fuerant, egressi, cum locum castrorum, & militum stationes perlustrarent, in fatalem illum equum incidunt, ejus molem ac artificium admirati, de eo in urbem invehendo deliberationem instituunt; alijs autem in aliam sententiam abeuntibus.

Laocœon indignatus equum hastâ confixit. Sed visi sunt Dij hac offensi esse injuriâ, duos enim serpentes immisere, qui percussore cum duobus filijs occiso, ad pedes statuæ Palladis se abjecerunt, quo viso Trojani equum in urbem inducere statuerunt.

Cômovit tamen eorum animos multè magis Sinon quidam ab Ulyssæ subornatus, qui se exploratorem

ploratorem à Græcis relictum esse simulans, mentiebatur inter cætera, Deos à Græcis cum in præcinctu starent ad navigandum, petivisse è sua gente hominem sibi immolari, ut felici navigatione uterentur, se verò costum salutis suæ fugâ consulere, ut Ulyssis crudelitati se subduceret, qui capitali erga se odio fecisset. ut fatalis in eum fors recideret. Fingebat præterea Græcorum in equo fabricando mentem fuisse, ut eum Palladi consecrando ejus sibi gratiam reconciliarent, quem tanta magnitudinis fecerant ne Trojani eum per portas in civitatem suam inducentes, ad Græcorum perniciem eo uterentur.

Hæc aliaquæ ejusmodi mendacia tanta eura veritatis specie à Sycophanta relata sunt, & à Trojanis accepta, ut tantam numerorum partem diruerint, quæ ad iavendum equum sufficeret. Eoque in mediam urbem adducto, ad epulas, & choreas se converterunt.

Incolis igitur semno vinoquæ sepultis, Sinon oportune usus occasione, equi ventre recluso, latentibus intus militibus egressum præbuit, simulquæ in editiori loco accensis ignibus Græcorum exercitui, per tenebras furtim accedenti, ex condito signum dedit, qui sine mora per incenium ruinam reluctantem nemine, per omnia urbis compita se se effudit, omnia ad primum signum ferro flammaquæ direpturus.

Pyrrhus, patris mortem ulturus, ad palatium regis properavit, ubi ante aram Jovis Primum

cum

cum Polite filio trucidavit: deindè Polyxenam jugulavit, ut eam patris manibus sacrificaret, qui ejus amore nuptiasque expetiverat. Andromachæ Hectoris uxori vitam condonavit, eamque abduxit in Græciam, ubi ex ea Molofsum filium suscepit, qui deindè Epiri partem in regnum obtinuit suumque ei nomen indidit.

Ajax Locrorum Princeps, Cassandram signum Palladis ut asylū nequicquam amplectentem violavit: quam tamen Agamemnon ferro subductam sibi attribuit, captus ejus pulchritudine, aliisque virtutibus, quibus excellebat.

Helenam conjugem suam Menelaus recepit, Deiphobo qui eam sibi copulaverat, è vivis sublato. Ulysses Hecubam sortitus est.

Helenus futuris ex vero prædicendis clarus, Pyrrhi beneficio servatus est, quem & deindè in multis erga se perhumanum expertus est, eò quod impedivisset, ne navi cuiquam se committeret, cujus naufragium secuto eventu prædixit.

Parum etiam absuit, ut parvus Astyanax Hectoris filius in vivis servaretur Hecuba matre sollicitante, qua plerosque Duces suis lachrymis & precibus molliverat; sed Ulysses contra nitente ex summa turri in subiectam rupem præcipitatus est, ne, ut ipse ajebat, de ulciscendo patre, & patria aliquando cogitaret. Quod tamen privato studio, ac invidia vel ambitione stimulatus magis, quàm publicæ salutis desiderio adductus fecisse creditus est: alioqui in Helenum, Priami filium, eodem jure procedere opportuisset, qui tamen servatus est.

Con-

Contigit hoc Trojanorum excidium, & famosissimæ urbis conflagratio, decennio postquam coepta fuerat obsideri & à prima ejus per Dardanum condicione, annis circiter trecentis: estquæ vera hæc historia, multis licet sit viciata fabulis: neque enim Dares & Diçys militum in equo à Græcis relicto lamentum meminere.

Ut autem hujus historiæ finem faciamus & Poetas legentibus, scem quodammodo afferamus, restat, ut quid deinde aliquot ex Græcis & Trojanis heroibus evenerit, breviter perstringamus.

Ajax Cassandra vim intulerat, nullo respectu habito Palladis, ad cuius statuam suum misera profugium habuerat. Nec tantam proterviâ impune tulit: cum enim patriam versus vela feceret, Pallas, obtenta à Jove facultate, tempestatibus eius & fulminibus ad arbitrium suum utendi, ingentem in mari tempestatem excitavit, vibratisquæ ignibus, sacrilegi scortatoris navas incendit, ut eam quæ vehebatur, fluctibus immergeret. Ajax tamen in proximas rupes incolumis evasit, ibiquæ defixus in Deos furere coepit, ac ore blasphemus iactare, se solius brachii sui robore, Diis etiam invitis & ringentibus, eluctaturum. Quo audito, Neptunus rupem, cui innitebatur, ictu tridentis evertit, & in mare devolutus submersus est. Thetis eius commiseratione tacta, sepulchrum illi ad maris littus propria manu effodit.

Nauplius, Græcorum Ducibus insensus, quod
Ulyssis

Ulyffis fraudibus circumventi filium suum Palamedem ad mortem condemnasset, in Caphareii montis apice, è regione Helleponti, ignes excitavit, ut classis portum illic esse arbitrata, in scopulos, quibus ora illa infœnis erat, impingeret: Sed Ulyffe & Diomede per aliam viam navigantibus, delus sperato eventu caruit.

Idomeneus inter celeberrimos exercitus Ducees non postremus, imminente naufragio solenne votum concepit, si se Neptunus incolumem in patriam reduceret, se illi immolaturum quod primum sibi occurreret. Contigit, ut filius eius primus ei obviaret, à quo tamen immolando per suos est prohibitus, qui tantam non ferebant inhumanitatem.

C A P U T XIX.

*Gesta Agamemnonis. & Orestis ejus filij
post obsidionem Trojanam.*

A G A M E M N O N bello Troiano tam feliciter defunctus, triumphans in patriam regressus, infestiores domi reperis inimicos, quam antea foris superasset.

Nam Clytemnestra uxor eius, post infame viro absente, cum Ægypto commercium capitales reduci struxit insidias, quibus miser Rex involutus occubuit. Ut cap. 12. huius libri indicavimus.

Cassandra, quam Troiâ secum abduxerat hanc ei calamitatem impendere, multa ad cautelam præmonendo dixerat. Sed quamvis singularem

gularē futura prædicendī sciētiā ab An-
line accepisset, is tamen, nescio quo perfidie
genere ab ipsa offensus, tantum ex illo favore
ei decerpserat, ut eius oraculis nemo fidem
adhiberet, sed omnes contraria sequerentur.

Orestes morte patris exacerbatuſ, matrem
Clytemnestram, eiusquē adulterum Ægyptum,
e medio sustulit; quo facto licet speciem ali-
quam æquitatis prætidisset, furis tamen po-
stea, & conscientie stimulis misere exagitatus
est cum patrati sceleris horror ipſi ante oculos
versaretur. Tanti supplicii impatiens, respon-
sum accepit ab Oraculo, unicum illud fore re-
medium, si in Tauridem Scythie provinciam,
proficisceretur, ubi ex Dianæ templo eiusdem
Dæ statuam auferret, & in Græciam apportaret.

Ad illud ergo iter se accingit Pylade Strophii
Regis filio sibi in socium adiuncto, & quia pe-
riculorum omnium cum summa animorum con-
iunctione comites fuerant, Pylades hac maxime
occasione testari voluit, quanti faceret Orestis
amicitiā.

Antiquis in illa Regione sancitum erat, ut
quotquot alienigenæ occurrerent, caperentur,
Dianæ suæ immolandi, quæ solis humanis vi-
ctimis placabatur. Ambo igitur capti ad Tho-
antem, qui sacris præfanisque rebus, iunctâ Ar-
chi Præfulis Regisq; potestate, moderabatur,
adducuntur, qui hoc eis gratiæ concessit, ut
alteruter solum mactaretur. Orestes & Pylades
rarò amicitiæ certamine, pro se, quisque ad la-

nienam abripiendo multo rationum, quas fugerebat amor pondere perorabat: tenuitque gratissima illa altercatio, donec Orestes fortitione palmam tulit, qui ad Ithygeniam Sacerdotio fungentem adductus, frater eius esse comperitus est. Stantur uterque in libertatem se vindicare. Occiso itaque Thoonte, & ablato secum Dianæ Simulacro, atque in lignorum fascie abscondito, propter quod Diana fascelis exinde vocata est, comitante semper Pylade profugerunt. Itaque Orestes feliciter in Græciam reversus, & furiarum stimulis liberatus, ad patriæ gubernationem animum retulit; multas deinde Civitates in Thracia condidit, in quibus Oresta, quam temporum successu Adrianopolim appellarunt.

C A P U T XX.

Gesta Ulyssis post bellum Trojanum.

ULTSSES exceptis exantlatisque fortiter decennialis obsidionis laboribus decem alios exegit annos, cum molestissimæ navigationis periculis decertando: vix plenis velis navigare cœperat, cum malignæ tempestatis impetu in Ciconum Thraciæ populorum oras delatus, suam ibi Hecubam amisit: hæc enim accepto nuncio, Polydorum filium, quem Polymnestori genero suo, cum thesauris quos habebat pretiosissimis, ineunte bello crediderat, ab eo interfectum, & ad maris littus sepultum, ut hoc se deposito locupletaret, dissimulato ex tanta perfidia dolore

dolore, eum videre transeundo voluit, & ut incautum opprimeret. alia esse magni pretii, quæ illi committere cuperet, simulavit. Ille nihil fraudis subodoratus in conspectum venerat, cum Hecuba ei oculos furibunda effodit: quo facto pertæsa servitutis, in ipso vestigio sibi manus violentas attulit; quamvis legamus in Ovidio à Thracibus Regis sui iniuriam ulciscens lapidibus esse obrutam, in canem subindè conversa est, Ulysses tantæ Principis mortem gravissimè doluit, quam pluris faciebat, quàm cætera ex Troianorum spoliis à se reportata? sed hæc sequentium calamitatum tantum fuere præludia. Nam primò cum in Ithacam Insulam cogitaret ad Lotophagos Africæ populos tempestate proiectus est, sic dictos à fructûs genere, ad vescendum tam suavi, ut eius comites eo gustato in Græciam renavigandi desiderium amiserint, & in naves vi magnâ compelli debuerint.

Alia tempestas eum in Siciliam compulit, ubi in Polyphemi manus incidit, inter Cyclopes nominatissimi, de quo in historia Neptuni. Ex eius comitibus sex Polyphemus ipse devoravit, cùmquè beneficii loco eum se laniaturum ultimum spondidisset, ut Ulysses lanienam effugeret Cyclopes inebriandi modum reperit, effossoquè illi oculo ad Æolum profugus, ab eodem perhumaniter exceptus est, ventosquè omnes ad arbitrium coercendos obtinuit, excepto Zephyro, quos vasis inclusos artimebat, ne eorum navigationem impedirent; sed eius socii

quid

quid illis in utribus lateret, sciendi cupidi; eos resolverunt, & ventis elabentibus, naves Ulyssis in Æolias insulas rursus impulsæ, ubi ab irato Æolo nihil amplius favoris exorare potuit; ideoque ad Læstrigonas tendere compulsus est.

Erant populi totius Italiæ immanissimi, & humanis vesci carnibus, assueti, quibus cum Regis potestate Antiphates imperabat. Hic voratis aliquot ex Ulyssis comitibus, rates eorum omnes unâ, qua Ulysses vehèbatur. exceptâ, in profundum maris immisit.

Hinc quàm celeberrimè abnavigavit, tenuitque Insulam, ubi Circe veneficarum truculentissima habitabat. Erat Solis filia, & Regis Sarmatarum uxor, eademque veneficiorum, & præstigiatarum inventrix habebatur, solita venenatarum potionum vim in suis subditis experiri, usque adeò, ut ne à marito quidem manus abstinerit, ut sola regnaret. Ob tam inauditam barbariem omnium odiis appetita, in cuiusdam insule ab Etruria, Italiæ regione, non multum distitæ promontorium se recepit. Huc exploratores aliquot Ulysses præmiserat, quos venefica in speciem benevole exceptos, magica potione in sues transformavit. Solus Eurylochus cæteris cautior, eius sese laqueis expedivit, properansque eorum quæ contigerant ducem suum certiozem fecit. Ulysses hoc nuncio perculsus, ad magam ipse se conferre statuit, acceptoque à Mercurio Pharmaco, ex herba *Meli* dicto, quâ Dii adversus venena, & incantationes uteban-

tur, stricto gladio intrepidus eam aggreditur, mortem minatus, nisi socios pristinae formae redditos, sibi quam primum sifteret; quod cum illa praestitisset, eius postea usus consuetudine, multos ex ea filios suicepit, quorum natu major fuit Telegonus.

Voluit deinde Oracula consulturus ad Inferos descendere, cum Circe haberet, cujus directione posset iter illud feliciter instituere. Ibi ex sociis suis Elphenorem invenit, qui apud Circe paulò ante benè sanus relictus, sed inebriatus de scalis deciderat. Cum Anticlea matre & Tiresia Hariolo congressus, cum multa ex eorum sermonibus de fatiis suis didicisset, ad Circe remeavit, ut institutum iter profequeretur.

Diximus lib. praecedenti cap. 11. sub finem, quemadmodum in Sirenum oras delatus, ad malum navis se vinciri, à sociis verò aures cerâ obstrui voluerit, ne insidiantium illecebris caperentur. Hoc defuncti periculo, & declinato feliciter ad Scyllam, & Charybdim naufragio, in portum Siciliae subierunt.

Ibi Phaethusam, Solis filiam, sacros patris greges pascentem cum reperissent, Ulysses à Circe praemonitus, omnibus severè interdixit, ne quis eos attingeret. Sed ipso dormiente, socii fame coacti, aliquot ex gregibus Solis boves mactaverunt, poenâ sceleris vindice subsecutâ. Primò enim frustra carniam, quæ igni assanda superposuerant, tam horrendos clamores edidère,

dere, ut timore exanimati, ad navium suarum latebras se receperint; deinde in altum investiti, orta tempestate perierunt omnes, præter unum Vlyßem, qui arrepto navis malo novem diebus à ventis, atque undis hinc illinc agitatus, tandem in Ogygiam Insulam appulsus à Calypso Nympha susceptus est, cuius consuetudine multos annos fruitus, validam benèque instructam navem ab ea obtinuit, quâ in patriam reveheretur.

Sed Neptunus illi infensus, quòd Polyphemo filio suo oculum eruisset, hanc etiam ipsi navem ademittendum què de eo omninò fuisset, nisi eius miserata Nympha Leucothoe, tabulam ei suppeditasset cui ille inmensus incolumis in Phæacensem Insulam enatavit, quæ ad mare Adriaticum sita à nobis iam Corcyra dicitur; ibidem quòd nudus esset, se inter frondes occultavit. Verùm a Nauticæ Arcinôi, illius Insulæ Regis filia ad litus maris repertus, vestes ab ea accepit, ductusquè ad Reginam matrem, ex certis signis quæ ferebat corpore, agnitus, omnibus humanitaris, & honoris officiis exceptus est, quæ tanti Principis dignitas meritaquè postulabant; ibi collectis viribus, navique impositus, in Ithacam, quò tendebat, tandem appulsus est.

Erat tunc annus vigesimus, ex quo uxor eius Penelope, mirè anxia incredibili eius videndi desiderio tenebatur. Non deerant, qui ipsi persuadere vellent, eam iam diu in mari perisse; accedebant

accedebant varij magni nominis Principes, qui eam in uxorem adhibitis magnis precibus, & promissis expetebant. Sed fortissimæ matronæ animus nullis potuit machinis expugnari, & mox eorum preces dubijs responsis eludebat, mox tantum moræ sibi ad certum aliquid statuendum fieri postulabat, quantum telæ, quam in manibus habebat, absolvendæ sufficeret: Sed mulier astuta, quidquid interdum texuerat, noctu retexebat: eoque commento eorum cupiditatem in reditam mariti distulit.

Interea Ulysses animi dubius, quo consilio sibi tantò viam in domum suam aperiret; timens ne ab uxoris suæ precibus agnitus subito opprimeretur; tandè Minervæ monitu, rustici habitum induit, tentavitque animum Telemachi filij, & alterius ex aula Ministri, quibus se aperuit, eorumque ope tectus, omnes trucidavit adversarios, & conjugem cum plena bonorum possessione recuperavit.

Tot tantisque defuncto periculis, quietò tamè diu esse non licuit. Ex Tiresia didicerat se à filio interemptum iri: ut itaque se discrimini subduceret, locum procul ab aula desertum incolere decrevit. Sed cum Telegonus, quem ex Circe genuerat, in civitatem Ithacam appulsus, ut suam, in patrem observantiam testaretur, ab ingressu palatij, ut ignotus arceretur. excitato tumultu Ulysses intervenit, quem Telegonus non agnitum spiculo trauffixit, cui spina truttæ

marinæ affixa erat, veneno illita. Hoc fato Heroum celeberrimus miseritè occubuit.

C A P U T XXI.

Historia Æneæ

TROIANI, viso civitatis patriæquæ suæ exitio, alius alio, prout suo quisque genio ferebatur, transmigrarunt. Alij cum Hænetis Paphlagoniæ populis conjuncti, Antero em, olim Trojanorum Ducem secuti sunt, alij Franco, alias Francioni, adhæserunt: plurimi tamen ad Æneam se recepère, qui Venere natus, ut cap. 13. diximus, Creusam Regis Priami filiam uxorem duxerat.

Antenor cum filia in intimum maris Adriatici sinum delatus est, ubi sociatis sibi Venetis prima urbis Venetæ jecit fundamenta. Inde in continentem digressus, Patavium, hodie Paduam, condidit.

Francus ad Rhenum substitit, postea in Gallias transiens, nomen illis populis suum indidisse à nonnullis creditur.

Æneas, colectis, ut potuit desolatæ urbis reliquis Creusâ conjugè amissâ, elato in humeros, raro pietatis exemplo, Anchisæ patre: acceptisque secum Diis Penatibus, Ascanium filium manu ducens, venit Antandrum Phrygiæ urbem, ab Ida monte haud procul distantem, ubi classem suam, 20. constantem ratibus, ad pandenda vela expeditam reperit. Inde ad oras Thraciæ appulit, ubi civitatem condere statuerat, nisi lamentabiles

tabiles ejulatus, ex loco, ubi tumultus erat Polidorus, de quo cap. præcedenti, prodeuntes, eum à suscepto consilio divertissent.

Cessit igitur in Cretam Insulam, ubi grassata pestis, idem ejus consilium intervertens, aliud concedere compulit, didicitque per quietem ex Deorum suorum Penatium oraculis, Italiam petendam esse, ubi fortunam esset experturus felicior.

Sed plenis jam velis navigans, ortâ tempestate, in Strophades Insulas projectus, ubi varijs Harpyiarum insidijs appetitus. evasit tamen in Epirum, & in Andromachen incidit, quæ olim Hectoris uxor, à Pyrrho deinde capta, & ab eodem, Heleno conjugata fuerat, cui etiam in eum provinciam illius regnum attribuerat.

Aneas ab Heleno cum omnis benevolentiam significatione exceptus, varijsque præceptis ad susceptam expeditionem necessarijs ab eo præmunitus. Italiam versus discessit, & Scyllæ, Charibdisque promontoria incolumis prætervectus, tenuit tandem Drepanum Siciliæ urbem; postquam & Cycloperum oras feliciter trajecisset, unde in libertatem recepit unum ex Ulyssis comitibus, quem infortunatus ille princeps imprudens per oblivionem ibi reliquerat.

Nec defuit ibi doloris materia: Anchises enim pater, senio confectus vitæ metam ibi reperit. Mœrorem piissimi filij nonnihil mitigavit, Acesti, qui Regnum Siciliæ iam grandævus obtinebat, singularis humanitas, qui disce-

dentem varijs muneribus profecutus, vinum
omnisquæ generis annonam, ad iter profequen-
dum necessariam liberalissimè suppeditavit.

Juno interea, quæ capitales jam diu cum
Trojanis foverat inimicitias, Æolum convenit,
suasitquæ, ut suos adversus eum laxaret ven-
tos, & classem naufragio perderet. Perierat
cum suis Æneas, nisi Neptunus hoc se nec con-
sulto, nec permittente factum esse indignatus,
mari tranquillitatem reddidisset, dissipatâ tamen
pænequæ conclusâ classe, & in Africam non pro-
cul Carthagine vi procellarum impulsâ, anno
jam post discessum septimo.

Hic mihi à principijs Didonis, quam alij E-
lissam vocant, Historia repetenda est, quæ Bæli,
Tyriorum Regis filia Sichæo junctâ fuit: quæ
cùm Pygmalion Elisæ frater, thesauris ejus in-
hians obruncasset, illa idem malum verita, col-
lectis, quæ supererant, opibus, navim con-
scendit, & in eum Africæ portum, qui Dre-
pano in Sicilia è regione obijcitur, delata, tantum
sibi multâ pecuniâ terrarum emit, quantum Tau-
rino corio possêt circumdare: quo in loco usâ
stratagemate cùm corium in tenuissimas partes
dissecuisset, locumquæ satis amplum amplexa
esset, Carthaginem condidit, quam nonnulli
à corio bubulo Byrsam vocârunt.

Æneas cum socijs ad hanc Reginam implo-
randi auxiliij gratiâ veniens, ab eadem perhono-
rificè benevolequæ exceptus, tantum brevi tem-
pore apud illam potuit, ut ad intimam famili-
aritatem.

arritatem admitteretur, quamvis enim Sichæo marito è vivis sublato, cui uni amores suos consecrârat, nullum de alteris nuptijs sermonem admitteret, & Jarbæ Getulix Regis vicini sui necquicquam propterea indignantis, sollicitationibus aures occlusisset, sic tamen capta est suavissimo Æneæ congressu, ut eum sibi conjugem deposceret.

Hic tamen à Jove monitus, post moram aliquam proçacis mulieris retibus sese expediens, relictâ Africâ, ut fata sequeretur, iterum versus Italiam contendit. Frustra fuere omnes Didonis obtestationes, minæ, & exprobrationes, quas amor desperans solet elicere. Illa amore in rabiem verso in rogam incendit, & terro trans viscera adacto, in conspectu Æneæ, qui jam portu solverat, in cineres abiit: Ita scripsit Virgil. lib. 4 Æneid, qui lib. 1. describit quemadmodum Æneas, postquam ex Sicilia discessisset, classe per tempestatem disjectâ, in Africam appulerit, ibi à Didone humanissimè exceptus est, Lib 2. inducit illum de Trojæ excidio differentem: Tertio ea recenset, quæ, donec in Siciliam primò appulsus est, ipsâ contigerint, Anno enim insequenti, relicta Carthagine, eodem secunda vice ventorum procellis conjectus est; qua occasione usus, Anchisæ patris Cineres iterum veneratus, ejus memoriam institutis varijs præliorum generibus celebravit. Deinde dimissâ imbelli turbâ in Civitate, cui Acestus imperabat, iter Italicû profecutus est.

Cumas ergò appulsus Sybillæ antrum adiit, ut ab ea documenta acciperet, quibus iter ad Inferos, & campos Elysijs, quod animo designârat, ut ab Anchisæ patre futura fata edoceret, feliciter absolveret: successitque ex voto consilium, postquam ramum aureum reperisset, qui erat Proserpiæ offerendus.

Ab inferis redux, repetita navigatione ad Tiberis ostium pervenit, quò compulsis navibus Laurentum, quod Latinus Rex moderabatur, tenuit; cujus hospitio peramicè acceptus, narratâ causâ itineris, Regis animum ita sibi demeruit, ut Laviniam filiam ipsi uxorem promiserit. Nam ab Oraculis acceperat, eam peregrino huic Principi Deorum providentiâ destinatam, quamvis Turno Rutulorum Regi, quem præ reliquis procis Amata Latini uxor deperibat, jam diu desponsata fuisset.

Hæc mitioris fortunæ aurora Æneam in novas spes erigebat, animumque tot calamitatibus fractum ita recreabat, ut præteritorum oblitus, votorum metam jam sibi prope attigisse videretur. Sed Juno Trojanis infesta, tam felicibus auspicijs gravissimè indignata, Alecto furiam ex orco accersit, quæ belli faces accenderet, spesque Trojanorum everteret.

Et Turnus quidem æmulatione stimulus, advocatis foederatorum auxilijs potentem exercitum conflaverat, cui cum Æneas resistendo longè imparem se videret, varie spem inter & nascentem metum agitatus, à Tiberino Deo monitus,

monitus, ulterius suam movere militem statuit, proxime ad locum ubi Roma deinde condita est, reperitque Evandrum Regem cujus amicitiam sibi conciliatam, auxiliares ab eo copias obtinuit, quibus Pallas unicus Regis filius præesse voluit, sequé Trojanis adjunxit. Interea Æneas oblata occasione usus, ad Tyrrhenos se contulit, ut gentem illam suis partibus adungeret, qui adversus Mezentium Regem suam a matre sumperant, quod inauditam crudelitate in suos deserviret, solitus vivos cum mortuorum cadaveribus ore ad os applicito colligare, ut diuturno languentes supplicio necarentur.

Æneam interim pro auxiliis absente, Turnus milites ejus aggressus, varijs prælijs lacessivit. Huc accedebat jactura navium, quæ à Rutulis flammis consumptæ in Nymphas marinas conversæ sunt, Jovis beneficio, quem Cybele Trojanorum protectrix suis ad hoc precibus inflexerat. Et jam ad extremæ necessitatis angustias devenerant, cum Æneas validam Tyrrhenorum manum in suppetias adduxit, Venere adversus Junonis machinationes nihil omitteute, quo ipsi Jovem conciliaret, a qua Æneas nova arma accepit, Vulcani arte ita elaborata, ut ijs restus nullum in prælijs formidaret. Clypei imprimis aspectu ad magna quæque excitabatur quires, à posteritate Romana fortiter gerendas divinam cælaturam complectebatur.

Multum sanguinis in hoc bello utrimque effusum est, Æneam tamen nihil æquè afflixit, ut

mori Nisi, & Euryali, deinde Pallantis Evan-
dri filij, quorum jacturam Rege Menenio, &
Lauso ejus filio interfectis, utcumque compen-
savit. Camilla Volscorum Regina Tarni exer-
citus fortitudine sua roborabat: præter alias do-
ces præclarissimas, ipsos Leones generositate
superabat, tantaque valebat agilitate corporis,
ut currendo terram non attingeret; Sed spiculo
forte emisso confixa in conflictu occubuit: cu-
jus morte Rutulorum exercitus non parum ac-
census est.

Inter hos incurrentium in se vicissim copi-
arum conflictus, Æneas sagittâ vulneratus est:
sed accepto à Venere dictamno statim curatus,
suorum animos ita accendit, ut Tarnus despe-
ratâ victoriâ suo unius discrimine bellum ab-
solvere cupiens, eum ad singulare certamen pro-
vocâret. Latus Æneas, nihilque moratus, con-
ditione accepta, eum solo affigit, occiditque:
deinde Laviniâ & Regno Latinorum potitus.
Lavinium urbem haud procul Laurento extru-
xit, validisque tum operum, tum militum præ-
sidiis confirmavit.

In hoc Regno postea successit Julius Ascanius
eius filius, qui & Albam Civitatem, cogno-
mine Longam condidit, cuius incolæ Albani
vocati sunt: hæc fuit Romanorum sedes usque
ad Romuli tempora, qui prima iecit urbis Ro-
mæ fundamenta, vedactis in suam potestatem
circumiacentibus provinciis. Albam denique
funditus evertit Tullus Hostilius, qui Rex Ro-
manorum tertius fuit. Pilius

Præterquam quæ in hac absolvam Historiam notandum duxi, vera multis Poëtarum commentis admixta esse; nam. ut alia præteream, constat meram esse Virgilii fictionem, cum Didone in Æneæ Historiam inducit, ad poematis sui ornamentum; cum nec Dido vixerit, nec Carthago condita fuerit, nisi ducentis vel trecentis annis post Troiæ everisionem.

C A P U T XXII.

De veritate fabularum.

QUANQUAM veritas sic luci similis, mendacium errorumque tenebras destruendo; pleræque tamen fabulæ ab ea suam ducunt originem, & ad illustrandam non parum serviunt.

Ita dicebant Veteres, cœlum patrem esse Saturni, quem tempus vocant, sive quod assidua revolutione, & Sphærarum semper à se recedentium, semper stasis temporibus recurrentium reciproco motu, mensuram nobis offerat, quæ rerum omnium durationem distinguimus: sive quod temporis velocitatem significat. Deinde quia tempus omnia producit, & destruit, quæ rerum natura complectitur, Saturnum habitu senis depingebant, alis instructi, & falcem dexterâ præferentis, quæ quidquid vivit indiscriminatim demetit: fingunt etiam ab eodem vorari lapides, propriosque filios, quod omnia tempore consumantur.

Secundò cum antiqui Janum fingunt bicipitem, magni Principis sapientiam nobis repræ-

sentant, qui ex prudenti præteritorum consideratione, futura disponit, ne temerè aliquid suscipiat.

Pari modo homo prudens, & providus, ad omnia, quæ in mundo contingant, animum sagaciter advertit, ut hac cogitatione ad suum utatur commodum, sic privatis intentus studiis, ut publica alienavè negotia procul à se removeat: in quo celebratissimum illum Gygem imitatur, qui tam admirandæ virtutis annulum habebat, cui insertam gemmam cum invertisset, ipse videns omnia, à nullo videbatur.

Et ne innumeris eiusmodi mysteriis, quæ variis in locis in huius Historiæ decursu notavimus, immoremur, iidem antiqui, ut modum nos docerent, quo Prometheus in publicam hominum vitam, ordinem & politiam induxisset, ab agresti, pænequæ belluina vivendi ratione, ad humaniorem eos traducendo homines ab eo formatos esse ex luto productosque asserbant. Eandem ob causam lapides à Deucalione, & Pyrrha in homines commutatos esse Amphionem ad lææ cantum cytharæ Thebarum incenia extraxisse, quod eâ, quæ pollebat in dicendo facundiâ, incolas antea per montes & silvas, ferarum more errabundos, ad communis vitæ societatem pellexisset. Quia Prometheus artem primus invenerat, docueratque ignem è silice, utrumquæ mutuo confricando eliciendi. Illum ex cælo ignem attraxisse confixerunt. Idem in Caucaio monte, siderum cursus

cursus contemplando, Astronomiæ studiosissi-
 mus, plerumquæ morabatur, hinc captata sin-
 gendi occasio, eum à Mercurio monti huic alligatum; per vulturnem autem iecur eius assidue
 depascentem, eum studendi contentione & com-
 mentatione continua, sensim atteri & consumi
 significabant. Ita fratrem ejus Atlantem, cœ-
 lorum molem suis humeris sustententem fixere
 quod ipse Astrologiæ peritissimus, spheræ cœle-
 stis, quam manibus persæpè versabat, usum
 primus invenisset.

Argus eodem tempore Civitatem ædificabat,
 cui nomen suum indidit, & quia princeps rara
 in agendo solertia, & sagacitate præditus erat,
 causam dedit tot ei oculos affigendi.

In Historia Persei diximus quemadmodum
 præclarissimas dotes repræsentet, quæ exercituū
 Imperatorem comprimis decent. Meminimus,
 & alati Pagasi, qui, si veterum mentem in-
 spiciamus, nihil aliud erat, quam navis
 suis velis explicata, quam Bellerophon adversus
 Chimæram progressurus incendit. Ita & alæ,
 quas Dædalo attribuunt, erant etiam navium
 carbasa, quarum usum invenit, cū ex Creta
 se recipere cogitaret.

Quæ de Icaro & Phæonte fabulantur, sunt
 meræ figuræ, symbola ambitionum, quemad-
 modum Tantalus, & Harpyiarum Historia ad a-
 varitiam, Sirenium verò ad obscœnas hominum
 libidines carpendas pertinebat. Eorundem viti-
 orum symbolum erat vultur in Promethei vis-

cera defæviens, ad significandos pravæ consci-
entix cruciatus. Eodem Eumenides, & Ore-
stis furia referuntur.

Si quos viderunt rara virtute, industria, au-
toritate, potentia longè super alios eminentes,
Deos appellabant. Hac via Jupiter, aliàs Rex
Cretæ, quam Candiam vocamus, Deus Credi-
tus est, uti & duo ejus germani, Neptunus &
Pluto, ut in Historia sancta notavimus, Neptu-
nus maris Deus creditus est, eò quòd navali e-
xercitui imperaret, & Pluto inferorùm Deus,
quòd exequiarum usum, quibus mortuïs paren-
tatur, primus induxerit. Regum, aulæ, & Pa-
latia erant Poëtis cœlum, undè si quis elimi-
naretur, ex cœlo deturbatus esse dicebatur: si
quo periculo feliciter defungeretur, satis erat,
ut in avem conversus, & avolasse diceretur. La-
tere in silvis, erat in animantem mutatum es-
se; ut Lycaoni pelag, Arcadiæ Regis filio con-
tiguit, quem Jupiter persecutus, quòd Deorum
cultum diceretis, traduxisset in lupum transfor-
mavit.

Qui cœco sui amore clari, & arrogantia tu-
midi ceteros omnes ve ut infra se positos asper-
nantur, in Narcissi Historia perfectè depingun-
tur, qui propriam speciem in lymphido fonte
relucentem contemplando, ut erat rara venu-
state spectabilis, tanto apparentis illius imagi-
nis amore captus est, ut ceræ instar ad ignem
positæ consumptus sit, & ad hoc objectum im-
mobilis persistendo sensim elanguerit morien-
doque

doquè florem Nilum, qui ejus nomen retinet, produxerit.

Cap. 5. de vanissima præsumptione Marsyæ alicujus, aut Mydæ loquebamur, possemusquè infinitos alios apologos ad hanc materiam pertinentes referre, quibus ejusmodi vitia pingentur. Ut de Cornice, quæ omnium rerum singularem intelligentiam ubique affectabat, verbis magnificis importonè apud omnes, arroganter sua prædicando, cùm tamen plumas, quibus sibi speciem aliquam conciliaverat, ab alijs avibus emendicasset: ut nihil dicam de inepto illo & præ senio vix pedibus consistente suis a fino in Arcadia, qui ab alijs ejusdem Regionis aënis, quòd præcentorem inter eos diu egisset, sibi persuaderi passus fuerat, se canendi peritiâ a juniores illas Philomelas longè superare, quæ sui admirationem omnibus concitabant. Sed hæc exempla sufficiant, ex quibus colligatur, quis fabularum usus esse possit.

Hic tamen notabimus, quemadmodum ex antiquis Philosophis plurimi tegere volentes religionis suæ infamiam, omni studio contendèrunt, ut quæcunque Dijs suis attribuebantur, & quicquid de tot, tamquè alienis à vera ratione metamorphosis hæctenus retulimus, pro allegorijs ejusmodi, vel symbolis rudi plebeculæ venditarent. Nihilominus extra omnem controversiam positum est, ea omnia, qualibuscunque tandem principijs emanârint, pro vetis religionis suæ fundamentis ab Ethnicis esse credita

credita tantâ sæculorum intercapedine; nequã veriora alia vel sanctiora Myſteria, præter ſigmenta ejuſmodi, & deliria, habuſſe; nullam religionem aliam agnoſcentes, in qua verum Deum colerent. Sive eorum templa ſpectes ſive feſta, ritus & ſacrificia, ad Deorum huiusmodi cultum referebantur univerſa. Hoc eſt, quod ſacræ Litteræ teſtantur; hoc auctores tum ſacri, tum profani uno ore confirmant. Hoc eſt, quod Patres, (qui ſub Eccleſiæ naſcentis primordia rarâ ſanctitate, & doctrinâ celebrabantur, idolorum cultoribus tam frequenter exprobrabant; quod tot viri inelyti, ad Chriſti fidem converſi veriffimum eſſe ſuo teſtimonio comprobârunt.

Neque licebit dicere errores fuiſſe populares, ſive rudis tantummodo plebeculæ. Nam & ipſi Philoſophi; lumine natura i adeo perſpicaces, quamvis unius veri Dei veritatem evidentiffimè agnoſcerent, ut in Epiftola ad Romanos Apoſtolus conteſtatur, omnibus tamen illis ſuperſtitionibus tenaciſſimè ad hæſerunt, ſive quòd probroſo legum communium timore arceſſentur, ſive quòd deteſtabili ignavia à populo diſſentire, eique diſplicere non auderent. Quod autem omnem excedit admirationem, Monarchæ ipſi, & imperiorum ſtatus, in quibus erant Viri doctrinæ politicæ, & civiliſ prudentiæ peritiffimi, ingenio eminentes, aliſque virtutum omnium inſignes ornamentis, quorum ſemper & ubique gentium magna copia extitit, eò cœcitatatis devenerunt, ut ſidera paſſim, & elementa adorarent

adorarent, eosque Principes divinis prosequerentur honoribus, qui inter eos olim imperaverant.

Ita Chaldaei Baali, sive Belo, qui primus Assyriorum Rex fuerat, divinos cultus decreverunt. Historia Danielis nos edocet, ab Imperatoribus Babilonicis non Beli tantum idolum ex patriæ religionis consuetudine adoratum esse: sed Draconem etiam, quem palam omnibus, Daniel disruptit, ut qui verus Deus esset, agnoscerent, uti in Historia sancta, & sub hujus operis initium retulimus.

Quo tempore Aegyptij omnium scientiarum laude præ reliquis populis celebrabantur, sua tamen templa Deo Serapidi præcipue consecrabant, qui bos erat peculiari notâ insignitus: eò quòd Osiridem, suum olim Regem, Jovis filium, post mortem in bovem transformatum esse crederent, inde detestabilis in Judæos inclinatio promanavit vitulos adorandi. Postea Aegyptij pro Osiride Solem, & pro Iside Regina ejus conjugè Lunam adorarunt; nec puduit Felibus, Crocodilis, Cepis ipsi & Allijs divinitatem arrogare, quia, ut ipsi delirabant, bello Gigantum sæviente, Dij in Aegypto latebras quæsterant, sequè ut laterent, in res ejusmodi transformarentur.

Romani senatûs decreto, Cæsarum suorum non paucos in numerum Deorum retulerunt, ut obscænum illum & infamem Antinoûm, Adriano Cæsari gratissimum præteream; cui altaria erexerunt,

erexerunt, ut assentarentur dolori sui Principis, quem ex ejus morte conceperant; eumquē in stellam conversum ei persuaserunt, quæ, illa tēpestate recens in cœlo apparuit.

Undē concludemus, hanc impietatem, & deliria non ita stolidæ plebis fuisse propria, quin etiam maximorum hominum animos occupaverint, fuissequē pro axiomatis religionum, & primis, ut ajunt, principiis habita, quæ solæ in florentissima regna & imperia admittebantur. Præterea eorum numerum, qui contra sentiebant, per exiguum fuisse, minimæquē auctoritatis statuamus necesse est, qui tam execranda impietatis cursum sisterent: vel certè perduellibus illis erant persimiles, qui in nefarium legitimi Principis sui despectum, iniqui alienarum possessionum inuasoris obsequijs sese addicunt. Hæc tam stupenda cæcitas ex-

ijs iterum apparebit, quæ I. cap.

lib. sequentis referemus.

LIBER

LIBER TERTIUS.
DE HONORIBUS, QUOS
ETHNICI DIIS SUIS

EXHIBEBANT.
PRÆFATIO.

DEL cognitio, qua calitus illustrati sumus, obligationem necessario importat, honorem ipsi, cultumque supremum deferendi, cum honorem alijs debitum ex merito & dignitate, quâ ceteris eminent, metiamur: estque virtutis illius effectus, qua inter morales excellentissima, Religio a Theologis appellatur: cum ex alijs virtutibus omnibus, alia sit nulla, qua actionem tam justam, tamque sanctam præcipiat, ut Religio.

Ita submissione, & deprecatione externâ Deus adoratur, in supræmæ & absolute authoritatis signum, quam cum in nos obtinere profiteamur: ita per orationem ad eum velut authorem fontemque

temque omnis boni recurrimus, ita laudes ejus predicamus, & merita extollimus: ita ab omni hominum memoria decreta ipsi sacrificia, velut primo principio, ultimoque fini rerum omnium creatarum, & supremo vite necisque Domino. Ita in hunc etiam finem templa illi consecrantur, eriguntur aræ, festa celebrantur, ut præcipua hominis occupatio, in actionibus, ad ejus gloriam tendentibus, præcipuo studio versetur: ab hac demum religionis virtute famulorum Dei procedit devotio, quæ fervorem & alacritatem in rebus ad eum pertinentibus suppeditat.

Posteaquam Dæmones totum terrarum orbem sua Tyrannide oppresserant. proscriptâ penitusque extinctâ veri Numinis cognitione, & se ipsos, statuasque suas Divinis colendas honoribus proposuerunt: religionis jura omnia & prærogativas usurpârunt.

Nam vota precesque, seu publicæ, seu private ad eos dirigebantur, templa illis, & ætaria dedicabantur; festa & sacrificia, ludæi publici, aliique ritus ejusmodi in eorum honorem instituebantur, ut hoc ultimo libro ostendemus, quo hoc opusculum absolvamus.

DE HONORIBUS
 QUOS ETHNICI DIIS
 SUISEXHIBEBANT.
 CAPUT PRIMUM.

QUIA præclarissimæ doctores, eximi-
 aq; corpore, & animi decora ho-
 minum neminem inevitabili mori-
 endi necessitate eximere potuerunt,
 & tempus mortales omnes perpetua
 oblivione sepelit; ad imagines & statuas confu-
 gimus, quibus eos nobis ob oculos perpetuo
 proponimus, omniquè tradimus posteritati, in
 æternâ nepotum recordatione victuros, & quo-
 dammodo sui ipsorum superstites.

Ita laudabili Majorum instituto in vera IE-
 SU Christi-Ecclesia consuetudo obtinuit, Ser-
 vatores nostrum per imagines, & signa nobis
 repræsentandi, uti, & facto hoc peculio co-
 gitationes à terrenis ad cœlestia convertamus,
 & in his velut in aperto codice rudis populus
 vitæ ejus, & mortis mysteria legat, cōdiscatq;.

Istæ imagines vel statuæ sunt profectò gra-
 vissima honoris testimonia, sunt cultu, & ve-
 neratione prosequendæ, ob eam quam habens
 cum suis prototypis similitudinem, quamvis
 omnis ille cultus, quem illis exhibemus, ad per-
 sonas

sonas, quæ repræsentantur, ex intentione referatur.

Ethnici verò statuas Dijs suis exhibentes, duplex enorme sacrilegium committebant, alterum quod præter Deum verum hoc supremo cultu unicè adorandum, complures alios agnoscerent. Alterum, quòd has easdem statuas pro Dijs haberent, manuum suarum opera in Idola convertentes. Hoc enim singulariter observandum est, Idola si propriè loqui velimus, rerum verarum non esse imagines, sed vel ficta Numina, vel certe sic accipi, quasi fòrent Numina. Et hæc causa est, cur Apostolus Idolum vocaverit Nihilum: quod de Sanctorum imaginibus dici nequaquam potest, cum personas verè subsistentes repræsentent.

Adde Idola ab Ethnicis verè & propriè adorata esse, ut Numina; neque rudis tantum plebeculæ hunc abusum fuisse, licet ex sapientioribus nonnulli eorum falsitatem ac inanitatem probè agnoscerent, ut sub finem libri præcedentis ostendimus. Hoc ipsum in varijs Scripturæ locis ipsius æternæ veritatis Oraculo testatum legimus, ut cap. 13. & 14. Sapientiæ, & in Psalmis, ubi Regius vates gravissimo sententiarum pondere exprobrat Idololatris quòd manuum suarum adorent opera, quæ cum oculis habeant, aliàquè corporis organa, nullam tamen possint vitalem rationem producere. Eandem sententiam clarissimis verbis comprobarunt ex divinis Prophetis alij, quamplurimi: idem quæ singula-

riter

riter expressum in Prophetia Baruc cap. 16. ubi
 Propheta varijs argumentis probare nititur,
 Idola Ethnicorum Deos non esse, ut gentem su-
 am ab impio eorum cultu abstraheret. Ita &
 Rex Babylonis, & omnes ex ejus aula Proceres
 Deos suos aureos & argenteos deprædicabant,
 ut ait Daniel cap. 5. & hunc Prophetam ad
 Belum suum adorandum compellere conaban-
 tur. Atque ob eandem causam gentium Apo-
 stolus eorum vanitatem suis in epistolis toties
 explodit, variasque adducit rationes, ut filij
 ab ipso recenter in Christo geniti gratiam illam
 inestimabilem agnoscant, qua ab Idolorum mu-
 torum, & vitæ sensuumque expertium cultu,
 ad agnitionem Dei veri & vivi traducti fuerant.

Bellarminus in quarta controversia Tomi
 secundi lib. 2. cap. 13. ostendit à SS. nascentis
 Ecclesiæ Patribus, nihil frequentius Idololatriæ
 objectum & exprobratum esse, quam maximam
 Deorum, quos colebant partem, non esse nisi
 muta ex marmore vel metallo simulacra, quod
 ipsum Arnobius, ab illis superstitionibus ad
 Christi Ecclesiam conversus, uti & alij vitæ san-
 ctioniam, & rebus sapientissime scriptis gestis-
 que celebres, palam ingenuè fatebantur. Ipse
 Trismegistus, teste S. Augustino, Idolis istis
 sacrificia offerri debere credidit, vel ad benefi-
 cia impetranda, vel avertenda mala. Postremò
 hoc absolute definit Concilium Tridentinum,
 sess. 25. ubi disertis verbis pronunciat, Ethni-
 cos spes suas in Idolis collocasse, & divinitatem
 in illis agnovisse.

Hæc

Hæc obiter annotare placuit, ut hanc doctrinam Calvino opponerem, qui contrarium docet, ut Catholicos imaginum JESU Christi cultores Idololatriæ accuset, supponens Idola ab Ethnicis, velut nuda Deorum signa considerata fuisse, non autem propriè ut Deos adorata.

Hoc loco celeberrima Antiquitatis Idola referre potuissè. qualia erant Collossus Rhodiorum, Diana Ephesiorum, Athenientium Minerva, in cujus clypeo suam artifex imaginem tanto artificio expresserat, ut nemo delere posset, aut divellere, qui totam statuam non imminueret. Sed hujusmodi missa facio, quæ curiosus Lector in alijs libris fusè descripta reperiet.

C A P U T II.

De Templis falsorum Deorum.

CELEBRABANTUR olim omnium sermonibus septem diversa opera, quæ septem mundi miracula dicebantur; primum fuit moenium Babylonis structura, & horti pensiles, quæ Semiramis condidit, trecentis hominum millibus in dies per annos aliquot desudantibus. Alterum erat in Ægypto labyrinthus, descriptus ab Herodoto, ubi præter alia admiranda, sedecim amplissima magnificentissimæque palatia totidem Regni provicijs respondentia visebantur, opus autem universum tot viarum à se abeuntium, redeuntiumquè occurribus, ambagibusquè perplexum arat, ut exitum inde reperire

fire nemo posset. Ab hoc prototipo illius labyrinthi ideam desumpsit Dædalus quem in Creta insula construxit. Tertium faciebant, etiam in Ægypto magnitudinis prodigiosæ Pyramides quarum una sexcentorum hominum milium assidue per annos viginti desudantium opus fuit, ut communiter dicebatur.

Mausolo Cariz Regi mortuo Artemisia uxor sepulchrum tantâ operis magnificentiâ extruxit, ut inter septem orbis miracula fuerit numeratum. Ab hujus autem operis similitudine sepulchra omnis sumptuosiora, Mausolea sunt appellata. Hunc Regem tam ferventi amore prosecuta est uxor Artemisia, ut ejus fato perfuncti cineres vino permistos tradatur ebibisse, ut eos in corde suo tumularet.

Collossus Rhodius, de quo ante meminimus, locum etiam inter hæc miracula obtinebat.

Statua Jovis Olympij sexto loco numerabatur; quæ, teste Pausania, ex auro & ebore à Phidia in tantam magnitudinem elaborata est, ut nisi in sede fuisset collocata, longè supra templi fornices, ut refert Strabo eminuisset.

Sed inter hæc opera, quæ tantam, sui admirationem omnibus concitabant, templum Ephesinum Dianæ consecratum prorsus erat incomparabile. Plinius lib. 36. Historiarum cap. 14. scribit, ejus longitudinem quinque; & viginti supra quadraginta passus. altitudinem vero viginti ducentos excessisse, in eo centum viginti columnæ fuerunt, singulæ à singulis

Regibus factæ, qui hoc opus, singulare pietatis & magnificentiæ monumentum esse voluerunt: ita ut Ahiâ universâ in hoc opus conspirante, tandem post ducentorum annorum laborem steterit absolutum.

Idem erat, in itâ proportione in alijs per orbem ten plis admirandum. Et ne sigillatim omnia commemorare debeam, sat erit si dixerò Reges & populos, in hoc ferè solum, opes omnes & industriam convertisse, ut alia atque alia extruerent.

In templis tria ut plurimum altaria visebantur Primum in primo statim limine occurrebat, ubi victimæ immolabantur, Alterum circa medium: tertium in extrema parte, quod modò *Adytum* vel *Sacrarium*: modò *Secreta* aut *Penetralia* appellabant, in quibus sola ferè Arromata, alijsque ciores adolebantur.

Ibidem structi lecti, & posita pulvinaria, longo ordine videbantur, qua vocabant *Lectifera*, sive ut usui essent sedentibus, sive ut ibi convivia Dijs pararentur. Qui hujc Cæremoniæ præerant. *Epulones* dicti, mensis accumbant: & quia Dijs isti vitæ prorsus sensuumque omnium expertes erant, unq; nec edere poterant, nec bibere, ut Daniël Regi Babylonix de Belo ostendit: ita omnis iste ciborum & lautitiarum apparatus, impijs illis Parasitis cedeat, qui ex cibus, Dijs ligneis & lapideis appositis gulam egregiè saginabant.

CAPUT III.

De Sacrificijs Ethnicorum.

DÆMONES, veri Dei gl'oriam præ invidia non ferentes, nec frugibus terræ nec omnigenis animalibus, quæ sibi passim in Sacrificium offerebantur, haud acquiescentes, ut sunt ad omnem crudelitatem efferi, vivorum etiam hominum victimis, se coli voluerunt.

Hujus exemplum habemus in Virgilio, qui ab Ænea in gratiam Pallantis, Dijs inferorum octo milites genere illustres sacrificatos esse memorat, quos ex hostibus captivos fecerat. Mos hic fuit non Romanorum modò, sed omnium totius orbis nationum: & pueri Dijs Penatibus passim immolabantur, ut hoc impijssimæ pietatis genere familiæ salutem & incolumitatem stabilirent. Taurici Scythiæ populi nefandâ hospitiū immolatione Dianam suam propitiabant, ut in Orestis, & Iphigeniæ historia meminimus, Bacchus aram habebat in Arcadia, ubi tenellæ virgines flagris lacerabantur: Quod inhumanitatis genus adversus liberos Lacedæmonij exercebant in honorem Mercurij. Teutones & Cimbri, homines non sacrificabant prius; quàm inauditis eos supplicij laniassent. Alij viros senio graves præ cæteris eligebant, quibus ut se expedirent, quoddam viderentur ad omnia inutiles, & Deorum gratiam inirent, inaquas devolvebant; unde Senes *Deponteni* vocabantur.

Hyperborei lautis epulis cum amicis saginatos, & floribus redimitos ex prærupto monte in subiectum mare præcipites, agebant. Cæsar in suis commentarijs de antiquis Gallis refert, solitos aliquando fuisse statuam ex salice enormis magnitudinis erigere, quam vivis completam hominibus ante sua Idola accendebant. Alexander Aristomeni cujusdam meminit, qui in unico Sacrificio homines trecentos ingulavit.

Plurimi proprijs liberis non parcabant, quod era propè quotidianum inter Ægyptios, & Palæstinos. Hoc probrum Israëlitis per varia loca Scripturæ sacræ Deus improperat, qui detestanda hac consuetudine Ethnicos imitabantur, liberos suos per duos ignes tam diu traducunt, donec abirent in cineres vel Idolo, ex æve concavo, igne rubenti, quod *Molech* dicebatur concludentes, in quo dum lentis ignibus consumebantur, inflabantur interim buccinæ, & tympana reboabant, ne miserorum ejulatus exaudirentur, unde loco nomen *Tophet*, id est Tympanum, inditum, ad ipsos adeò Reges Achab, & Manassen hæc peruasit impietas. Hinc facile colligemus, quantum sese homines à Dæmonibus excæcari permiserint, ut tantam barbariem non reformidarent, cujura naturæ & humanitatis omnia reclamant. Ut taceam, quod memorat Drexelius, Mexicanos à Dæmonibus coactos fuisse viginti millia cordium ex vivis totidem puerorum pectoribus excisorum in annos singulos sacrificare.

Jam verò non minor erat in Sacrificijs quam pro defunctis fiebant, immanitas. Nam à plurimis populis hæc lex inviolabiliter servabatur, ut in omnibus hominum genere & dignitate illustrium funeribus, ij mactarentur, qui ut fuerant vivis gratissimi, ita obsequium aliquod in altera vita demortuis præstituri credebantur.

Alij quotquot ex hostibus ceperant, jugulabant, ut author est Virgilius: & meminit Achilles Homerus, qui Trojanos duodecim Patroclo amico suo immolavit. Famulus ille Gladiator Spartanus, qui ex collectis mancipijs iusto exercitu comparato, Romanos ausus est laceffere, trecentos in bello captos coëgit mutuis sese vulneribus concidere, in Ducis alicujus honorem, quem in prælio amiserat, ut ita Deorum ipsi Infernalium favorem conciliaret. Hæc impiissima consuetudo, ita apud Romanos invaluerat, ut si quem ex reip: Proceribus, aut Imperatoribus amississent, multa Gladiatorum copia, fuscum vite sanguine, eorū mortē expiare cogeretur.

Porro diversa fuerunt Sacrificiorum genera. Cum pro terræ frugibus fiebant, victimâ per agros circumlatâ, *Ambrosalia* dicebantur. Centenis aliquando hostijs v. g. bobus constabat Sacrificium, & vocabatur *Hecatembe*. Sed hæc missa faciamus, & de Cæremonijs ab eis servari solitis pauca breviter expediamus.

Primum igitur, certæ animantium species, prout erat Deus ille, cui adornabatur Sacrificium, eligebantur, Mars enim, furiosa tantum &

bellicosa animalia, quales Tauri, requirerat: cujusmodi offerre Jovi nequaquam licuisset, Neptunus mox Tauris, mox equis placabatur. Capri Baccho reservabantur, quod soleant vineas infestare. Ceres & Juno bobus, Diana cervis, & capellis Faunus, alii aliis delectabantur,

Sollicitè curabatur, nè quâ labe aut sordibus, victima notaretur, debebantque antè certo ritu lustrari, uti & qui Sacrificio intererant; alioqui recedendum erat: quod Præco monebat e-lata voce clamans: *Procul est e prophani.*

Deindè libum aliquod ex frumento tosto compositum habere Sacerdos tenebatur quod *Salsa fruges* vel *mola salsa*, vel *Libum adorem* vocabatur, vel certè farinâ sale mixtâ conspergebatur victima, aliàs illegitima cèlebatur.

Postremò jugularam victimam injiciebant in ignem: offerentes autem, aram manu tangere debebant, preces suas cum orante Sacerdote conjungentes; igni deindè vinum affundebatur. Si *Holocaustum* esset, flammis omnia consumebantur: in alijs verò Sacrificijs pars Sacerdotibus, pars etiam offerentibus servabatur.

Peracto Sacrificio, circum Altare Choreæ ut plurimum ducebantur, & Hymni vel Odeæ in Deorum, quibus sacrificaverant, honorem concinnatæ canebantur, tribus aliquando partibus distinctæ, quarum prima, cum ab Occidente versùs Orientem current, *Strophe* dicebatur; alia cum ex adverso reverterentur *Antistrophe*; tertia

tertia Epodus à stantibus ante Altare cãtabatur.

Interea qui Sacrificium peragebat, suo operi diligentissimè intendere debebat, quem propterea monebat Præco clamans: *Age quod agis* uti sub initium inclamans: *Fabete linguis*, & silentium ab adstantibus exposcebat.

C A P U T I V.

De Sacerdotibus Ethnicorum.

UT aliquam Sacrificijs suis Majestatem conciliarent, erant perpetuò Sacerdotes, id est, homines Deorum servitio singulariter addicti, quorum opera, & authoritate ritus omnes ordinabantur.

Curetes sive Corybantes, qui & Galli Phrygiæ appellabantur, Cybeles obsequijs erant destinati, ut cap. 2. lib. 1. retulimus. Erant apud Romanos Virgines Vestales, Vestæ sacris, perpetuè ignis custodiæ dicatæ, & à Numæ Pompilio primùm institutæ, qui volebat, ut author est Florus Historicus, ut quemadmodum sidera in cœlo perpetuo fulgore collucent, ita & hi ignes custodes imperij continuas quasi agerent excubias, ad salutem reip. conservandã.

Præter eos, qui Lupercales ludos ab Evandro institutos celebrabant, Romulus ex quadam Acca Laurentia filios elegerat, quos, cum pro terræ frugibus Sacrificia destinabant, consulere oportebat; quorum Nepotes ob hanc causam *Fratres arvales* dicti sunt.

Plures alios Sacerdotum ordines idè Numæ

instituit, ut Deorum cultui majorem inde splen-
dorem accerferet. Martis Flamines *Salij* voca-
bantur; eò quòd ritus saltando peragerent.
eratquè illis magni illus Clypei, quod *Ancile*
dicebant, demandata custodia, quò fata Roma-
norum contineri credebantur. Sed ut de Sa-
cerdotum varietate pluribus abstinemus, ob-
servandum est, ut Sacerdotalis dignitas illu-
strior redderetur, eandem sibi Reges quosdam
honori duxisse, eratquè certa in Sacrificijs fur-
ctio, quæ illis solis debebatur. Et Numa veri-
tus ne Reges militaribus publicisve curis im-
plici hoc munere perperam fungerentur, Dijs
singulis destinavit Sacerdotes, qui Regis obi-
rent vices, & *Flamines* à voce *Filamen* voca-
bantur, ob aliqua lanæ fila, quibus caput cin-
gere consueverant. Præterquàm quòd singulæ
Flamines Dei illius nomine distinguerentur,
cujus Sacris præerant, ut Sacerdos Jovis *Fla-
men Dialis*, Martis *Martialis* nuncupabatur.

Qui Jovis sacra administrabat, cæteris di-
gnitate eminebat, & solus candido insignis pi-
leo utebatur, adhibebatquè ad ornatum purpu-
ram, quæ dicebatur *Trabea*, cujus alias usus
solis Dijs, & Regibus, item Auguribus, sacris
operantibus erat permissus.

Extinctis tamen post Tarquinium Superbum
Romæ Regibus, ex Sacerdotibus aliquis creatus
est, qui in suis functionibus Regis titulo uteba-
tur; nè qua fortè in vulgus maneret suspicio,
quasi cum Regibus religio labefactata esset;
licet

licet sua in rep. nullum amplius Regem agnoscerent.

Nec pro aris tantum & templis, sed etiam pro reipub. negotijs Sacardotes instituti. Qui enim *Feciales* vocabantur, ad hoc solum modo serviebant, ut foederibus, cum exteris nationibus faciendis praesent. Neque pax aut bellum concludi legitime poterat, nisi aequum esse ipsi declarassent, Bello autem decreto Summus Sacerdos, qui *Pater Patratus* dicebatur; ad id denuntiandum mittebatur. Uti & ratis habitis pacis conditionibus, ad aram cum portico ad pedes posito procedebat, quem uno ictu conficiebat; hoc à Dijs precatus, ut qui sopitum bellum fuscitarent pari fato mulcerentur.

Erant praeter Sacerdotes & Arioli, sive Divinatores, quibus incumbere vel futura praedicere, vel Deorum voluntatem explorare; cum de negotio graviore suscipiendo consultabatur. Ex horum numero alios vocabant Haruspices, qui ex intestinorum iliorumque victimae inspectione suas formabant conjecturas. Alios Augures, qui ex varijs avium actionibus divinabant. Nec deerant in his praestigijs certi ritus, singulari studio observandi: Ariolum in loco sublimiori stare oportebat, & curvum manu baculum quem *Lituum* vocitabant, praetendere; quo certum spatium, quod *Templum* dicebatur, designabat; quo involaturae aves, dictae *Præpetes*, eorum quae discere intendebant, signa proderent: illas autem aves, quarum

cantus observabatur, *Oscines* appellabant.

Plurima etiam cum Pullis instituebatur divinatio, qui si objectum pabulum avidè arriperent, ita ut pars à rostro recideret, optimi omnis augurium esse censebatur, dicebaturque *Terripabium* vel *Tripudium Solistinum*: quod esca recedente solum tangeretur: Si verò refugerent, vel escam frigide lenteque sumerent, mali imminentis augurium credebatur. Atque hic totum illud habes, quod vel emittebat, vel sistebat exercitus, quo universum Romanorum imperium nitebatur, regebaturque; nefas enim erat hinc inconsultis Oraculis magnum aliquid suscipere,

Paucis absolvam: Numa Pompilius, prætereos, quorum meminimus Sacerdotes, Collegium octo Pontificum longè eminentioris ordinis instituit, quibus & alium cum absoluta potestate præfecerat, cujus, erant partes, quicquid ad Deorum cultum pertinebat, moderari & Sybillæ Cumææ libros apud se depositos aservare. Erat hæc ex earum numero Virginum quæ inter Idololatriæ corruptionem, morum innocentiam conservatâ, cælitus afflatæ, futura plurima, etiam de Messie adventu, & præcipuis vitæ ejus sanctissimæ Mysterijs ex vero prædixerunt. Sed caligabant ad tam radiantem veritatis Solem illæ nocturæ, nec arcana sub verbis latentia prius cognoverunt, quam diffusis per orbem universum Apostolis, & Evangelium prædicantibus, oculos tandem aliquando aperuerunt.

Et

Et hæc quidem de Romanis tantum Sacerdotibus dicta sunt, iisque quos officij dignitas præ alijs ex vulgo plurimis commendabat; ex quibus colligere licebit, quantus eorum apud Græcos aliasque mundi nationes esset numerus.

Diodorus Siculus, Julius Cæsar in suis Commentarijs, Strabo, alijque Authores multa referunt, de Druidis Gallorum Sacerdotibus, quorum erat tanta crudelitas, ut ad Deorum suorum aras plerumque homines jugularent. Anno in occasum vergente solenne illis erat gummi Jovi offerendum ex quercubus magna cum reverentia conquirere, ad quam cæremôniam omnes invitabant.

Ad illos Juventutis institutio pertinebat, debebantque Adolescentes ad annos viginti sub eorum vivere disciplina, quod tempus impendebant ut plurimum mandandis memoriæ quibusdam versibus, facultate scribendi prorsus interdicitâ; nulli autem ad publica munia admovebantur, qui ab ijs non fuissent instituti.

Cum generalem conventum celebrabant, servabant illud, quod de Ciconijs Plinius memoriæ prodidit, ultimò venientem in frustra discerpebant, ut alios hac severitate diligentis admonerent; hanc autem ravidam humani Sanguinis sitim, Dæmonum propriam, non in suis modò Sacrificijs, sed in scholis etiam prodebant nam ut de alijs taceam, Herophilus ex illa face insignis, eum Anatomis artem traderet,

suprà septingentos homines, ad scientiæ experientiam, exenterâsse vivos memoratur.

C A P U T V.

De festis in honorem Deorum institutis,

ETHNICORUM festa cæteris superstitionibus respondebant, in quibus usitatæ cærimoniz ea plerumquæ repræsentabant, quæ Deorum erant propriæ, quemadmodum in prioribus libris notavimus, cum de festis Cybeles, Bacchi aliorumquæ ageremus. In festis Cereræ consecratis huc & illuc cum ardentibus facibus discurrebatur, quia, ut agebant, Ceres raptam Proserpinam filiam requirens, totum orbem hoc ritu fuerat pervagata. Hæc solemnitas instituerant Eleusini Græciæ Atticæ populi, ad quæ celebranda solæ mulieres admittæ mille flagitia propudiosè perpetrabant: Quod autem Ceres consilium suum nemini aperuisset, nisi postquam de filia certiora nuntia accepisset, nefas erat, quæ inter Sacra in templo acciderant ulli mortalium revelare.

Pudor ea referre prohibet, quæ Romanæ Matronæ in festis Veneri & Priapo sacris admittere non erubescerant. Pallas Dea militaris ejusmodi festis delectabatur, in quibus certarum Regionum Virgines inter se mutuo præliari non sine sanguine cogebantur.

Lupercalia Romæ agebantur, Lupercis Sacerdotibus nudis per urbem cursitantibus, & caprinæ pelles præferentibus, quod Romani sua olim
pecora

pecora'ia latronibus, eos persequendo, recepissent, cum interea Pani Sacrificium offerretur à Lupercis, qui à Lupercali, ubi templum Pani eructum fuerat, hoc nomen accepere.

Saturnalia, in honorem Saturni Romæ instituta Mense Decembri ad multos dies peragebantur, inter quæ mutata tantisper sorte famuli Dominis imperabant, & ultrò citroque munera mittebantur, non sine magna profusione, & rerum omnium perturbatione.

Græci hujusmodi Sacris erant addictissimi, Athenienses præsertim Panathenæis, Minervæ Sacris, ut Eleusinos, aliosque innumeros præteream.

Apis, sive Serapis, Ægyptiorum Deus, miris etiam festis colebatur. Bos erat certis quibusdam insignitus notis, quæta certos etiam excedere vitæ annos non oportebat; Quibus expletis aquis demergebant, magnoque plangebant luctu: invento autem alio priori simili, publicâ omnium lætitiâ ludi & convivium celebrabantur.

Ita & aliæ nationes in honorem Deorum sibi propriorum, quos *Indigetes* vocabant, sua etiam festa consecrabant: quorum autem memoria ob res præclare gestas per Apotheosim divinis honoribus consecrabatur, etiam *Indigetes* dicebantur, quasi rei nullius indigi.

Et Apotheoses quidem erant certi ritus à Romanis instituti, quibus Imperatores suos in Deorum numerum referebant, Rosinus ex Herodiano

diano hunc nobis ritum sic descripsit: Corpore demortui Cæsaris, ait ille, more aliorum sepulto, ejus ex cera effigies in eburneo thalamo magnificè exornato pro palatij foribus locabatur; illuc per dies septem Medici frequentes invisebant, agebantq̄ è circa statuâ omnia, quasi ipse Imperator æger decumberet: Lectus interea primarijs ex Senatu & Nobilitate viris lectum habitu corporis testantibus cingebatur. Talibus ceremonijs præmissis, absolutisque, tum prius velut mortuus iugebatur; effigies autem in eum locum ferebatur, ubi dignitatibus se suis abdicare magistratus solent, deinde ipsi in imperio successurus, è suggestu, cui (Rostranavium in orbem ibi disposita, in memoriam victoriarum navalium, nomen dederunt) oratione funebri defuncti memoriam celebrabas. Cum perorasset, ibatur in campum Martium extra mœnia, ubi huic mortuo comburendo roguo erat ex lignis aromaticis extractus, quem Romanis equitibus Pyrrhicâ saltatione circumcursantibus, novus Imperator accendebat, unde & subito Aquila evolabat, quæ recentis hujus Dei animam in calos portare credebatur. Consecratione sive Apotheosi in hunc modum absolutâ, ad ludos & epulas se convertebant; dies autem ille quotannis solennibus Sacris, convivisque celebrandus, fastis accensebatur.

CAPUT VI.

De Græcorum ludis in Deorum honore
institutis.

LUDI & certamina, quibus olim exercebatur Adolescentia, non ad formandos solum ad bellum homines, & publicam lætitiã celebrandã, sed ad colendos etiam Deos, quorum Sacra per eos dies agebantur, erant instituta. Præterea mos obtinuerat exercitationis ejusmodi, Sacrificijs aperire & claudere. Imò in ipsis templis minores quidam ludi in usu erant, uti testatur Homerus, de ijs loquens, qui in Minervæ fano aleam exercebant.

Palamedes, Latrunculorum ludam in obedi-
one Trojana dicitur invenisse, & milites docuisse, tum ut honestæ exercitationi indulgentes, otium malorum omnium fontem excuterent, tum ut hæc ludicrã concertatione ad manus seriò cum hostibus conferendas informarentur: sic lusus iste in ordinariam virorum illustrium recreationem transit, abijtque in cæremoniam, in Deorum templis usitatissimã, alearum usu ad lixas tantum & calones relegatõ.

Inter ludos & spectacula, præter symphoniam & organa musica, Decursiones in stadio primum sibi, præcipuumque locum vendicabãt, saltus secundum, proximum Discus, sive globus ex lapide, vel metallo sphericus magni ponderis, quem qui longius altiusve emisset, palmam

palman reportabat. Quartum Ludorum genus erat Lucta, cum bini pro obtinenda laurea certaturi, nudis & inunctis oleo corporibus, alter alterum humi, profternere nitentur. Quintum erat pugna ubi Athletæ, Pugiles dicti, lora ex bovino corio, quæ *Castum* appellabant, vibrantes pugnis inter se contendebant.

Ludi isti, quod concertantes nudi essent, communi appellatione Gymnici appellabantur: locus, ubi exercebantur, Palæstra, qui autem præerant, Gymnastæ vocabantur. Qui quinque illa certaminum genera subiisset, Græcè *Pentathlos*, qui in aliquo vicisset, *Olympionices* dicebatur, qui in omnibus, *Pancratiastes*: quamvis non desinat, qui hoc nomen aliter accipiant.

In quatuor publicis Ordinum omnium conventibus, & Ludorum spectaculis, quæ tanta solemnitate festis temporibus olim in Græcia celebrabantur, supradicta ludicrorum certaminum genera, per annos plurimos usurpata sunt.

Omnium tamen ludorum præcipui celeberrimique fuerunt Olympici, ab Hercule juxta urbem Olympiam Elidis provincie, in honorem Jovis Olympij instituti, in quibus victores, oleæ ramo coronabantur, quinto quoque anno celebrati.

Pythij deinde in honorem Apollinis, quod Pythonem Serpentem sagittis confecisset, consecrat in Iucessere, ubi laurus præmiæ erat victoriæ.

Isthinij ab Isthmo Corinthi, ubi in Neptuni honorem

honorem à Theseo primum fuere celebrati, nomen ducunt. Victores ex pinu coronam referebant.

Alij in Nemæa silva, undè & nomen traxerunt, in memoriam Herculis celebrabantur, à quo ibidem infestissimus Leo fuerat interceptus. Alij his ludis occasionem dedisse volunt Archemorum Lycurgi Regis filium. Historiam paucis complectar: Cùm Argi ad bellum Thebanum cum Adrasto Rege proficiscerentur, in Nemæam silvam delati tantâ aquarum penuriâ laborare cœperunt, ut Nutrix fontem sitientibus quaesitura, Archemorum puerum super Apio herba deposuerit, qui a serpente interea vulneratus perijt, Adrastus & reliqui belli Duces, ut Lycurgum patrem solarentur, in pueri memoriam Nemæos Ludos singulis quinquennijs repetendos instituerunt, volentes, ut certaminis Arbitri habitu lugubri interessent & victores Apio coronarentur.

Tandem post multos annos, præter quinque nominata certaminum genera, quæ Pancratium Græcè, Latine Quinquertium dicebantur, inventa est Equestris & Curulis Decursio ad metam in Hippodromo, qui ab aliquot stadiorum longitudine Stadium, & ab Ovali figura Circus, undè & Circenses ludi vocabantur.

Circus, in quo ludi peragebantur hinc Alphæo flumine, illinc continua gladiatorum in modum sepi in cuspidem extantium serie claudabatur. Repagula sive Carceres, ubi cursores cum equis

equis, & curribus signum ad certamen expectabant, lineâ plerumquë dividebantur, vel ducto fune prætendebantur, Dato signo, in Palæstram toto impetu effusi Metam versùs properabant, quæ in Obelisci, vel columnæ figuram prominebat, debebatquë non tantùm attingi, sed etiã septies circumiri, ut præmium referretur. Si bigæ vel currus ad metam, aliosvë currus alii derentur, ingenti impetu dilacerabantur.

Qui equis decurrebant, præter illum, cui infidebant. alium sæpè manu ducebant, tantâquë corporis agilitate & industria valebãt, ut ex altero insilirent in alterum; quam ob causam *Desultores*, sive *Desultarij* vocabantur, eodem nomine ad Romanos derivato, qui animo erant in quamlibet partem volubili.

Viri eligebantur scientiã clarissimi (Hellenodicos dicebant) qui ejusmodi concertationibus cum potestate præficiantur: eorum partes erant præmium adjudicare victoribus, & controversias nasci solitas sua auctoritate dirimere. Victores à popularibus in civitates suas per stratas murorum ruinas magnâ pompâ excipiebantur.

Inter fortissimos temporum illorum Athletas primi nominis fuere Milo Crotoniates, & Polydamas, ut de Arrechione nihil dicam à Philostrato inter Heroum tabulas relato, qui solo prostratus, etiam cum animam ageret, Adversarium confecit, & moriendo laureã reportavit.

Milo Taurum bicanem humeris per totum
stadij

Stadij spatium portatum pugno occidit, totumque eo die voravit. Malum granatum tanta firmitate, sine læsione fructus tenebat, ut nemo posset eripere: lubrico saxo junctis pedibus insistentem nullâ vi quisquam loco movere poterat. Quum autem universâ nervorum fiduciâ arborem in parte mediâ hantem diducere voluisset, brachijs hinc inde constrictis, & deficiente conatu retentus, lupis in prædam cessit.

Polydamas adhuc adolescens, Leonem in Olympo monte inertis aggressus, superavit. Taurum ingentem apprehensis extremis pedibus retrostibat, currum agitatam sese opponendo alterâ manu prehensum ex cursu retrahebat. De Valente Cæsaris Augusti Centurione propè eadem narrat Plinius in suis historijs.

Addam locò Periodi, Græcos in his Ludis, ac exercitationibus ita ad militiæ robur, agilitatem, & industriam instructos fuisse, ut exiguâ militum manu ingentes aliquândo exercitus profligarent, quos in Græciam Persia immittebat, ut in historia sancta, post res gestas Daniëlis, & Zorobabelis recensitas meminimus.

C A P U T VII.

De spectaculis Romanorum.

PRÆTER alias Nationes, quæ instituendis spectaculis Græcos imitatae sunt. Romani primo loco numerantur, qui propterea varios Circos erexerant, quorum celeberrimus fuit, quem tria stadia longitudine complectentem Tarquinius Priscus extruxit. Hunc

Hunc Julius Cæsar sumptuosissimis ædificiis exornatum pulcherrimis aquarum ductibus quos Euripos nominabant, per gymnasium circumdavit. Tantam autem erat amplitudinis, ut quantumvis numerum spectantium commodè teneret in sedilibus sensim elevatis sub triplici porticum ordine, uno post alium in collis modum ita affurgente, ut qui ante sedebant, retro sedentibus non officerent. Primam porticum magistratus, alteram Equites, tertiam vulgus occupabat, non promiscuè, sed per curias suas distributum.

Locus palæstræ uti proximus, ita & ad spectandum commodissimus erat Orchestra, cujus frontem *Pedina* locus cæteris eminentior occupabat, ubi Imperator suo in throno conspicuus, videbatur: ad Orchestram soli cum Tribunis plebis & Vestalibus, Senatores admittebantur: præ reliquis tamen, qui ludos instituerat, in eosque sumptus suffecerat, & dicebatur *Editor*, *Munerarius*, *Agonotheta*, sive *Erabæta* Præmium victoribus constitutum *Brabium* vocabatur.

Sub Imperij nascentis initia soli Reges erant Agonothetæ, Prætores deinde ad hanc admissi dignitatem: Tandemque firmato Imperio, non Imperatores modo, sed & Consules etiam, alijque Magistratus provinciam ineuntes, populi benevolentiam similibus spectaculis veniebantur.

Tanta ad hos ludos aviditate populus Romanus ferebatur, ut quandoque triduum integrum, somni cibique propemodum obliti illic hæs-

rint; quanquam & qui ludos procurabant, instructis etiam in communis epulis populum quandoque recrearent.

Ludorum apud Romanos major semper fuit magnificentia, quam apud Græcos, licet hi ad suos Olympicos ex omni hominum genere, ac ordine frequentissimi convenirent, neque unquam tanta fuit in Agone gloriose decertantium, spectantiumq; multitudo, neque tantus ornatus ac splendor in Græcia, quantus Romæ spectabatur, maxime propter pompam exquisitissimam quâ ludos auspicabantur,

Priusquam enim ad ludos veniretur, per stadium longo ordine portabantur Deorum virorumque illustrium statuz, sequentibus magno numero curribus, in quibus præter relata ab hostibus spolia, pretiosissimi reip. thesauri visebantur. Succedebant ritu supplicantium in pulcherrimos ordines distributi Sacerdotes, Augures, & Pontifices, qui Deo, vel alij profestorum differentia, Sacrificia offerebant.

Seculares Ludi post centesimum annum recurrentes magno celebrabantur apparatu; Præcone per totam Italiam ad ludos invitante, quos nec vidissent unquam, nec amplius esset visuri.

Temporum successu plurima ad pompam & splendorem spectaculorum à Romanis adjuncta sunt; Nam præter Gynnica certamina & decursiones Equestres, & Curules, inventa est ludicra Gladiatorum pugna, cum Naumachijs, seu ratibus fluitantibus, & venationibus omnis generis

generis animantium institutis. Ad hæc exhibenda magnæ molis Amphitheatra erexerunt, quorum figura Ovali haud absimilis, in varios graduum ordines distinguebatur, ubi sedebant Spectatores.

Spectacula in medio Amphitheatris habebantur, quem locum *Arenam* vocabant. ab arena, qua pavementum tegebatur, ut effusus sanguis facilius ab aspectu moveretur.

In Amphitheatrorum cavernis belluæ ad certamen, vel aquæ ad pugnam navalem, educendæ servabantur. Reliquæ ædificij partes fornicibus implebantur, & scalis, per quas ad porticus ascendebantur, quarum exitus *Vomitoria* dicebantur, quod confluens multitudo sese illac ludis absolutis glomeratim effunderet. Qui locum ad spectandum non habebant, quia in varijs angulis stare cogebantur, *Excuncti* dicebantur.

Vespasianus Imperator lapideum Amphitheatrum ædificari jusserat, à Tito ejus filio postea absolutum, tantæ amplitudinis ut centena milia sedentiû, stantium verò viginti milia caperet.

Inter spectacula in Amphitheatris exhiberi solita primum erat Gladiatorum, qui legibus iniquissimis, & ab omni humanitate alienis coacti, vel propria libidine acti, instigante Dæmone, more Duellantium nostri temporis, mutuis sese invicem vulneribus ad oblectandum populum conficiebant. Hæc immanissima laniena in demortuorum funeribus primum usi ata,
succellu

successu temporis in consuetudinem abiit adeo, ut quò quisque potentior erat, qui spectaculum præbebat, secundum occasionum varietatem, centeni, & amplius in arenam descenderent, eoquè tandem crudelitatis ventum est, ut ex Imperatoribus Romanis, alij mille, alij ad decem millia gladiatorum ad hanc carnificinam, quæ plures aliquando dies tenebat, producerent.

Erant ejusmodi ut plurimum mancipia, & mediastini, qui primum Lanistæ, id est, artis gladiatoriæ magistris instituendi tradebantur, *Batualia* erant locus ubi sese exercebant ense obtuso sive *Rude*; quam actionem exprimentes dicebant *Rudibus batuere*.

Porro non unum erat gladiatorum genus: nam alij nudo tantum gladio, & scuto decertabant: alij erant toto corpore cataphracti: alij *Andabata* dicti, velatis oculis manus conferebant: alij Retiarij, quòd reti ad antagonistam, implicandum uterentur; quo quicumquè involveretur, mortem nulla poterat ratione effugere alij Myrmillones, qui piscem gerebant in galea.

In Gladiatoriâ sese etiam Pumiliones seu nani ingerbant, qui quamvis forent ex infima hominum sorte, reperti sunt tamen ex Romanis Equitibus & Senatoribus, imò & ex ipsis Imperatoribus aliqui suæ dignitatis adeo oblitæ, ut cum infami illa perditissimorum colluvione spectacula proponerent.

Victor antagonistam plerumquè occidebat, nisi spectatores complicato pollice vivum serva-

si postularent: uti contra signum condemnatio-
nis erat, cum siccum pollicem ostendebant.
Antiqui Galdiatores, quique suam in varijs cer-
taminibus fortitudinem atque industriam pro-
baverant, in signum oblata libertatis Rude do-
nabantur.

Eorum merces *Authoramentum* dicebatur;
undè qui pecuniam acceperat, & jusjurandum
ad digladiandum præstiterat *Authoratus*, qui
verò promissum exsolverat *Exauthoratus* vo-
cabatur.

Speâculorum jusundissimum, sive in Circo,
sive in *Amphitheatro* erat ferarum venatio.
Centum aliquando Struthiocameli, & plures
Leones in arenam educebantur Titus Impera-
tor produxit quinq; millia ex triginta bellu-
rum generibus, ut Leonum, Elephantorum,
Ursorum, Taurorum, Aprorum Rhinocerotum,
Pantherarum, &c: Aliquando feræ inter se præ-
liari permittebantur; aliàs homines, ad fune-
stam illam concertandi artem instituti, cum
belluis committebantur, aliàs etiam nudi obij-
ciebantur lacerandi; ut de plurimis Christi
Martyribus legimus. Nonnunquam stupendo
artificio tota Amphitheatri facies in silvam a-
mœnissimam convertebatur, ubi discurrentes
aliæ aliò belluæ gratissimo oculos spectaculo
delectabant: Interea ex secretis canalibus,
ex omni odorum genere suffitus exhalabatur,
qui omnes mira suavitate demulcebat. Aliquan-
do, etiam per varia *Pegmata* sive occultas quas-
dam

dam machinās, urbes, incendia, confictus uno momento parēbant disparebantque. Nihil de velis dicam linteis, sericisve immensa magnitudinis, quæ in aëre ad solis radios refringendos cendebantur. Nihil de Schedulis, & pilulis, quas Imperatores ad magnificentiæ ostentationem jaciebant, quas qui feliciter collegisset, in ijs signatum legebat præmium, quod erat representatâ Schedâ accepturus. Quo in genere Titus tam profusus fuisse memoratur, ut in ludis, quos aliquando Romanis præbuit, octoginta milliones expenderit.

Exhibebantur præterea in Amphitheatro ludi navales, & configentium inter se biremium ludicri concursus, quæ super aquas, speciem quandam maris referentes, ex occultis eductas canalibus, velis remisque summa contentione agitabantur. Nonnunquam immani sumptu, pudendoque luxu, aquarum loco, vinum inducebatur, navium ferendarum capax earumque confictus. Nec deerant, qui personas agerent. Tritonum, Sirenumque suavissimo vocum concentu cantantium, & mira corporum agilitate saltantium. Veros aliquot Cetos, aliaque id genus marina monstra ad spectaculum produxere.

Alia profus erat Theatri, quàm Circi ac Amphitheatri facies, si gradus sedentium & subsellia exceperis; Theatrum enim erat locus, Ludionibus, & Mimis, hominum mores ridicula gesticulatione imitantibus, Sannionibus, atque Circulatoribus ad quamvis simulandam per-

sonam, & praxtigias, & scurriles iugas idoneis
 Musicis item, sed Concedis maximè, & Traga-
 dis propriè destinatus.

Scena theatrorum, sive pars illa, quæ à fron-
 te videbatur, tabulis constabat versatilibus, &
 per occultos cardines reductilibus; ut mutari
 repente scenæ facies exterior posset, pro mu-
 tationum varietate, quam res, quæ agebatur,
 postulabat, Scena comica privatis ædibus haud
 erat absimilis; Satyrica verò mira hinc monti-
 um & vallium, inde fontium, specuum, fluvii-
 orumquæ amœnitate, spectantium oculos oble-
 scabat.

Narrat Plinius, quantâ operismagnificentiâ
 Scaurus theatrum excitavit; Cujus luxum &
 splendorem cum adæquare Curio non posset,
 exquisitissimi artificij opere superavit. Theatra
 duo molitus est, ex cardinibus suspensa, quæ
 cum universa spectantium multitudine, cujus
 erant capacia, in Amphitheatri formam verte-
 bantur. Pompejus uti rerum gestarum gloria
 & magnitudine, ita & splendore Theatri nul-
 li Majorum concessit, quod Veneri consecra-
 tum, templo insuper eidem dedicato, exor-
 navit.

Sed in ludis istis in Deorum honorem potis-
 simum institutis nihil honestum, nihil pud-
 sum agebatur. Neque enim solum res à se for-
 titer gestas, sed belluaciones & ganeas, &
 propudiosa quaque flagitia, & quicquid a-
 mientes libidine in tenebris patraverant, in
 publicam

publicam theatri lucem producere non erubescabant: Quidquid autem in Circo, vel Amphitheatro representabatur, mera erant immanissimæ crudelitatis exempla, quæ spectantium animos ad omnem inhumanitatem efferarent. Hoc splendore Sygius veterator homines fascinabat, excœcatisque eorum oculis, ne Religionis suæ turpitudinem aliquando agnoscerent, apertum tenebat vitiorum omnium Gymnasium, & pudenda Deorum, quos colebant, flagitia, velut illustria facinora, & festivos lepores imitanda proponebat.

Cæterùm, postquam terum tam detestandarum Historiam retexuimus, quas veri Dei ignorantia, aliaque scelera in orbem induxerant, eam meliori clausula coronare non possumus, quàm *Iesu Christo* Domino nostro honorem, & gloriam tribuendo, & Crucem illam triumphatricem, adorando, ejus unius virtute monstra illa omnia impietatis, gloriosissime confecit; & cum debita gratiarum actione infinitam ejus bonitatem celebrando, quæ ex abyssu tam execrabilium errorum mundum liberavit, ut initio hujus operis præfatus sumus, Dignum enim & justum

est, ut qui Historiæ nostræ
principium fuit,
idem sit &

FINIS

H₂

IN.

INDEX CAPITVM,
 PRÆFATIO
 DE DEORUM INANIVM
 ET IDOLOLATRIÆ
 ORIGINE,
 LIBER PRIMUS.

De Dijs Ethnicorum majoribus

CAP. I.	H istoria Saturni.	1.
CAP. II.	H istoria Cybeles.	4.
CAP. III.	Historia Jovis.	5.
CAP. IV.	Historia Junonis.	8.
CAP. V.	Historia Apollinis & solis	10.
CAP. VI.	Historia Dianæ	17.
CAP. VII.	Historia Bacchi	19.
CAP. VIII.	Historia Mercurij	21.
CAP. IX.	Historia Veneris	23.
CAP. X.	Historia Auroræ & aliorum De- orum Cœlestium	4.
CAP. XI.	Historia Neptuni & aliorum De- orum Marinorum	27.
CAP. XII.	De Dijs terrestribus,	43.
CAP. XIII.	De Dijs Inferni	35.
CAP. XIV.	De Dijs quibusdam privatis	41.

LIBER

LIBER II.

Historia Semi Deorum. antiquo-
rum 43.

PRÆFATIO.

CAP. I.	H istoria Persei.	45.
CAP. II.	Historia Herculis.	48.
CAP. III.	Historia Thesei,	58.
CAP. IV.	Historia Castoris & Pollucis	64.
CAP. V.	Historia Orphei.	66.
CAP. VI.	Historia Jasonis	69.
CAP. VII.	Historia Cadmi	73.
CAP. VIII.	Historia Oedipi	75.
CAP. IX.	Bellum Thebanum,	77.
CAP. X.	Historia Antigoni	81.
CAP. XI.	Historia Tantali.	83.
CAP. XII.	Historia Atrei & Thyestis	85.
CAP. XIII.	Historia Progne & Philom:	86.
CAP. XIV.	Historia Regum Trojan.	88.
CAP. XV.	Historia Paridis.	90.
CAP. XVI.	Grecorum contra Trojanos. con- spiratio	93.
CAP. XVII.	Trojæ Obsidio.	97.
CAP. XVIII.	Trojæ Occupatio.	104.
CAP. XIX.	Gesta Agamemnonis & Orestis post Victam Trojam.	108.
CAP. XX.	Gesta Ulyssis post Victam T ^r o- jam.	110.
CAP. XXI.	Historia Æneæ	116.
CAP. XXII.	De Veritate Fabularum.	123.

LIBER TERTIUS.

De Honoribus quos Ethnici Dijs suis exhibebant.

PRÆFATIO.

CAP. I.	De Idolis	P ^a .	131
CAP. II.	De Templis. Gentilium		136.
CAP. III.	De Sacrificijs Ethnicorum		139.
CAP. IV.	De Sacerdotibus Ethnicorum		143.
CAP. V.	De Festis Ethnicorum		148.
CAP. VI.	De ludis Ethnicorum		151
CAP. VII.	De Spectaculis Romanorum		155.

IN-

INDEX RERUM

	Byla Mons	p	54.
	Absyrtus Medea Frater		71.
	Arca Laurentia		143.
	Achelous Thetidis Filius.		56.
	Acheron Fluv: Infern.		36.
	Achilles Pelei Filius.		299.
	Acrisius	7.	45.
	Aetion	18.	
	Admetus Rex Thessalia	11.	22.
	Adonis à Musis occisus.		15.
	Adrastus Argorum Rex		78.
	Adytum locus templi.		138.
	Aacus Iudex Inf:		38.
	Acastor Aedepol. Forma jurandi		66.
	Aegyptus Thyeftis Filius.		85.
	Aegaeus Rex Athen.	58.	61.
	Agina Insula		38.
	Aeneas ejusq; historia.	11.	21.
	Eolus	31.	111.
	Aeson Jasonis Pater	71.	
	Aesculapina.	10.	64.
	Aetna.	6.	8.
	Agamemnon Ejusq; historia	86.	119.
	Aganippides Musa		15.
	Agave Cadmi Filia		74.
	Age quod agis.		143.
	Agenor Rex Phanicia		73.
	Agonotheta		156.
	Ajax Telamonius	89. 99.	101.

Alban

Albani Italia Populi.		122.
Alba Regionis Caput.	17.	110.
Alemena Hercules Mater.		48.
Alecto Furia Inf.	37.	120.
Alphens Fluv.		52.
Altaria Delubrorum		138.
Althea		59.
Amalthea		56.
Amata Latini Regis uxor		120.
Amathus Mons in Cypro		24.
Amazones ab Hercule Victae		51.
Ambarualia		141.
Amphiarus		75.
Amphion	66.	74.
Amphitheatra	158.	162.
Amphitrite Uxor Neptun.		28.
Amphitriton		55.
Anchises	48.	116.
Andabata	89.	155.
Andromache	106.	116.
Andromeda		46.
Adrianopolis Olim Orestia.		110.
Ancile	97.	144.
Antenor Trojan: Dux	103.	116.
Anticlea Ulyssis Mater		119.
Antigona Aedipi Filia.		77.
Antimachus Poeta		78.
Antinous		119.
Antiphanes. Rex		112.
Antistrophe. quid?		142.
Aper Calydomus.		59.
Apis Aegypti Deus.		149.
Apium		

122.	<i>Apium herba</i>		153.
110.	<i>Apollo Eiusq; historia</i>		10.
48.	<i>Apotropæi</i>		56.
120.	<i>Apotheoses Romanorum</i>		150.
52.	<i>Arctophilax</i>		27.
138.	<i>Argi.</i>	79.	82.
59.	<i>Argonautæ</i>		69.
56.	<i>Argo Jasonis Navis</i>		99.
120.	<i>Argus</i>		99.
24.	<i>Ariadne</i>		61.
51.	<i>Arion</i>		66.
141.	<i>Arifæus</i>		68.
75.	<i>Aristomenes</i>		140.
74.	<i>Arrixi in</i>		154.
162.	<i>Artomisia</i>		137.
28.	<i>Ascanius</i>	116.	122.
85.	<i>Asinus</i>		127.
116.	<i>Asini Baccho sacrificati</i>		20.
155.	<i>Affaracus Trois Filius</i>		89.
116.	<i>Affyanax ejusq; mors</i>	106.	107.
46.	<i>Atalanta</i>		79.
110.	<i>Athamas Thebanorum Rex.</i>		30.
44.	<i>Athlas</i>		46.
16.	<i>Athletæ apud Veteres</i>		152.
19.	<i>Atreus & ejus historia</i>		85.
77.	<i>Atropos</i>		37.
8.	<i>Augias Elidarum Rex</i>		52.
29.	<i>Augures Antiquorum</i>		145.
12.	<i>Aurora</i>		24.
12.	B <i>Aal seu Belus.</i>		129.
9.	<i>Babylon & muri ejus.</i>		136.
40.	<i>Bacchantes</i>		20.

Bacchus Ejusq. historia.	19.
Bassarides	20.
Belides	39.
Belus	138.
Bellerophon	47.
Bellum Thebanum	77.
Bellum Aeneae cum Turro	121.
Beotia	73.
Berecynthia	4.
Bestiae Amphitheatrales	161.
Bimater Nomen Bacchi.	19.
Bootes constellatio.	27.
Bosphorus Thraciae	71.
Brabeuta, Brabium	356.
Briareus, v. Egeon Gygas.	6.
Briſeis	100.
Bromius Nomen Bacchi	19.
Brontes faber Vulcani	3.
Busiris Rex Egypti	52.
Busiris Neptuni Filius	53.
Byrsa Nomen Chartaginis	118.
C acus Vulcani filius	53.
Cadmus ejusq. historia.	73.
Calchae Augur	99.
Calliope musa.	14.
Calisto stella	26.
Calpe mons	54.
Calypso Nympha	114.
Camilla Volscorum Regina	122.
Canis major sidus.	26.
Capanens Argibus	83.
Capharena Mons	308.

Capra

Capra Fauno sacrificata	142
Carceres Circi repagula	153
Charites sive Gratia	24
Charon Nauta infernalis	36
Chartago à Didone condita	118
Cassandra Priami filia	98. 106
Cassiopea Cephei uxor	26
Castalides Musæ	14
Castor & Pollux eorumq; historia	64
Cæstus	15 2
Centuari monstra	40 62
Cepheus Andromedæ Parens	26
Cerberus	37
Ceres DEa frugum	19. 83
Cæsares in numerum Deorum relati	150
Charybdis	31
Cerba Diane	96
Chimæra ejusq; descriptio	37
Chiron Centaurus	10
Cælum Deorum antiquissimus Saturni Parens	1
Ciconij Thraciæ populi	110
Circe maga	33 112
Eius historia	112
Clio Musa	14
Chloris Latonæ filia	84
Clotho parca	37
Clytemnestræ uxor Agamemnonis	86. 109
Cocytus fluvius infernalis	36
Eolchides	31
Collegium Pontificum à Numa institutum	146
Colossus Rhodius	13 136
Cortina Tripus	14

<i>Eorcyra Insula</i>		114.
<i>Creon Rex</i>	55.	72.
<i>Corybantes</i>	2.	4.
<i>Cupidines Venere geniti</i>		24.
<i>Creta sive Candia Insula</i>	61.	126.
<i>Creusa Priami filia.</i>		90.
<i>Eureta sive Corybantes</i>		2.
<i>Cuma in Italia</i>		120.
<i>Cianeae Caves.</i>		71.
<i>Cybele & ejus historia</i>	2.	4.
<i>Cyclopes</i>	8.	11.
<i>Cyllenus Arcadie mons.</i>		21.
<i>Cynosura stella</i>		26.
<i>Cynthia Nomen Diane</i>		17.
<i>Cytherea Mons Cypræ</i>		24.
<i>Cyberides Musæ</i>		14.
<i>Cytheron Mons.</i>	14.	75.
D <i>Ætylus.</i>		2.
<i>Danae Acrisy filia</i>	4.	45.
<i>Danaides Danai Danaus.</i>		39.
<i>Daniel Propheta</i>		129.
<i>Daphne ejusq; Metamorphosis</i>		11.
<i>Dardania Dardanus</i>	88.	89.
<i>Dares & Dictys historia.</i>		127.
<i>Dadalus ejusq; historia</i>		23.
<i>Deianira.</i>		46.
<i>Deiphobus, Priami filius</i>		13.
<i>Dridamia.</i>		95.
<i>Delia, nomen Diane</i>		17.
<i>Delos, Insula erraticæ.</i>		10.
<i>Delphi Urbs, ejusq; templum.</i>	14.	73.
<i>Dæmones.</i>		41.

Desultores

114.	Desultores, Desultorij.		154.
72.	Diana, Diana fascelis,	17	110.
4.	Dido, ejus historia, Mors.		118.
24.	Diomedes, Rex Thracie.	52.	98.
126.	Diomedes, Rex Ætholie.		98.
90.	Dionysius, nomen Bacchi.		19.
3.	Dioscouri.		65.
120.	Diræ, furie Infernales		37.
71.	Discordia, Dea.		91.
4.	Dodone, Nemus.		69.
11.	Drepanum Scilie Urbs.		117
21.	Druides, Gallie Sacrificuli.		174.
26.	Dyndimena.		4.
17.	E Ditor.		154
24.	Æetha, Medea Patcr.		75.
14.	Electra.		88.
75.	Eleusis, Urbs Attica.		48.
2.	Elisa, nomen Didomis.		10.
45.	Elpenor, Ulyssis Socius.		113.
39.	Endymion Pastor.		17.
129.	Enceladus, Gygas.		6.
11.	Entheus, Telluris filius.		54.
89.	Epeus Mathematicus.		99.
27.	Ephesus, Ephesij. 7. Epimetheus		18.
23.	Epirus.	106	7.
46.	Epulones templi officiales.		38.
131.	Equestres decursus Sc.		54.
95.	Erato, Musa.		4.
17.	Erichthonius.	26.	88.
101.	Eridanus, sive Padus fluvius.		6.
73.	Erostratus		8.
41.	Erymanthus, Mons Arcadie.		50.

Eteocles.	9,
Evadne, Capanei uxor.	83,
Esan nomen Bacchi.	21,
Evander, Rex Italie.	34, 111,
Eubœa, Insula.	95,
Evobe Esan, Bacchantium clamor.	21,
Eumenides furia:	37, 39,
Eurippi canales in Circo.	156,
Europa Agenoris filia.	7,
Euryalus.	122,
Euridice, Creontis uxor.	82,
Alia Orphei.	68,
Eurilochus, socius. Ulys?	112,
Eurypilus Haruspex	99,
Euristheus Steleni filius.	47, 51,
Euterpe musa.	14,
Excuneati	158,
F unus agrestis Deus.	35,
Fabere lingvis, quando usurpatum.	143,
Fœciales, Antiquorum Sacrificuli.	145,
Festa instituta in honorem falsorum Deorum	148
Eilamen, Sæjus Origo.	144.
Flamen, nomen Sacrificuli.	144,
Flamen Dialis, Flamen Martialis.	144,
Flora. Dea.	9,
Fortuna Dea.	41,
Francus seu Francio filius Hectoris.	116,
Fratres arvales, Sacrificuli.	143,
G alli Phrygia.	145,
Ganymedes Trois filius.	78,
Gemini, signum Zodiaci.	65,
Geryon, Hispania Rex.	52,
Gigantes.	39, 61

<i>Gladiatores immolati.</i>	155,	
<i>Eorum ludi.</i>	158,	159.
<i>Glaucus ejusq; historia.</i>		38,
<i>Gorgones, Phorcidis filia.</i>		46,
<i>Gymnaste, ludorum praefecti Gymnici ludi Gra-</i>		
<i>eorum.</i>		152,
<i>Gyges, ejusq; annulus.</i>	28,	144,
H <i>Arpye.</i>		37,
H <i>Haruspices.</i>		145,
<i>Hebe, Dea Juventutis, filia Junonis.</i>		8,
<i>Hecate, nomen Dianae Hecatombae.</i>	140,	17,
<i>Hector, Priami filius.</i>		92,
<i>Ejus Mors.</i>		110,
<i>Hecuba, uxor Priami.</i>	91,	102,
<i>Helena.</i>	65,	92,
<i>Helenus, Priami filius.</i>	92,	117,
<i>Heliades, phaetonis Sorores.</i>		15,
<i>Helicon, Mons Parnasso proximus.</i>	15,	45,
<i>Heliconiades, Musae.</i>		14,
<i>Helice, Stella.</i>		26,
<i>Helle, Nepheles filia.</i>		30,
<i>Hellenodici.</i>		154,
<i>Hemon, Creontis filius.</i>		82,
<i>Heneti, Paflagoniae populi.</i>		110,
<i>Hercules.</i>		46
<i>Ejus historia, & labores.</i>		48,
<i>Hermaphroditus.</i>		22.
<i>Hermophilus, Druidum Doctus.</i>		147,
<i>Heroes, sive Semi Dei.</i>		43,
<i>Hesione Laomedontis filia.</i>	12,	89,
<i>Hesperides Nymphae.</i>		53,
<i>Hesperus Stella.</i>		26,

Hippocentauri

Hippocentauri.		63,
Hippocrene.		47,
Hyppolita Regina Amazonum.		51,
Ejus filius.		63,
Hippomedon.		79,
Hippomenes.		79,
Hippodamia.	63, 84,	110,
Hirci Baccho Sacrificati.		20,
Holocaustum		142,
Hyades Nymphae		12,
Hyacinthus Apollini charus		12,
Hyacinthus flos, ejus origo		12,
Hymni in Sacrificijs usitati		142,
Hymeneus, Nuptiarum Deus		24,
Hylas		70,
Hyperion, unus ex Titanibus		13,
Anus Rex Italiae		3,
Iasus Dardani Frater		88,
Iason, ejusq; Historia		69,
Icarus, Daedali filius		23,
Ida Mons	88,	91,
Idololatria, ejusq; Orig o		134,
Idola antiquitatis		164,
Idomeneus, Deucalionis filius		99,
Ilus Trois Filius		89,
Infernus		35,
Ino, uxor Athamantis	30,	31,
Ino Cadmi filius.		74,
Indigetes Dij.		149,
Ió pean, Cantus laetitiae.		10,
Iocasta, Creontis filia.		75,
Iphiclus.		49,
		Iphigenia,

63.	Iphigenia, Agamemnonis filia.	96,	110,
47.	Ismena Oedipi filia.		77,
51.	Isis, pro Luna.		139,
63.	Isthmus Corinthi.		151 ^c
79.	Ithaca, Insula.		93,
29.	Itis.		87,
10.	Iuno, ejusq; Historia.	2,	8,
20.	Jupiter ejus Historia.	2,	5,
42.	Jupiter Olympius.		137,
12.	Ixion.		40,
12.	L abyrinthus Cretensis.		23,
12.	Egypti.		138,
42.	Lachesis Parca.		37,
24.	Laertes, Rex Italia.		93,
70.	Laius, Thebanorum Rex.		75,
13.	Lanius , gladiatoris praefectus.		159,
3.	Laocoon.		104,
89.	Laodamia.		100,
69.	Laomedon, Trojan. Rex.	12,	89,
23.	Lares Dij.		41,
91.	Latinus, Italia Rex.		120,
24.	Latium, ejus Origo.		3,
54.	Latona, Apollinis & Dianae Mater.	10,	40,
99.	Lavinia, Regis Latini filia.		120
89.	Lavinium, urbs Italiae.		122,
35.	Laurentura, urbs Italiae.		120,
31.	Lausus, Mesentij filius.		122,
74.	Lectisternia eorum Origo.		138,
49.	Leda, uxor Tyndari.		64,
10.	Lemnos Insula.	8,	58,
75.	Lenaeus, Lyeus, Liber, Bacchi nomina.	19,	
49.	Lestrigones, Antropophagi.		112,
1			Leucothea

Leucothea.	ii4,
Lituus, Augurum Scipio.	145,
Lotos fructus.	iii,
Lotophagi.	iii,
Lucifer stella.	26,
Lucina, nomen Dianae.	18,
Luna, pro Diana accepta.	17.
Lupercalia, Lupercal.	34
Luperci, Flamines Panis.	148
Lupi Sacrificati Apollini.	52,
Lucta Ludus Grecorum.	26,
Lycæon, Rex Arcadia, Pelasgi filius.	95,
Lycomedes.	57,
Lycas.	55,
Lycus Thebis proscriptus.	70,
Lyncous.	82
Lypara Insula.	82
M achaon Æsculapij filius.	58,
Maja Nereurij Mater.	21,
Marathon.	59,
Mars Deus belli.	9,
Marsyas, Satyrus.	14,
Mausolus, Rex Carie.	137,
Mausolea.	137,
Medea.	58,
Medus.	72,
Medusa, in Gorgoniduna.	46,
Magalesta, Ludi Cibeles.	4,
Megara uxor Herculis.	55,
Megera, Dea infernalis.	3.
Meleager, 59, Melicertes.	30,
Melpomene, Musa.	14,
Memnon, Auroræ filius. 26 97, 101,	Me

ii 47	<i>Menandēs, Bacchi Sacerdotes.</i>	20,
145,	<i>Menecaus, Creontis filius.</i>	78,
iii,	<i>Menelaus, Rex Spartanorum.</i>	92,
iii,	<i>Mercurius,</i>	9, 21, 34,
26,	<i>Mezentius, Rex Italiae.</i>	46,
18,	<i>Midas, Rex Phrygiae.</i>	121,
17,	<i>Milo Crotoniatus,</i>	67
34	<i>Minerva.</i>	154,
141	<i>Minos, Rex Creta.</i>	146,
152,	<i>Minotaurus.</i>	23,
26,	<i>Mnemosyne, Musarum Mater.</i>	15,
95,	<i>Moloch, Idolum.</i>	60,
57,	<i>Molossus Rex Epiri</i>	14,
55,	<i>Moly, herba Deorum</i>	140,
70,	<i>Momus</i>	106,
82	<i>Morpheus, somniorum Deus.</i>	112,
81	<i>Munerarius, Agonotheta</i>	42,
99,	<i>Myrmidones.</i>	37,
101,	<i>Mirmillones.</i>	156,
59,	<i>Myrtillus,</i>	38,
9,	<i>Misia Regnum</i>	159,
67,	<i>Najades, Nymphae.</i>	85,
137,	<i>N Achelai filia.</i>	95,
37,	<i>Narcissus.</i>	56,
58,	<i>Naunahie.</i>	126,
72,	<i>Nauplius.</i>	157,
47,	<i>Nausicae Arsinoi filia.</i>	10,
4,	<i>Nemaea Sylva</i>	114,
55,	<i>Nemesis, Dea.</i>	50,
3,	<i>Neoptolemus.</i>	42,
30,	<i>Nephete</i>	05,
141	<i>Neptunus, Saturni filius. Ejus historia.</i>	30,
		27
	<i>Nereus.</i>	

Nereus, Thetidis filius.		290
Nereides, Nymphae.	291	460
Nessus.		560
Nestor.		990
Nioke, Tantali filia.		840
Nysa, urbs à Baccho condita.	320	200
Nisus, Rex Megarensum.		310
Nisus, Aeneae socius.		220
Numa Pompilius.	320	50
Bsidio Trojana.		960
Oceanus pro Deo habitus.		280
Oedipus, ejusq; historia.		750
Oeta, Mons.		470
Ogygia, Insula.		1140
Ogygies, Rex Thebanorum.		160
Oileus, Rex Locrorum.		980
Omphale Regina, Lydia.		660
Orchestra.		1760
Orestes, Thraciae Civitas.		1100
Orestes filius Agamemnonis.		1090
Orgia, eorum que origo.		870
Orion.		270
Orpheus, ejusq; historia.		660
Osiris pro Sole.		1390
Oscines.		1400
Palæstra Ludorum locus.	152	940
Palamedes.		940
Palladium Troianorum.		970
Pallas, aliàs Minerva Dea.		90
Pallas Evandri filius.		1210
Pales magna, nomen Cybeles.	340 270	340
Pan Pastorum Deus.		40
Paneratia, 153, Pancratistes, 152 Pandion		890
Pandora.		

	Pandora.		77.
	Paphos Mons Cypri, 24. Paris Priamifilius	90.	
	ejus historia. 90. Parthenope.		79.
	Pasiphae, uxor Minois.		15.
	Pater patrus.		45.
	Patroelus Thetidis amicus 94. Et Achilles	100.	
	Pegasus ejus origo		47.
	Pegmata. 60. Peleus pater Achillis.		29.
	Pellias Rex Thessalia. 69. Pelopidas.		74.
	Peloponnesus		85.
	Pelops, ejusq; historia.		88.
	Penates Dij Domestici	4.	41.
	Penelope uxor Ulyssis.		99.
	Penetralia, (sive adytum)		138.
	Pentheus		74.
	Penthesilea	51.	97.
	Ejus mors		100.
	Pergama 90. Perseus. ejusq; historia		45.
	Persia Regnum 46. Phaethon, filius Apollinis		15.
	Ejus historia		15.
	Phaetusa, solis filia		13.
	Phalaris. 58. Phaedra, Minois filia		63.
	Philoctetes, Laonis filius 57. Philomela		87.
	Phlegeton, Inferni fluvius 36. Phocis Regio		76.
	Phobas, Pastor 75. Phobas. Sacerdos		14.
	Phoebe, nomen Dianae		17.
	Phorcis Deus marinus 46. Phosphorus Stella		18.
	Phrixus	15.	Picus, Rex Latinarum
		35.	Pierides, Musae
			15.
	Pirithous	52.	Pindarus
		62.	74.
	Plaustrum Stella	27.	Pluto, Deus Infer-
			torum

<i>morum</i>	2-	35-	<i>Podium</i>	156-
<i>Po lites</i> ,	<i>Priami filius</i>	90,	<i>ejus mors</i>	106-
<i>Polybius</i> ,	<i>Rex Corinthi</i>			76,
<i>Polidamus</i> ,	<i>Athleta</i>			154,
<i>Polydorus</i> ,	<i>Priami filius</i>	90-		110-
<i>Polyhimnia</i> ,	<i>Musa</i>			14-
<i>Polymnestor</i> ,	<i>Rex Thracie</i>	110,	<i>Polyphemus</i>	
<i>Cyclops</i>				111-
<i>Polyxene</i>	<i>Priami filia</i>	90,		103,
<i>Poma</i>	<i>Hesperidum</i>			53,
<i>Pompei in theatris magnificentia</i>				162,
<i>Pontus Euxinus</i> ;	161,	<i>Pontifices à Numa instituti</i> ,	146,	<i>Præpetes</i>
				145,
<i>Priapus</i>	24,	<i>Priamus</i>	90,	<i>Laomedontis filius</i>
				106,
		<i>Procul este Prophani</i> ,	<i>quando usitatum</i>	147.
		<i>Proculus</i>		59,
<i>Procyon</i> ,	<i>Sydus</i>	26,	<i>Progne</i>	35,
<i>Prometheus</i>				6. 53,
<i>Proserpina</i> ,	<i>Jovis & Cereris filia à Plutone</i>			rapta
	17,	19,	37,	<i>Proteus</i> ,
				<i>Æætor</i>
				29,
<i>Protesilaus</i>				110,
<i>Pugiles</i> ,	<i>Athleta</i>			152,
<i>Pulli pro Aruspiciis</i>				146,
<i>Pumiliones</i>				159,
<i>Pygmalion</i> .				118,
<i>Pyrrhica</i> ,	<i>Saltus</i>			9,
<i>Pyrrhus</i>	<i>Achillis filius</i>			9,
<i>Pyllades</i> ,	<i>Strophila Regis filius</i>			109,
<i>Pythia</i> ,	<i>vel Pythonissa</i>			14,
<i>Python Serpens</i>				10,
<i>Quinquentium in Veterum ludis</i>				153,

Q

Rha

	R Hadamantus Judex Infernorum	38,
	Rhea	4,
	Rhesus Rex Thracie 97, Rhodus	13,
	Rhodia, Apollinis, & Solis filia	13,
	Romulus, Romae Conditor	34,
	Rostrum quid apud Romanos	150,
	Rudis gladius	159,
	Rutuli, populi Italiae	120,
	Acuarium, Secreta, sive Adytum	130,
	Sacrificia antiquorum	139,
	Salamin Insula	89,
	Salij Martis Sacrificuli Salumacis,	23,
	Salmones Rex Eladarum	39,
	Samos Insula	82,
	Sarpedon Rex Lyciae	97,
	Saturnus, ejusq; historia	1,
	Scamander, fluvius 90, 97, Sciron	59,
	Salsa fruges, mola salsa, libum adoneum	142,
	Scene Theatrorum.	162,
	Scilla	32,
	Senes de pontani cur sic dicti	139,
	Semele, ejus historia	19, 74,
	Semiramis Regina Babylonis	136,
	Serapis Egyptiorum Deus	136,
	Sybilla Cumaea 146, Sybilla qua	146,
	Sicheus, Didonis maritus	118,
	Sigeum, Promontorium	88,
	Sileni, Satyri 35, Simois fluvius	88,
	Sinon 105, Syrenes, qua	33,
	Sisyphus	40,
	Sol pro Apolline sumptus	13,
	Ejus historia 10- Dicitur Titan	13,
	Sophocles,	

Sophocles, Poëta		82.
Sparta 92	Spartacus, gladiator	41.
Speſacula Romanorum		55.
Sphinx, Monſtrum 76.	Statius, Poëta	78.
Stadium, ejus Origo 153.	Statua adorata	133.
Stelenus, Rex Mycenarum, Medea filius		49.
Strophades Inſule		117.
Strophe, quando apud Veteres uſurpata		142.
Steropes. 8.	Styx, flubius Infernalis.	46.
Sylvanus.		34.
T antalus, ejus hiſtoria		39. 83.
Tantalides		83.
Tauris, Provincia Scythia		96. 19.
Tauri, populi Dianam colentes,		18.
Telamon, Ajacis Pater		89.
Telegonus 113-	Telephus	96.
Telemachus, Ulyſſis filius		94.
Templum nomeu ſpacij ab auguribus designa- ti 47.	Templum Dianæ	137.
Tenedo Inſula		88. 104.
Tereus 87:	Teucer Rex Phrygiæ	88.
Tencria, Regio		88.
Terrapadium, vel Tripudium Soliſtimum		146.
Thalia Muſa		14.
Thebanum bellum		77.
Thebe 19.	Thebais	74.
Themis Dea Juſtitia		68.
Theodamas		54.
Terpſichore Muſa		143.
Therſites		99.
Theseus		52, 58.
Thetys uxor Oceani		20.

	<i>Thoas Pontifex.</i>	96.	109.
	<i>Thiades Bacchi Sacerdotes.</i>		20.
	<i>Thyestes, ejusq; historia.</i>		85.
	<i>Thyrus Bacchi Sceptrum.</i>		20.
	<i>Tiphys.</i>		70.
	<i>Tiresias augur.</i>		78.
	<i>Tisiphone furia.</i>		37.
	<i>Titanus, frater Saturni.</i>		2.
	<i>Tyrius.</i>		40.
	<i>Titus Imperator,</i>		161.
	<i>Tithonus, Laomedontis filius.</i>		25.
	<i>Tophet locus Sacrificiorum.</i>		140.
	<i>Trabea.</i>		144.
	<i>Tripus, sive Cortina.</i>		14.
	<i>Trieterica festa Bacchi.</i>		2.
	<i>TRITONES.</i>		28.
	<i>Troja, Urbs Asia.</i>		88.
	<i>Trojani, eorumq; Reges.</i>		88.
	<i>Troilus, Priami filius.</i>		90.
	<i>Tros Dardani filius,</i>		89.
	<i>Tullus Hostilius, Rex Romae</i>		122.
	<i>Turnus, Rex Rutulorum.</i>		120.
	<i>Tydeus Dux belli,</i>		79.
	<i>Tyndarus.</i>		64.
	<i>Tyndarida.</i>		64.
	<i>Typhoeus Gygas.</i>		6.
	V <i>Alens Centurio.</i>		155.
	<i>Vellus aureum.</i>		69.
	<i>Venus Dea, ejus historia.</i>		23.
	<i>Veritas fabularum.</i>		123.
	<i>Vertumnus nomen Prothet.</i>		30.
	<i>Vesper Stella.</i>		26.

Vespasianus Imperator.	158
Vesta Titani Mater.	3.
Dea ignis.	4.
Vestales Virgines.	346.
Victoria Stygis filia.	36.
Vinum, ejus usus à Paccho inventus.	19.
Virgilius scripsit contra Historiam.	123.
Ulysses	58 93.
Ejus gesta.	110.
Vomitoria.	158.
Via lactea unde.	49.
Urania, Musa.	14.
Ursa major, & minor, Sidus.	26.
Vulcanus.	8 24.
X Anthus flubius.	98.

FINIS.

18
3.
4.
16.
36.
19.
3
23.
e.
8.
9.
4.
6.
...
8

HISTORIA
P O E T I C A
AD FACILIOREM
P O E T A R U M

ET

VETERUM AUCTORUM
INTELLIGENTIAM
à R.P, Petro Galtruchio Soc: JESU
Gallicè conscripta.

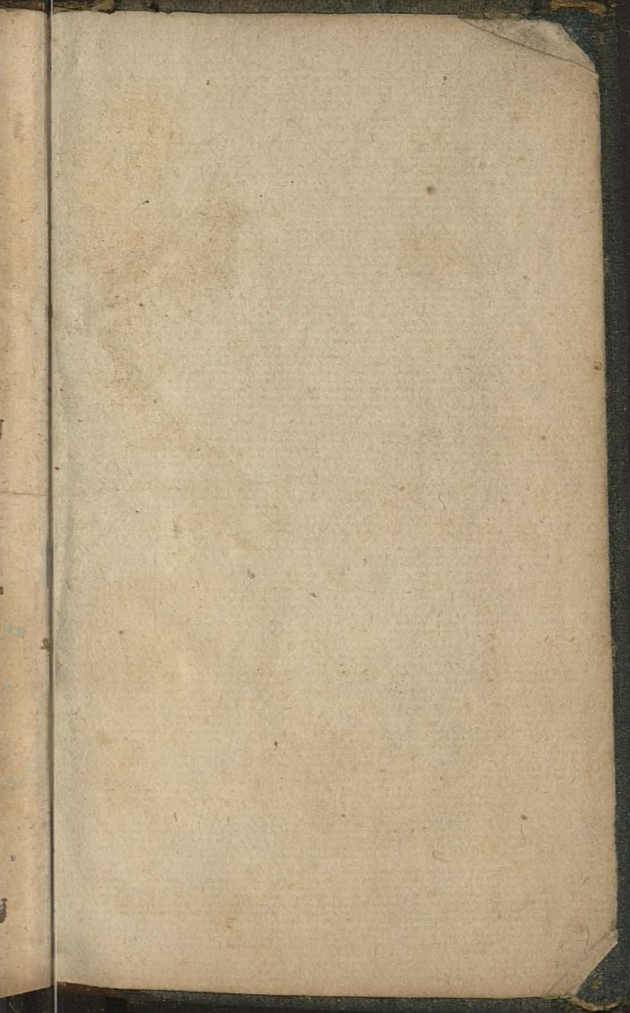
POST SEPTIMAM EDITIONEM

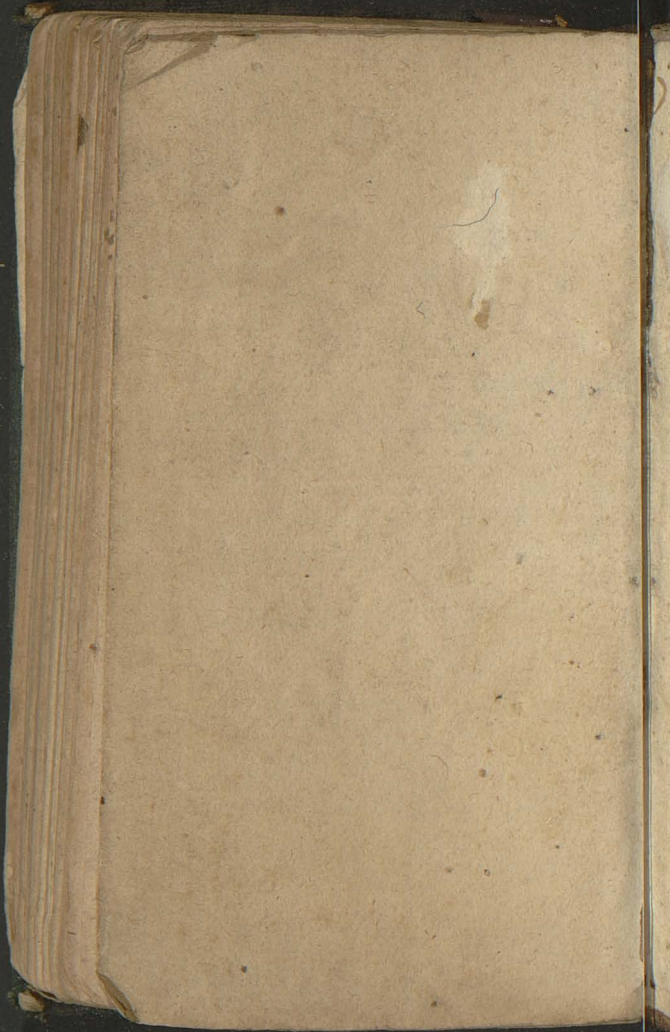
Latine reddita ab Vno ejusdem Societatis.

In gratiam Poëseos Candidatorum.

Typis Collegii Califfiens: Soc. JESU
Annò Dom: 1723.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0023516

